

DE SEPT. DOLORE

VIRGIN. MARIÆ

—
ANTWERP

S. ANNO

MIRACULA
CONFRATERN

SEPTEM

DOLORE

—
ANTW. 1510

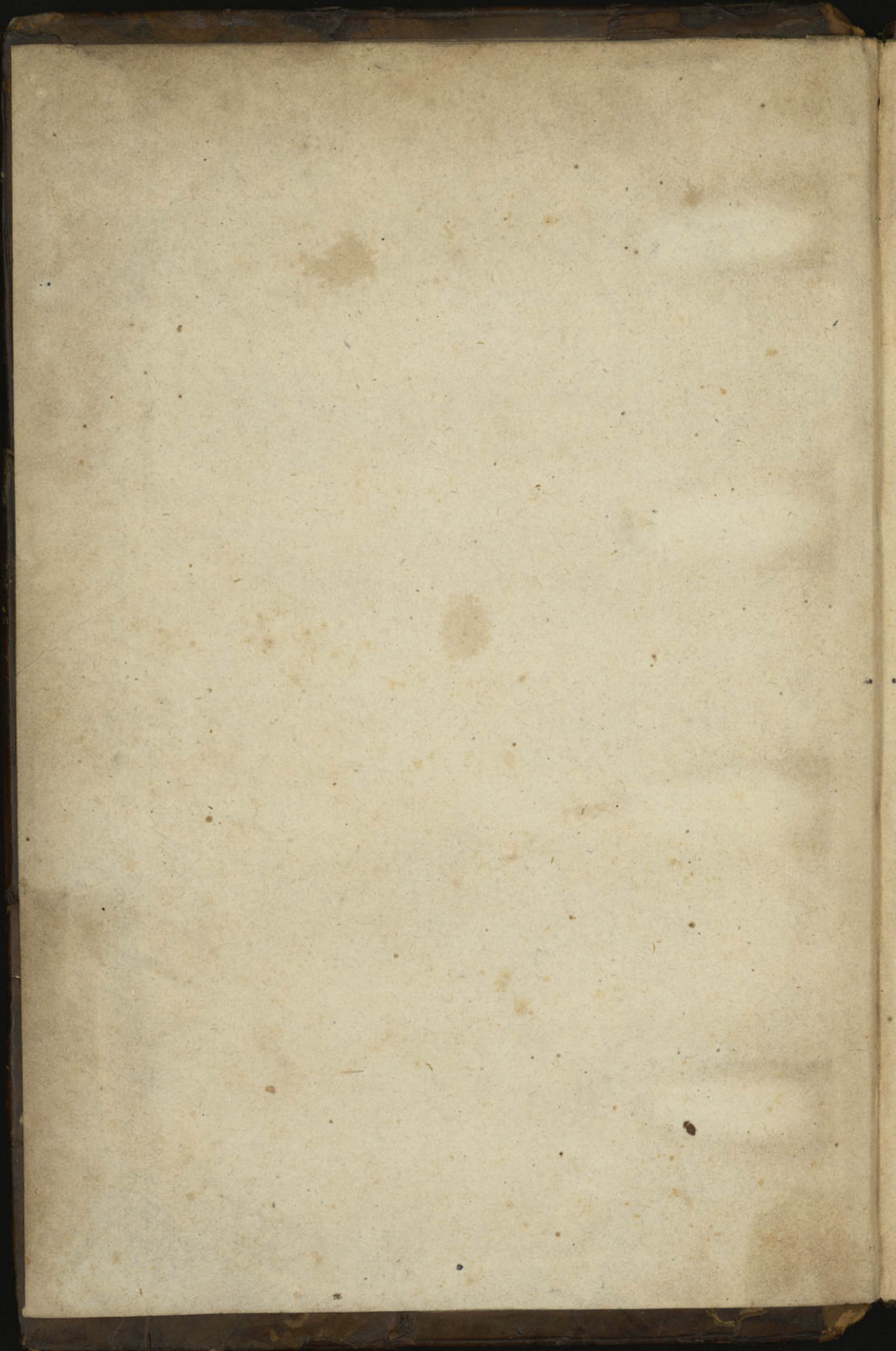
PARIS S. DATÆ

—
IN FRANCOIA

DE NOSTRE DAME

DES LOUENES

XVe - J. n.

1173

113

Quodlibetica decisio perpulchra et deuota de
septē dolorib⁹ christifere virginis marie ac cōi
z saluberrima cōfraternitate desuper instituta.

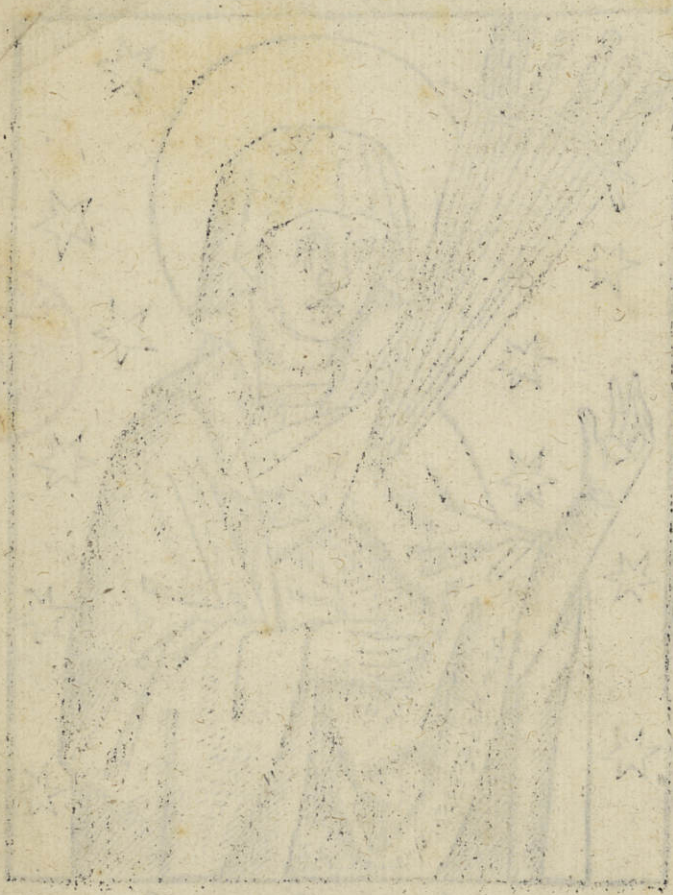
Ex Libris et in scriptis Cathedralis ff. Trinitarum

*Augustinianorum discalceatorum Conuentus
Argentoriensis. Ann. 1711*

11/3

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

2

Tabula alphabetica principalium materiarum in presenti opere contentarum.

Aternatiōibus vti in seruitio christi vel v̄gis (dūmō necēria nō obmittātur) bonū est. In fine cōclusiōis seu tercię ppositiōis sc̄di ord̄is in solutione ad terciūm

Angeli quō in morte christi fuerūt. In conclusiōe primi ordinis in sexto et septimo dolore.

Angeloz ordines quoz noia sumūtur a seruitute dei sunt sup̄iores his quoz noia a platione sup̄ creaturas accipiūtur In p̄ma pte cōclusiōis sc̄di ordinis

Aue Maria laudes. In fine sc̄de p̄pōnis sc̄di ordinis.

Lopus humanū duplicibus subicit defectibus. p̄ma pte p̄ime p̄pōtionis primi ordinis.

Crux circa quā maria stetit merito dicitur crux christi. In cōclusiōe primi ordinis in quinto dolore

Cōtemplatio nō cōsistit in pura speculatione. sc̄da p̄pōtionē secundi ordinis.

Cōtemplatiō hui⁹ fraternitatis septē dolorz v̄gis nō est necē ad dere orōnē vocalē. s̄ s̄ solū est de bene esse. Ibidem

Cōtemplatiōi septem dolorz v̄ginis / cur septem Pater noster et septem aue maria addūtur. Ibidem

Cōtemplatio septē dolorz v̄gis quatuor bona facit. Ibidē p̄ totam

Doctores seu p̄dicatores muti maledicū s̄ docētes b̄ndicēt.

Dolores marie. q̄re in Mariā In p̄logo post p̄ncipiū

Dolor et tristitia quō se habēt inter se et quō differūt. prima pte sc̄de p̄pōtionis primi ordinis.

Dies nostri in se sunt boni nec peccis inq̄nant. In sc̄do p̄suppositō cōclusiōis sc̄di ord̄is in solutiōe ad p̄mū et sc̄dūm

Dies triplici de cā iā mali d̄r. Ibidē i declaratiōe sc̄di p̄suppositi

Dies nouissimus horēdus erit In fine sc̄di p̄suppositi conclusiōis sc̄di ordinis.

Deuotio quid est et que est causa eius. sc̄da p̄pōtionē sc̄di ord̄is post quatuor vtilitatēs

Deuotio etiā exercitio bonoz opm acq̄rit Ibidē

Deuotio causat dolorē et gaudiū et ex vtroq; lachrymas Ibidē et in fine tercię p̄tis cōclusiōis sc̄di ordinis

Saternitatis in cōi diuisio / diffinitio / cause quatuor et circūstancie. In prima p̄pōtionē sc̄di ord̄is ad lōgum.

Fraternitatū cōfratres amētes infideles ⁊ religiosi sine suorum
platorū licētia esse nequeūt nisi in fraternitate de Rosario ⁊ in
ista. Ibidem de causa materiali ⁊ formali.

Fraternitatum approbatio. Ibidē de causa efficiente.

Fraternitates multe veniūt reprobande. Ibidem

Fraternitatē instituere ē opus virtutis latric. Ibidem in fine:

Fraternitatis septē dolorum virginis quis sit institutor/ tēpus/
locus ⁊ modus. In scio p̄supposito cōclusiōis. sc̄di ordinis.

Fraternitatē hāc artātes q̄r debet esse cōis/ peccāt. Ibidem.

Fraternitatis hui⁹ institutores n̄ sūt sinistre diiudicādi/ s̄ laudādi
mercedemq; reportabūt. In fine cōclusiōis sc̄di ordis

ppositione secundi ordinis.

Fraternitas hec nō est superflua nec superficiosa. In solutione
ad quartū in fine conclusionis secūdi ordinis.

Fraternitatē hanc instituisse nō ē p̄sumere nec nouitatem adin
uenire. Ibidem in solutione ad tertium.

Fraternitatis huius incitamenta. In prologo ⁊ in fine cōclusi
onis tercy ordinis.

Fraternitate hac beata virgo ē mater nostra/ nō soror. Ibidem
in solutione ad tertium.

B

Gratie dispositiones. sc̄da ppōne sc̄di ordinis. quarta vtilitate.

Gratiā non meremur sed gratie augmentum. Ibidem.

Gladius multiplex. In primo dolore conclusionis p̄mi ordinis.

I

Intētio opis facit opus bonū vel malū. In prima propositione
sc̄di ordinis circa finem.

Iudicare debemus nosmetipsos non alios. In p̄ma pte cōclusi
onis secūdi ordinis

M

Malitia multiplex in 2° p̄supposito cōclusiōis sc̄di ordis p̄ totū

Malitia mūdi Ibidē. Finis mūdi. In p̄mo p̄supposito. Ibidem.

Marie corpus gladius mālis non p̄transiuit. prima parte p̄me
ppositionis p̄mi ordinis.

Maria q̄bus penis vel defectibus corp̄alib⁹ s̄biecta fuit. Ibidē

Maria habuit aureolā martirū ⁊ doctoꝝ/ passaq; fuit q̄ntuplex
martirium. Ibidem.

Maria habuit passiones aie absq; p̄turbatione ⁊ aliter q̄ nos.
In sc̄da pte p̄ime p̄positionis p̄mi ordinis.

Maria nullam impatientiā vel gestū inordinatū habuit in xp̄i
passione. Tertia pte p̄ime p̄positionis. ibidē

Maria nuq̄ venialiter peccavit. In q̄rta pte ibidem.
 Maria fuit figurata p archam noe. Ibidem
 Maria fuit homo ⁊ habuit oia q̄ ptinet ad veritatē būane natu
 re. sc̄da pte p̄me ppōnis p̄mi ord̄is.
 Maria plēa fuit dolore iteriori. p. pte sc̄de ppōnis p. ord̄is
 Maria triplici amore summe dilexit filiū suū. Ibidem
 Maria p̄te ceteris habuit cōcātiōem passionis christi. sc̄da pte
 sc̄de ppōnis p̄mi ordinis.
 Maria ī cruce seā ē adiutrix ⁊ m̄f n̄ra/q̄si pariēs nos. Ibidē
 Mariā xp̄s in sua passiōe h̄re voluit p̄tē. In sc̄da pte sc̄de ppō
 nis p̄mi ord̄is. ⁊ in cōclusiōe eiusdē ord̄is ī q̄rto dolore
 Marie fides sola mansit tpe passionis. In sc̄da pte secunde p/
 positionis p̄mi ordinis.
 Maria q̄modo stabat prope crucem. In quinto dolore in con/
 clusione p̄mi ordinis
 Marie aīa magis erat ī corpe christi tpe passiōis q̄ in suo. sc̄da
 pte sc̄de ppōnis p̄mi ordinis
 Marie passio habuit quinq̄ cōditiones acerbis. Ibidem
 Marie dolor fuit continuus. Ibidem.
 Maria cū dolore tpe passiōis habuit gaudiū mēt̄is absq̄ cōtra
 rietate. tertia pte sc̄de ppōnis p̄mi ord̄is
 Marie p̄uilegiū duplex. Ibidem.
 Marie cōcātiō in dolore filij sibi ⁊ nobis p̄fuit. Ibidem
 Mariā q̄re christus p̄seruās a p̄ccō s̄bici penalitātibus q̄ad cor/
 pus voluit. In fine sc̄de ppōnis p̄mi ord̄is in solutiōe ad sc̄dm
 Marie v̄ginis dolorū numerus ⁊ declaratio In cōclusiōe p̄mi
 ordinis per totum.
 Marie dolor granior fuit q̄ntus. Ibidē in q̄nto dolore
 Mariā q̄t p̄sonas familiares secuz habuit circa crucē. Ibidem
 in quinto dolore.
 Maria habuit duas sorores ⁊ parētes. vide ibidem.
 Mariā q̄re christus post se in h̄ mūdo reliquit. Ibidē in quinto
 dolore prima questione.
 Maria quot annis vixit. Ibidē in sc̄da q̄stiōe
 Mariā cur xp̄s alteri cōmēdauit in cruce Ibidē in sc̄ia q̄ōne
 Maria habuit angelū custodem. Ibidem
 Mariam cur christus vocauit in cruce mulierem.
 Ibidem in q̄rta questione.
 Maria non fuit ex v̄bis christi facta vera mater iohannis.
 Ibidem in quinta questione
 Maria cum iohanne nihil respōderunt christo in cruce eis lo
 quenti. Ibidem in sexta questione

Marie paupertas laudabilis. In fine cōclusionis primi ordinis in
solutione ad tertium.

Marie vtutes apparuerūt in suis doloribus. scda ppositiōe scdi
ordinis in principio

Maria cōsolatur eos q̄ suos dolores cōtemplatur / et multa alia
bona facit. Ibidem post principiu

Marie duota saluatio multū pdest. In fine scde pponis scdi ord:

Maria post xpi mortē fuit istructrix discipuloꝝ et solatiū xpiano
rū. In cōclusionē pmi ordis i q̄nto dolore pma q̄stioē

Marie i bitrudie pfcā existēri / cur dolores sunt ad mēoriā redu
cēdi. In fine cōclusionis scdi ordis In solutiōe ad pmun

Maria est scala iacob q̄ eleuamur sursum. Ibidem in solutione
ad quartum.

Mulieres q̄ et q̄t secute sunt christū et Mariā. In cōclusionē pmi
ordinis in quinto dolore

Mulieres seu v̄giēs n̄ debēt sole icedere Ibidē scia q̄stioē

Mūdi finis In pmo p̄supposito cōclusionis scdi ordinis.

Mūdi malicia In scdo p̄supposito cōclusionis scdi ordinis

N

umerus septenarius est multū sacratu et v̄titatu. scda pte
cōclusionis primi ordinis

Numero septēario i dolorib⁹ v̄gis q̄re vtimur. Ibidē ad lōgū

Numero alio si v̄teremur n̄ peccarem⁹. In fine cōclu. pmi ord:

Numero ille septenarius dolorū v̄gis videt esse ex diuina ispi
ratiōe. Ibidem in solutiōe ad pmun

D

rationē non est necesse esse vocalem.

Oratio duplex. scz cōis seu publica et puata scda p̄pone scdi
Orationi quare vox adiūgitur ordis circa finē

Orationis diuice Laus

Officiū misse et horaz de doloribus v̄gis habet in fine opis.

Officia alia vel orōnes. vt misse et amuerfaria huic fraternitati
supaddūt. In fine scde pponis scdi ordinis

P

lāgendi tres modi. scia pte p̄me pponis pmi ordis

Passioēs aie q̄ et q̄t sunt / et quō p̄nt esse bōe vel male moraliter:
vel quō p̄nt reglari rōne vel ipedire eā. scda pte p̄me p̄pō. p. ord

Passioēs aie aliq̄n vocātur morbi pturbatiōes seu egritudines
vel passioēs peccatoꝝ Ibidem.

Peccant q̄ obmittūt ea ad que obligātur p alijs nouis et.

In fine cōclusionis scdi ordinis

Pene inferni excedūt oēm penā hui⁹ vite / sicut gaudia paradisi

oia huius mundi gaudia. In fine pme ptis scde ppositiois primi ordiis /z in qnto dolore. cōclusiois eiusdem ordinis super illo. si in yiridi hoc faciunt.

T

Tempus in quo sumus qre dī extremū. In cōclusioe terty or dinis in primo presupposito.

Tempus pntis vite in sex diuiditur etates. Ibidem.

Tempus in se nō ē malum. In solu. ad pīmū z scdm scōi p̄suppo siti cōclusiois secūdi ordinis.

Tempus quare erit in dampnatis z nō erit in beatis. In soluti one ad primū primi presuppositi. Ibidem.

Tempus finis mūdi z antixpi ē incertū. Ibidē in solu. ad scdm.

Tempus in medio xps natus ē. Ibidē in solutione ad tertium.

Tempus vltimū erit piculosum. Ibidē in solu. ad quartū

Tempora posteria cōparatur ad priora z ecōtra. Ibidē i so. ad scūi Tribulatio patiēter ferēda ē exemplo virginis et pueri in fuga in egyptū. In cōclusioe primi ordinis in fine scōi doloris.

Tribulatiois mitigatio p meditationē dolorū virginis scda p/ positione scōi ordinis in tertia vtilitate.

X

pristi dolor in cruce omnē dolorem huius vite excessit ptz ad longū pma pte scde ppositionis pmi ordinis.

Xps quō qrit z amittit. In clusioe pmi ordiis i fine scy dolori.

Xps in cruce quō se habuit erga matrē/ et quomodo eam pie respexit z allocutus est. Ibidem in quinto dolore.

Xps quare matrē suā post se reliquit. Ibidem prima questione:

Xps dedit nobis formā moriēdi z cōdendi testamētū. Ibidem

Xpi dolor erga matrē in cruce z econtra ab Augustino pulchre declaraf Ibidem q̄stione sexta.

Xps quō fuit de cruce depositus z sepultus Ibidem in sexto et septimo dolore.

Xpi passiois atemplatio multa bona facit nobis scda ppositioe scōi ordinis in scda z tertia vtilitatibus.

Xps nos iurat ad cōtēplationē sue passiois. Ibidē etia vtilitate

Xpi dolores excedūt dolores v̄gis/z ex eis potuisset frañitas institui. In fine conclusionis scōi ordinis in solu. ad scdm. Et in principio scde ppositionis primi ordinis.

Xpi dolor tam exteriorū q̄ interiorū cause. Ibidem.

Explicit tabula alphabetica huius puodlibetice decissionis.

Sequit̄ tabula auctoritatū sacre scripture in h tractatu quod libetico expositarum secūdū ordinē libroz bibile h annotatarū

Ex libro Genesis.

cribitur Gen. xij. q. Abraham dixit uxori sue. Dic obsecro q. soror mea sis. rē. qd. expōit de brā v̄gine In fine cōclusionis ter-
cy ordinis in solutiōe ad terciū argumētum

Item Gen. iij. habet. Subter te erit appetitus. rē. hoc expōitur
scda pte p̄me ppōnis p̄mi ordinis

Itē scribitur Gen. xlvij. q. cū pharao q̄reret a iacob q̄t sunt dies
ānoz vite tue R̄sudit. dies pegrinatiōis vite mee / cētū triginta ā
noz sunt parui r mali. r n̄ puenerūt ad dies patz meoz. h̄ expo-
nit pulchre in cōclusiōe scdi ordis in scdo p̄supposito

Ex libro Exodi.

cribitur Exo. xv. q. cū moyses ad p̄ceptū d̄ni missis lignū i aq̄s
amaras / in dulcedinē versē sunt. hoc expōitur de cruce vel passi-
one ch̄risti scda ppōne scdi ordinis pte tercia

Ex Thobia.

egit thobie. xi. q. Thobias cū uxore recuperato filio ceperūt
flere p̄gaudio. qd. expōit in fine scie ptis cōclu. tercy ordis añ so-
lutiōes argumētōz. Itē i scda ppōne. y. ordis post q̄rtā pte

Itē Thobie. v. d̄r. Sufficiebat nobis paup̄tas n̄ra vt diuitias cō-
putarem⁹ h̄ qd. videbam⁹ filiū n̄m. Hoc expōit de brā v̄gie i ter-
cia ppōne p̄mi ordis circa finē i so. ad scdū argumētū.

Itē eiusdem. xij. dixit angel⁹ Ego sum raphael vnus de septem
qui astamus ante deum. hoc exponitur in principio. scde partis
tercie propositiōis p̄mi ordinis

Ex libro Job.

cribitur Job. iij. Corpus eius q̄n scuta fusilia. h̄ expōit de cor-
pore dyaboli In cōclusiōe p̄mi ordis i p̄mo dolore.

Ex psalterio.

abetur ps. duodecimo. Astiterūt reges r principes conuene-
runt in vnum aduersus d̄m. rē. Hoc expōitur scda ppone p̄mi
ordis in declaratiōe scda p̄batiōis p̄me ptis.

Item ps. xxxi. Verūtñ in diluuiū aquaz multaz. h̄ exponitur in
scdo p̄supposito cōclusiōis scdi ordinis

Itē. Libera me de sanguinibus. h̄ expōitur ibidem

Item Erit tempus eorum in secula. Hoc exponitur in conclusi-
one secundi ordinis primo p̄supposito. In solutione ad p̄mum
argumentum.

Ex libro Proverbiorum

cribitur proverbiorum. xi. Qui abscondit frumēta in tempore ma-
ledicetur in populis. quod exponitur de doctoribus. Sed bene-
dictio super caput vendentium. In prologo statim post
principium.

Scribit puerbi. xi. timore dñi declinat omnis a malo. h̄ expōit in sc̄do. p̄supposito c̄clusiōis sc̄di ord̄is.

Item puerbioꝝ. viij. Per me reges regnāt r̄c̄. Hoc expōit de beata v̄gine In p̄logo circa finem

Ex libro eccl̄astes

cribit eiusdē. viij. ne dicas q̄d putas cause ē q̄ peiora t̄pa meliora fuere r̄c̄. Hoc expōit in solutiōe ad sc̄dm argumētū i sc̄do p̄supposito c̄clusiōis sc̄di ord̄is.

Itē Eccl̄est̄. i. Generatio p̄terit. generatio aduenit. r̄c̄. h̄ expōit in cōclusiōe p̄mi ord̄is in q̄nto dolore

Itē ibidē Terra inetrnū stat. h̄ expōit ibidē r̄in p̄mo p̄supposito c̄clusiōis sc̄di ord̄is in solutiōe ad p̄mū

Ex libro Lanticoꝝ

anticoꝝ. i. scribit Fasciculus myrre dilectus me^o mihi inter vbera mea cōmorabit. botrus cypri r̄c̄. h̄ expōit in sc̄da r̄ tertia pte sc̄de p̄pōnis p̄mi ord̄is.

Item Lati. v. Lome eius sicut elate. palmarū nigre q̄si coruus sc̄cia eiusdē. viij. Lome capitis tui sicut purpura regis. r̄c̄. h̄ expōit sc̄cia pte p̄me p̄pōnis p̄mi ord̄inis

Itē Lati. i. Trabe me post te Lurrem^o in odore vnguētōꝝ t. hoc expōit sc̄cia pte cōclu. sc̄di ord̄is

Item Laticōꝝ. ij. Ordinavit in me charitatē. sc̄cia pte p̄me p̄pōtionis p̄mi ord̄inis.

Ex eccl̄est̄ico

cribit Eccl̄est̄ici. xi. In die bonoꝝ ne imemor sis maloꝝ. r̄ ei iusdē. xxij. Musica in luctu iportuna narratio. h̄ exponit i cōclusiōe t̄rcij ord̄is in solu. ad p̄mū argumētū. Silr̄ eiusdē. viij. Ne desis plorātibus in cōsolatiōe

Itē eiusdē. xi. Malitia vni^o hore obliuionē facit luxurie multe. h̄ expōit in. ij. p̄supposito cōclu. sc̄di ord̄is.

Itē eccl̄. xxiiij. q̄ elucidat me vitā et̄nā hēbūt. h̄ expōit i p̄logo d̄ lapia/ r̄ in. ij. pte c̄clusiōis sc̄di ord̄is de br̄a v̄gie

Itē ibidē Eccl̄. xxiiij. Ego m̄ pulchre dilcōnis r̄ timoris r̄c̄. hoc expōit p̄ma pte sc̄de p̄pōnis p̄mi ord̄is

Itē eccl̄est̄. i. iij. D̄ra dei sicut parad̄sus. i c̄clu. p̄mi ord̄is q̄nto dolore. q̄. p̄ma. r̄ in fine sc̄cie ptis cōclusiōis sc̄di ord̄is

Ex ysaya.

cribit ysaya. xi. Erit sepulchꝝ eius glōsum. h̄ expōit i c̄clusiōe p̄mi ord̄is in. viij. dolore

Itē ysaya. lvi. Lanēs muti nō valētes latrare. h̄ expōit d̄ doctōribus mutis in p̄logo.

Itē ysaya. lviij. Lox ipy q̄si mare feruēs. q̄ d̄scere nō p̄t.

Doc exponit in scdo p̄supposito cōclusionis scdi ordinis.
Itē ysaię. xxiiij. angeli pacis amare sēbūt. h̄ exponit in cōclusiōe
one primi ordinis in sine septimi doloris.

Itē scribit Ysaie ultimo. nūqd̄ parturiet terra vno die. Anteq̄
parturiret peperit zc. Nec exponit de beata yrgine in scda pte
scde p̄positionis primi ordinis

Ex Jeremia.

eremie scio scribit. Frōns mulieris meretricis scā ē zc. Doc
exponit in scdo p̄supposito cōclusiōis scdi ordinis.

Ex lamētatiōib̄ seu Trenis.

scribit trenom̄ q̄rto. quō obscuratū ē aurū/mutatus ē color op
timus. Doc exponit in scdo p̄supposito cōclusiōis scdi ordinis.

Itē eiusdē scdo Lui cōpabo te zc. q̄s te cōsolabit zc. Doc expo
nit de beata yrgine in scda p̄positiōe p̄mi ordinis pte p̄ma p̄ totū
z in so. ad p̄mū cōtra scdm̄ p̄suppositū i sine cōclusiōis p̄mi ordis

Ex Baruth.

scribit Baruth q̄rto de deo. q̄ p̄fecit terrā in eterno tēpore
Doc exponitur in solutio. ad p̄mū cōtra scdm̄ p̄suppositū
que solutio habet in sine cōclusiōis primi ordinis.

Ex libro Abacuck.

bacuck scio in medio annoz notū facies. Doc expōitur in
scia. p̄pone seu cōclusiōe scdi ordis i p̄mo p̄supposito i so. ad 3°.

Ex libro Osee

scribit Osee q̄rto. Nō ē veritas. nō ē misericordia nō ē scia
dei i fra zc. maledictū mēdaciū/hoicidium/furtū/z adulterium
inundauerūt/z sanguis sanguinē tetigit Doc exponit scia p̄posi
tione scdi ordinis in scdo p̄supposito.

Itē scribit Osee vltio reddem⁹ vitulos labioz n̄foz. Doc expo
nit scda. p̄pone scdi ordis circa si. i q̄rta rōe q̄re vox addit laudē

Ex euāgelio Mathei.

Scribit Mathei vi. Nolite solliciti eē zc. z sufficit diei malitia
sua. Nec exponit i cōclusiōe scdi ordis i p̄mo p̄supposito scia ex
pōne. Itē Mathei viij. nolite iudicare z non iudicabimini. Doc
expōit p̄ma pte cōclusiōis scdi ordinis.

Itē Mathei 2° scribit de p̄secutiōe herodis/z de fuga i egyptū
cui⁹ expōne habes in scdo dolore cōclusiōis primi ordinis

Itē Mathei xiiij. scribit q̄ apli q̄sierūt a x̄po dic nobis q̄n h̄
erūt zc. z quō x̄ps r̄ndit. Nec oia exponit in p̄mo p̄supposito
cōclusiōis scdi ordinis in so. ad z in argumēto i p̄ncipio.

Itē scribit Mathei. xiiij. q̄m̄ habūdauit inq̄tas refrigescet ca
ritas multoz. z nisi breuiati fuissent dies illi nō fieret salua ois
caro. h̄ expōit i cōclusiōe scdi ordis i p̄mo p̄supposito i so. ad q̄rtū.

Ex Luca.

scribit Luc. ij. q. symeō dixit ad matrē xp̄i Ecce h̄ posit⁹ est i
ruinā z in signū cui dīcetur z tuāpius aiāz p̄trāsibit gladius. zc.

Dec exponit in p̄mo dolore cōclusiōis p̄mi ordīs
Item ibidem habet q. cum puer ihesus esset duodecim ānoz p
dit⁹ fuit. zc. h̄ expōit in sc̄io dolore cōclusiōis p̄mi ordīs.

Itē scribit Luc. xi. Si oculus tuus fuerit simplex / totū corp⁹ tuū
lucidū erit. Si at̄ neq̄ fuerit zc. Dec oīa exponūt p̄ma p̄positi
one sc̄di ordīs in q̄rto notādo circa fraternitates

Itē Luc. xix. Qui abscondit innam sibi a deo datā zc. fuit capitu/
larus. h̄ expōitur in p̄logo de p̄dicatoribus z doctōib⁹

Itē Luc. xxij. scribit q. seq̄bat̄ christū turba multa ppli z mulie
rū q̄ lamētābāt zc. q̄bus ille ait. Filie iherl̄m nolite flere zc. Usq̄
qm̄ si in viridi h̄ faciūt / in arido qd̄ fiet. Dec oīa exponūt in q̄r
to dolore cōclusiōis p̄mi ordīs

Itē Luc. xxij. Subsecute at̄ mulieres q̄ cū eo venerāt de galile
a viderūt monumētū z quēadmodū positū erat corp⁹ ihu. h̄ ex
pōit in cōclusiōe p̄mi ordīs in sexto z septimo dolore.

Ex euāgelio Johānis.

scribit Joh. xix. q. stabat iuxta crucē mater eius. zc. vsq̄z ibi.
Ecce mater tua. q̄ oīa exponūt in cōclusiōe p̄mi ordīs in
q̄nto dolore ad lōgum.

Ex Epistolis Pauli.

scribit Rōm. vii. Cū essemus in carne passioēs pccōr̄ zc. h̄ ex
pōitur in sc̄da pte p̄me p̄pōis p̄mi ordīs

Itē scribit p̄ma ad Lhoz. xi. Si nosmetipōs diiudicemus nō
vīq̄z iudicemur. h̄ expōit in pte cōclusiōis sc̄di ordīs. vbi eti
am expōitur illd̄ ad Rō. xiiij. tu qs̄ es q̄ iudicas alienū suū?

Et eiusdem. ij. In q̄ alium iudicas teipm̄ condemnas
Item sc̄da. thi. ij. In diebus nouissimis instabūt tpa piculosa.
Dec expōit in cōclusiōe sc̄di ordīs i p̄mo p̄supposito in solutiōe
ad quartum.

Ex actibus apostolorū

scribit Act. i. q. discipulis q̄rētibus christo / dñe si in tpe h̄ re
stitues regnū israhel. R̄ndit. nō est vīm scire tpa vel momēta zc.
In cōclusiōe sc̄di ordīs in solutiōe ad sc̄dm. in sc̄do p̄supposito /
z in argumēto eodē in principio tituli

Ex apocalipsi.

scribit Apoç. ij. De ore eius ex vtraq̄ pte gladius acutus
Dec exponit in cōclusiōe p̄mi ordīs in declaratione p̄
mi doloris.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and is difficult to decipher due to its low contrast and the age of the paper.

7

Prologus quodlibetice decissionis fratris Michaelis Francisci/de Insulis/sacre pagine p[ro]fessoris Colonien[si] ordinis p[re]dicato[rum]. Necno[n] confessoris Illustrissimi principis d[omi]ni Philippi Archiducis Austriae Burgundie Brabantie &c. Sup[er] septē p[ri]ncipalibus christifere virginis Marie dolor[um]/quos in hoc m[un]do de suo vni genito p[ro]tulit/celeberrima nec minus deuota lōgeq[ue] vtili frater nitate/ad vtriusq[ue] laudem/christicolariūq[ue] non mediocrem edificationem plerisq[ue] locis (eodē p[ri]ncipe auctore) nouiter erecta

Prologus :

Uonia theologice veritatis p[ro]fessores nō mutos/difficiles/pigrosue quinpotius ad laborādū in vinea d[omi]ni sabaoth. & ad veritatem quā p[ro]fessi sunt defendēdam elucidādāq[ue]/promptos/diligētes & seruētes fore condecet. p[ro]fertim cū ex defectu sane doctrine in fide vel moribus periculum imminere cōspexerint: Aut q̄tienscūq[ue] fideles/edificationis gratia/ab eis edoceri cupiunt & requirūt: Petro xpi vicario p[ri]ma Lanonica. ij. caplō p[ro]clama[ti]o[n]e: Parati semp[er] ad satisfactiō[n]ē omni poscenti de ea que in vobis ē fide & spe: Et infra caplō sequenti: Vnusquisq[ue] sicut accepit gratiā/ in alterutrū illā administrantes/ sicut boni dispensatores multiformis gratie dei: Ne illud eis impropere[re]t / ysaie .lvi. Lanes muti non valentes latrare: Et ne similes censeātur illis qui m[un]dā sibi a deo datā abscondit et in sudario reposuit/ Luce. xix. Propter quod tandem reprobatus maledictionē incurrit/ secūdum illud p[ro]uerbioꝝ. xj. Qui abscondit frumēta in tempore: maleuicetur in populis. Super quo Gregorius: Frumēta abscondere est v[er]bū salutis i[n] tēpore oportuno apud se retinere. Quo contra sequit[ur] in eodem caplō. Benedictio super caput vendentiū. Vendere autē sciētā cōsēndus ille est qui sub spe mercedis eterne alios instruit Ipsa sapiētia cōfirmāte Eccl. xxiiij. Qui elucidāt me vitā eternā habebūt Et Daniel. xij. Qui ad iusticiā erudiūt multos: erūt quasi stelle in p[er]petuas eternitates. Hinc ergo frater Michael inter theologie p[ro]fessores minimus a plerisq[ue] nedum deuotis populis/ Uex[us] etiā a nobilibus & militaribus ecclesiasticisq[ue] viris/ ad modū zelosis/atq[ue] beatissimā v[ir]ginem Mariā suis in doloribus maxime veneratibus/multipliciter & sepenumero pulsatus/rogatus/tandemq[ue] reiuirtute sum deuictus/vt quēadmodū ceteris elapsis annis/vt pote cū in sancta Colonien[si] ciuitate/ illo q̄dē tempore/ quo in cōuētū nostri ordinis Regētis fungebar officio de p[re]clarissimi fraternitate Rosary/ ad dei v[ir]ginisq[ue] laudē/ deder

minationem quādam scolasticā p̄ modum quodlibeti (p̄ uen-
torū instructione) collegeram / r̄ plurimos longe lateq; ad eius-
dem religiois ardentē amorem atq; uenerationē traxeram: sic
et de noua eiusdem uirginis deifere Marie cōfraternitate i ho-
norē septem dolorū quos in hoc mūdo passa est / dedicata / ad ipsi⁹
fraternitatis eiusq; nouiter plantate radices fructus / āpliorē elu-
cidationē / cōfirmationē atq; cōtradicientiū cōfutationē. nec non
ad ipsius omni laude dignissime gloriā et honorē. nostrā quoq;
edificationē aliquod simile quodlibet quemdā ye tractatulum
scriptis redigere / sub cōpendiosaq; fasce foris emittere nō recu-
sarem. Et quāuis ad senū pergens debilis r̄ inualidus / uarijsq;
curis r̄ occupationibus iuuolutus / scolasticus esse desierim / me-
ritq; ex hoc a tante rei p̄posite magnitudine. (tanetsi placide)
supportandus: tantorū tamen laudabili instantia cōmonitus / et
(quod p̄stat) nr̄i benignissimi Archiducis tenerrime indolis v̄tu-
te deuictus / id iugū (haud mediocri studio dignū) humeris accō-
modauī meis / Tum q; christo r̄ sue dulcissime matri / ymmo to-
ti sup̄noz ciuū curie (q̄ ab vtriusq; laude nō cessat) tam diuinū
salubreq; fraternitatis exercitiū atq; medullarē meditationem
(ypocritarū gestū longe abhūilem) placere non dubitauī ¶ Tū
etiam q; ipsi mundo i maligno posito. r̄ tam diu ignauia mētis
deuio. mirum in modum amplissimis indultis profuturum ex-
istinauī ¶ Ad quod etiam me potissimum impulsū fateor ¶ Il-
lustrissimi nostri princeps in ea fraternitate / hac sua isonti iuue-
tute / ardenti desiderio. totoq; eius in re conatu. Dic enim cum
necdum. decimūquintū. felicitis eui sui compleisset annū eius fra-
ternitatis auctor esse curauit. Idemq; tam diuinum suis in pro-
uincys demissum opus suo preclarissimo nomini iussit ascribi
quod nobis validioris etatis sue ingens presagium grandeq;
omen futurum arbitror dicente. Oratio. Quo primum imbuta
recens seruabit odorem testa diu. ¶ Tali igitur ac tanto princi-
pe quisq; sane mentis gaudeat et exulet subditus. quoniam cū
sic superum cultu et pietate adolescat eundem iusticie cultorem
(que reipublice gubernaculum est et amplius) spe certa expec-
tamus. Scribitur quippe Prouerbio: um. viij. Per me reges
regnant / r̄ legum conditores iusta decernunt. Per me princi-
pes imperant / r̄ potentes decernunt iusticiam. Que quidem ver-
ba r̄ si ad litteram de diuina sapientia intellecta conspiciantur:
beato tamen Aurelio Augustino teste / uirginis Marie possūt
esse oracula. Per me igitur (inquit regina celi) reges regnant /
quasi dicere velit. Princeps qui (omni semota tyrannide) iuste
regnare r̄ in suo throno confirmari cupit ut ad me ueniat

neceſſe eſt. Veniat inquam / non corporis grefſibus / ſed men-
tis: me diligēdo / colendo / venerando / mihi deuotius ac frequē-
tius ſeruiendo. Tunc in ſuo confirmabo throno / bonis habim-
dare faciam. ⁊ tandem de temporali regno ad eternum ipſum
ſublimabo. Que dicta velim pro noſtri Archiducis Illuſtriſſi-
mi in tam diuinum opus intentioꝝi perſiſtentia, fideliumq; pla-
cidam obſeruationem allectione.

C Obmiſſis igitur (ne lectoribus faſtidio veniam) varijs di-
greſſoꝝiq; excuſationibus / que nonnūquam arrogantiam aſſe-
runt Vbi me (⁊ ſi indignum) tanti principis ſeruitio conſpicio
deputatum / eius generoſiſſime (nec minus nobili) adoleſcentie
ſalutaribus obſeqnijs ſubefſe michi congratulans / omnipoten-
tis auxilio / ſueq; intemerate matris ſubſidio conſiſtus / nec non
de celefti premio certioꝝ / pro eiufdem noſtri Archiducis ſalute /
atq; ſubditorum ⁊ patriarum felici ſucceſſu ac proſperitate / op^o
hoc (inſtar quodlibeti) humili ſacre doctrine commodatioꝝi ſti-
lo / ſcolatiſtico more ſub compendioſa breuitate letus aggredioꝝ.
Uoſq; lectoꝝes beniuolos (quorum magis eſt placare ſuperos)
in virginis fraternitatem aduoco. Adeſte pꝛs animis tollerare
laborem. Venture memores iam nunc eſtote ſenectē. Sic nul-
lum vobis tempus abibit iners. Ne pigeat noſtros iam nūc tol-
lerare labores. Nō nūc eſt aloes: dulcia mella dabit.

Explicit Prologus.

C Incipit titulus principalis preſentis quodlibetice deci-
ſionis de fraternitate Septē dolorꝝ beate vginis.

C Utrum in hoc extremo tempore / in quo dies mali ſunt lici-
tum fuerit ⁊ laudabile / eccleſiaſticoq; ritui cōſonū / de ſeptē chri-
ſtiferę vginis Marię doloribus nouā inſtituere fraternitatem?

Sta queſtio ſi diligenter conſideretur / quatuor pre-
ſupponit ⁊ vnum principaliter querit. Preſuppoit
enim primo qꝫ tempus in quo ſumus eſt extremū
Secundo qꝫ dies noſtri mali ſunt. Tertio ſuppoit
in glorioſa virgine Maria quosdaꝝ fuiſſe dolores
Et quarto huiuſmodi dolores ad ſeptenarium re-
ſtringit numeꝝ. Querit autē cōſequēter ⁊ pꝛincipaliter: An licitū
⁊ laudabile fuerit. ⁊c. de iſtis ſeptē doloribus nouam iam inſti-
tuere fraternitatem. Contra que omnia ⁊ ſingula (pꝫ aptione
materie) qꝫdam in pꝛimis mouebūꝝ argumēta.

Cōtra p̄mū presuppositū r p pte negatiua arguit̄ q̄drupliciter
videlicet q̄ tempus in q̄ sumus non sit extremū

CPrimo sic. **C**Tempus erit eternū/saltem a pte post/vt videt̄
Igitur nō est iam extremū tempus. Cōsequētia est clara. Et ante
cedēs patet. Primo p̄ illam auctem psalmiste. ps̄. lxxx. Erit tem
pus eoz in secula. Id est in eternū. fm̄ Augustinū. Quod v̄bz in
telligitur de damnatis. quia p̄mittitur: Inimici d̄ni m̄titi sunt
ei. Sc̄do patet hoc per illud Baruth. iij. Qui perfecit terram in
sempiterno tempore.

CSecūdo arguit̄ ad idem. Finis m̄di est incertus r a nobis
incognitus. Igit̄ nō possumus asserere q̄ sumus in extremo tē
pore. Cōsequētia est b̄oa. Et āncedēs patz p̄ v̄ba christi Mathei
xxiij. respōdētis ad interrogationem sibi factam ab apostolis/
dic nobis quādo hec erūt / r qd̄ signū aduētus tui r cōsumptio
nis seculi: De die (inqt̄ illa r hora nemo scit) neq; angelī celozū
nisi pater solus. Idem d̄t r plus Marci. xij. qz̄ addit. neq; fili⁹.
Et iō (vt d̄t ibidem) Videte. vigilate. orate. nesci tis em̄ qm̄ tēp⁹
sit. Item Actū p̄mo. q̄rentibus discipulis: domine si in tempo
re hoc restitues regnū israhel: r̄ndit christus: Nō est vestz̄ scire tē
pora vel momenta q̄ pater posuit in sua potestate. Qd̄ verbum
tractās Aurelius Augustinus. xvij. de ciuitate dei. sic inqt̄. Sru
stra ānos q̄ remanēt huic seculo cōputare ac diffinire conamur/
cū scire hoc nō esse nostz̄ ex ore veritatis audiamus. Et subdit.
Omniū de hac re calculātū digitos resoluit r q̄scere iubet ille
q̄ d̄t/ Nō est vestz̄ scire tpa vel momēta

CTercio ad idem arguit̄. Filius dei fm̄ theologos suā incar
nationem differre nō debuit vsq; ad finē m̄di/nec a principio
incarnari voluit: sed d̄t̄axat in medio. Juxta illud Abacuck
ij. In medio ānoz notū facies. Sed a p̄ncipio m̄di vsq; ad ei⁹
incarnationem p̄cesserūt. v⁹. r ducenti anni minus vno Juxta
illud Ante christū duo. cc. minus vno milia q̄nq; . Et B̄ fm̄ com
putationem venerabilis Bede. Igit̄ cū a christo vsq; in hodie
nū diem nō p̄cesserūt nisi mille quadringenti r nonagintaqua
tuoz anni: si filius dei in medio ānoz incarnari debuit / Videt̄
q̄ restant adhuc tria milia septingenti r q̄nq; āni vsq; ad finem
m̄di. Et sic nō sumus adhuc in extremo tpe

CQuarto r vltimo arguit̄ ad idem. Extremū d̄t̄ vltima ps rei
cuius est extremū. sz̄ scriptura sacra de q̄dam alio tpe malo istud
in q̄ sumus sb̄secuturo m̄tionem facit etiā ānq; m̄dus termie
tur. vt ptz. y. thi. ij. vbi d̄t q̄ in diebus nouissimis instabunt tpa
piculosa. Item eiusdem. iij. Erit em̄ tempus cū sanaz doctrinā
nō sustinebūt. De hoc etiā p̄dixit christus Math. xxiiij. Erit tūc

tribulatio magna q̄lis nō fuit ab initio mūdi vsq; modo neq;
fiet. ⁊ nisi breuiati fuissent dies illi. nō fieret salua omnis caro
¶ Secundo p̄ncipaliter cōtra secundū p̄suppositū in prefato ti
tulo et ad partem negatiuam etiam arguitur. quadrupliciter.
videlicet q; dies nostri non sunt mali.

¶ Primo sic. Quocūq; a deo fiunt vel facta sunt valde bona
sunt. vt patz̄ Benefis primo. sed tempus et dies a deo sunt. Est e
nim tempus vnum de quatuor coeuenis secundum dominū
Albertum. Igitur ⁊

¶ Secundo arguitur ad idem sic. Dicit̄ δ secundum logicos pre
supponit esse in. Sed in tempore nulla malicia nec culpe nec pe
ne subiectari potest sicut nec in celo. In cuius motu tempus sub
iectatur cnm ipsum celum etiā a p̄bis ingenerabile incorrupti
bile et inanimatum esse censeatur. Igitur ⁊

¶ Tertio sic arguitur. Si dies nostri mali iam dicerentur/hoc
esset comparatiue ad priora tempora Sed hec comparatio vide
tur reprobatā Ecclesiastes. vii. vbi dicitur/ Ne dicas/ quid pu
tas cause est q; priora tempora meliora fuere q̄z nūc sunt/ stulta
est enī huiusmodi interrogatio. hec ibi. Igitur ⁊

¶ Quarto ⁊ vltimo arguitur ad idem/ Etiam admīssa huiusmo
di cōparatione ad priora tempora Nam aliqñ fuit maior abun
dantia mali culpe seu peccatorū quā iā. Similiter et mali pene
seu tribu'ationū. vt videt̄ Igit̄ nō debēt isti dies plus dici mali
quā p̄cedentes Antecedēs patet Primo de malicia culpe: q; ante
diluuium fuit tanta malitia i terra q; scribitur Benefis. vii.
vidēs deus q; multa malitia hoīz esset in terra/ cūcta cogitatio
hoīnis intenta esset ad malum: penituit eū q; hominem fecisset
Et propterea sequitur ibidem Corrupta est omnis terra coram
deo ⁊ repleta est impietate: Omnis quippe caro corruerat vi
am suam. Et hec fuit causa diluuij subsequentis /in quo omnes
perierunt /paucis bonis (id est octo animabus) saluis. Similiter
et temporibus Abrahe Moyfi Dauid /et multorum aliorum re
gum seu p̄phetarū plura et grauiora peccata videntur regnasse
quam iam. vtpote /ydolatrie Infidelitatis /luxurie et auaritie
dicente b̄d̄ Jeronimo /q; nulla gens auarior gente iudeorum
Unde non sine causa clamauit Jeremias eiusdem. vi. A mino
re vsq; ad maiorem omnes auaritie student et a propheta vsq;
ad sacerdotem cuncti faciunt dolum. Sed vt ad viciniōra veni
amus Tempore incarnationis et passionis filij dei temporibus
ap̄loz et martirum. ymmo ⁊ quorūdam confessoz /quot infide
litatibus /quot heresibus /q̄t superstitionibus /et sic de alijs gra
uissimis peccatis mūdus inundauit Et precipue tēpore beatorū
A iij.

Dominici & Francisci quādo christus visus ē in aera cum tribus lanceis ignitis velle iterum destruere mūdū: ppter excessum peccatorum: nisi sua mater maria precibus obtinisset / dictos sanctos eidem presentando

¶ Secūdo probatur hoc etiam faciliter de malitia pene .quia ecclesia longe grauiores aliquando passa est tribulationes q̄ iam .vtpote temporibus tyrānorū et hereticorum pluribus etiam alijs malis .vtpote fame peste gladio ante tempora subiecta fuit quam nunc . Igitur rē

¶ Tercio principaliter contra terciū presuppositū in titulo nostro etiam ad partem negatiuam / arguitur quadrupliciter videlicet q̄ in glorioſa virgine Maria nō fuerint aliqui dolores

¶ Primo sic. Dolor enim (teste augustino .xiiij. de ciui. dei) in corporibus dicitur ex apprehensione exteriori alicui⁹ motiui causatus . Sed non legimus aliquid virgini nocuisse in suo corpore nec ipsam lesisse / ymmo nec in partu nec in morte filij lesa fuit. Igitur nullus in ea dolor ponendus est.

¶ Secūdo arguit ad idem sic. Beata virgo nunquam peccauit / nec alicui peccato subiecta fuit . ergo nec debuit pati dolores / nec quibuscunq; penalitatibus subici . Antecedens est notum Et consequentia patet . quia remota causa remouetur effectus Omnes autem dolores et penalitates huius vite sunt effectus peccati . In cuius signum in statu innocentie et ante peccatum nullus in hominibus dolor / nullaq; pena fuisset / vt dicunt communiter doctores . Nec valeret hic (vt videtur) quorundam responsio seu euasio christum allegantium et dicentiu / q̄ etiam in eo nullū fuerit omnino peccatū huiusmodi tamē dolorib⁹ & penalitatibus subiectus fuit. Nam secus est de eo & de eius matre Ipse enī huiusmodi defcūs seu dolores nō cōtraxit / sed voluntarie pro nobis assumpsit / & hys se sponte subiecit vt esset redemptor noster . Iuxta illud ysaie . liij . Vere languores nostros ipse tulit . Et sequitur post pauca: Ipse vulneratus est propter peccata nostra cuius liuore sanati sumus. Sed eius mater nō sic tulit peccata nostra / nec fuit redēptrix nostra Quare quo ad hoc nō est iūmile.

¶ Tertio arguitur ad idem sic. Si beata virgo aliquando habuisset dolores / hoc maxime habuisset de filio vel eius acerbissima passione Sed hoc non vt videtur quia de filij sui passione (sicut & de omnibus nostre redēptiois misterijs) gaudere debebat vtpote que suā voluntatem diuine voluntati cōformare debuit prout fecit . & que plena caritate existens bonum & salutē proximi & precipue toti⁹ humani generis desiderare & procurare

pro posse et tandem de eodem gaudere curavit. Caritas enim (teste apostolo prima ad Corinthios, xiii) congaudet veritati. Id est secundum glossam omni bono vel virtuti. Cum etiam fuerit optima et gratia plena. Boni autem est bona desiderare et optimi optima. Desiderantiumque mos sit summe gaudere dum ea que summe desiderant implentur sequitur intentum videlicet quod debuit gaudere de tanto bono. id est de passione et morte filii sui. quam novit pro salute humani generis fieri. utpote que magno Alberto teste scripturas veteris testamenti noverat in quibus ipsa christi passio mirabiliter fuit prefigurata et preannuntiata. Et ita non potuit (ut videtur) dolere de eadem passione. saltem simul et semel. quia contraria (cuiusmodi sunt dolor et gaudium) non possunt simul alicui inesse.

¶ Quarto et ultimo ad idem arguitur sic. Cum inter quatuor evangelistas de presentia virginis Marie in christi passione nullus expressam faciat mentionem nisi beatus Iohannes qui vidit et testimonium prebuit. et cui ipsa virgo specialiter tunc fuit commendata: de eius tamen dolore vel fletu subicitur/dicens simpliciter. quod stabat iuxta crucem iesu mater eius et soror matris eius maria cleopha. et maria magdalene. Cum vidisset ergo iherosolimitanum quem diligebat dixit matri sue: Mulier ecce filius tuus. Deinde dixit discipulo Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. Nec beatus Iohannes. qui ut clare patet de huiusmodi doloribus nichil tangit. Et per consequens videtur. quod ipsa virgo tunc non doluit. quia si tantum dolorem tunc habuisset/tantasque lachrymas et gestus amarus (ut quidam aiunt) emisisset/non videtur quod tantus evangelista qui pater fuit de his filiusset.

¶ Quarto et ultimo presupponebatur principaliter in dicto titulo/quod tantum fuerunt septem virginis dolores. Contra quod etiam arguendum est quadrupliciter. **¶** Et primo videtur quod huiusmodi dolorum numerus non debeat determinari. quia ipsa tot et tantos passa est. ut videtur quod fuerunt immensi et pene infiniti et per consequens innumerabiles. Quod patet primo ex hoc quod scribitur in figura de ea Trenorum secundo. Cui comparabo te vel cui assimilabo te filia iherusalem: Uni equabo te et consolabor te filia syon: Magna est enim velut mare contritio tua / quis medebitur tui?

¶ Secundo ipsa fuit per noemi figurata/que dixit Ruth. ij. Nolite me vocare noemi/id est pulchram / quia amaritudine replevit me dominus. Hoc etiam idem satis patet a simili. Quis enim sufficienter exprimere posset numerum dolorum illius tam bone

matris/que talem et tam perfectum habens filium videret eum
ita tractari/et in tantis doloribus constitutum/ut omnis dolor
irrueret super eum: prout fuerat predictum Job. xx.

¶ Secundo arguitur principaliter ad idem. Et videtur quod pre
sumptuosus et periculosus sit huiusmodi dolorum numerum ad sep
tenarium reducere. quia non est audendum aliquid dicere vel
asserere de christi aut sue matris gestibus vel misterijs/ nisi quod
ex scriptura autentica seu reuelatione diuina haberi potest.
Sed scriptura sacra de hoc numero septenario mentionem non
facit/ nec alicui legitur reuelatus / igitur periculosus et presumptu
osus est/ dictos dolores ad prefatum numerum limitare.

¶ Tertio arguitur principaliter quod sint plures quam illi septem
de quibus dicitur infra. Nam in primis beatus Vincentius or
dinis predicatorum doctor et predicator maximus/ in suis sermo
nibus de sanctis sermone tertio de festo natiuitatis beate Ma
rie virginis. finem numerum gaudiorum virginis Marie in hoc mun
do ponit numerum dolorum eius dicens/ quod ipsa virgo in hoc mun
do septem habuit principalia gaudia: sed in horum quolibet christus
eius filius saltem doloris et tristitie immiscuit / superaddens cuilibet
gaudio unum dolorem. ut ostenderet/ prout scribitur Proverbio
ru. xiiij. quod extrema gaudij luctus occupat. Sed inter istos septem
dolores/ quos ipse beatus Vincentius de virgine tangit / solum
vnum de nostris septem enumeratur. ut patet intuenti. Poterunt
igitur alij sex nostris septem annumerari. et sic in toto erunt .
xiiij. ¶ Item pie memorie magister Alanus de rupe sacre
theologie professor eximius ordinis predicatorum quondam
magister meus et ipsi virgini deuotissimus/ aliquando predica
uit et asseruit. et ut puto ex diuina reuelatione accepit/ quod beata
virgo in filij sui passione tot dolores passa est/ quot gaudia in ei
conceptione seu in natiuitate habuerat. Puta centum et quin
quaginta. In cuius signum per psalterium suum/ quod tria Rosa
ria id est centum et quinquaginta salutaciones continet/ adistat centum quin
quaginta psalmorum psalterij dauitici veneratur et colitur.

¶ Recordor denique in quodam libello deuotionibus et o
rationibus pleno me legisse/ beatissimam Mariam virginem
quindecim dolores de filio suo in hac vita pertulisse. quos quod ve
nerantur: ut ibidem habebatur/ non paruum reportabunt como
dum. Horum primus fuit in circuncisione. In qua christus eius
filius infans octo dierum pro nobis primo sanguinem fudit.
¶ Secundus quando in egyptum. propter meum herodis cum puulo
filio et ioseph sponso suo fugere iussa fuit. ¶ Tertius quan
do/ cum filius eius duodecim esset annorum/ ipsum per triduum

amisit. ¶ Quartus quando filius suus solus cum sola misteria sue passionis feria quarta ante parasceuen sibi clarius reuelauit. ¶ Quintus quando beatus iohānes euangelista q̄ filius suus captus fuisset in orto ⁊ ligatus/sibi nūciauit. ¶ Sextus quando de mane in die parasceues eductus de domo Laypbe ⁊ ad instar latronis ligatus/ad pilatum deductus est. ¶ Septimus cum filium suum corona spinea coronatum vidit. ¶ Octauus quando Pilatus sedens pro tribunali eum cōdemnauit ⁊ morti adiudicauit. ¶ Nonus quādo ipsa mater eidem deferēti crucem occurrit. Decimus quā ictus clauozuz manus ⁊ pedes filij sui perforantium audiuit. ¶ Undecimus fuit in eleuatione crucis/cum ex manibus ⁊ pedibus filij sanguis flueret in habūdātia. ¶ Duodecimus quando dixit illa uerba Mulier ecce filius tuus ⁊c. ¶ Decimus tertius quando deo patri sp̄m reddidit. ¶ Decimus quartus quando miles eius latus lancea aperuit. ¶ Decimus quintus fuit quando depositus de cruce traditus est sepulture/⁊ sic eum amplius non vidit saltem vsq̄ post resurrectionem. rediens tristis ad propria/non sine precedentium pia meditatione. ¶ Ex quibus omnibus patet q̄ plusq̄ septem dolores d̄ filio passa est.

¶ Inter autem hos quindecim dolores prenominatos sanctus Bonauentura cum certis alijs doctoribus deuotis vnū precipue approbant/⁊c̄ quartum. Nam fm̄ eos propterea christus illa quarta feria ante suam passionem nō iuit in iherusalez/sicut fecerat in tribus diebus precedentibus. sed māsit in bethania/yt sue future passionis misteria matri secretius ⁊ clarius reuelaret. que mater pyssima non sine mirabili dolore a filio suo dilectissimo qui est veritas summa audiuit. Alias non ostendisset se veram eius matrem. aut saltem contra maternalem naturam visa fuisset nullum aut paruū habere ad filium dolorem. Quod absit ab ea. Lum scribatur ysaye. xlix. Nūquid potest obliuisci mulier infantem suum/yt nō misereat filio yteri sui? Quasi diceret. non. Et hinc est q̄ nō nisi p̄ pudētes ⁊ cū matura deliberatiōe filioꝝ dilectoꝝ mors p̄terita vel futura matri nūciaf. ¶ Cōsequēter post om̄s dolores p̄tactos vnū addit beatus Dylari⁹ memoratu dignissimū/videlz q̄ ipsa pia mater de om̄ib⁹ peccatis humāi generis ⁊ eoꝝ grauitate/⁊c̄ potē q̄ tanta ⁊ tam grauiā fuere q̄ p̄ eis optuerit suū filiū dilectissimū crucifigi valde doluit. ¶ Possem hic etiā postremo adducere multiplices alias v̄ḡis miseras/penurias seu paupertates q̄s in hoc mūdo passa est/māx̄ie in p̄tu. cū tāte fuerit paupertatis q̄ filiū pepit in stabulo ⁊ eū reclinauit in presepio/q̄ nō erat ei locus i di

uet forio. De quib' omnibus et similibus verisimile est q' dolue-
rit. Nō q'dem ppter se / sed ppter filiū quē nouerat esse deū. et quē
decebat honorabilius tractari / libenterq; fecisset si facultas affu-
isset. ¶ Ex his omnibus videt q' dolores vginis fuerūt plures q̄
septem. et q' ad septenariū numerū restringi nō debuerint.

¶ Quarto et ultimo cōtra hūc numerū arguit principaliter. et
videt q' sint pauciores q̄ septē. Nam p̄ma facie apparet q' suffi-
ceret in ea p̄bere vnū dolorem cōtinuū / vtpote p̄ totū tempus q̄
in hac vita mortali fuit. quia tempus huius vite nō est tempus
gaudy et leticie sed fletus et doloris. In cuius signum mundus
vallis dicitur lachrymarum. Et p̄pterea Ecclesiastes septimo scri-
bitur / q' melior est ira risu. Et q' melius est ire ad domum luc-
tus q̄ ad domum conuiuij. Dinc christus discipulis suis.
Johan. xvi. dixit. Plorabitis et flebitis vos / mūdus autē gaude-
bit. Et quod plus est / Lugentes beatificauit dicens. Math. v.
Beati qui lugent et c̄.

¶ Ex hys itaq; et similibus scripturis patet / q' beata vgo q̄
a nullo illustriū vincitur. et cuius vita inclita cūctas illustrat ec-
clesias / implēs que christus docuit / in continuo luctu et dolore fuit
it. vt in hac vita beatificaret. et vt a nullo excederetur. Et sic p̄t̄
intentum. videlicet q' in ea nō fuit nisi vn' dolor cōtinuus.

¶ Si dicatur q' duntaxat hic loq̄mur de doloribus quos de
filio et eius passione habuit / et hos ad septenariū numerū reduci-
mus: tūc poterit argui et replicari q' etiam ille dolor de filio fue-
rit cōtinuus / saltem ab illa hora qua Simeon p̄phetauit q' eius
aiām p̄transiret gladius. quia cōseruabat omnia v̄ba hec cōferēs
ea in corde suo. In prefata autē p̄phetia p̄mū nostre fraternitatē
dolorum assignamus. Possent deniq; hic inferi multa q̄rūdā
deuotoꝝ scripta et quedam reuelationes / que nō nisi de quinq;
vginis doloribus mentionem faciūt. Nam in q̄dam libello qui
antidotarius anime dicitur nouiter imp̄sso / fertur beatam vginē
aliquādo reuelasse q' in hoc mūdo quinq; precipuos passa ē do-
lores in q̄bus plurimum fuerat p̄turbata. In quorum memori-
am beatus Anselmus eius capellanus quinq; pulchras oratiōes
de huiusmodi quinq; doloribus mentionem facientes edidit / q̄
in eodem libello ad longum continentur.

¶ Similiter in promptuario discipuli habemus vnū exem-
plum ad hoc p̄positum. Fertur enī ibi q' q̄dam sanctus pater in
spū vidit christū a sua matre req̄rentē / q̄nā foret grauiores et po-
tiores dolores q̄s in h' mūdo p̄tulit. Qui mox illa r̄ndit q' quinq;
Primus inquit / cū te Symeon occidendū p̄p̄hauit. Scōs cur
te p̄ tridū pdidi. Tercius cum te captū et ligatū audiui. Quart'

eum te crucifixū vidi. Quintus cū te sepeliri cōspexi. Hoc audi-
to christus subiūxit. Qui me ad tuū p̄mū dolorem cū vno pater
n̄r ⁊ aue ma. salutauerit: dabo ei cōgnitiōem ⁊ cōtriōnē peccatorū.
Si ad sim idē fecerit: dabo ei oīz peccatorū remissionē. Si ad ter-
tiū idem fecerit: vtutes q̄s p̄ peccatū amiserat reddam ei. Si ad
q̄rtū: dabo ei donū gratie ⁊ cibabo eū ante mortem corpe meo.
Si ad q̄ntū: apparebo ei in morte ⁊ recipiā eum mecū. *Hec ex
discipulo.* ¶ Itaq; si iste reuelationes sint vere: potiores ha-
buit v̄go maria dolores q̄ septē. aut saltē nō fuerūt nisi quinq;
potiores.

¶ Postreō p̄ isto argumēto pōt assumi ⁊ argui cōtra q̄tu-
or vltimos dolores/ quia videntur coincidere cum oīs sint de
christi passione ⁊ eius miseris q̄s passus est in cruce. fuerūtq; cō-
tinui/ A tpe videlicet q̄ filiū vidit baiulātem crucem vsq; ad se-
pulturam. Si autē dicat / q; p̄pter speciales rōnes doloris diuidū-
tur in quatuor. quia secus est ipsum crucem baiulare/ in cruce
suspensum/ ⁊ matrem alloquentem/ de cruce deponi/ ⁊ in sepul-
chro collocari. Tūc sim hoc posset replicari ⁊ argui/ q; multo plu-
res alij dolores veniēt computandi. ytpote quia in singulis ei⁹
mēbris seu vulneribus dolores speciales passus est ipse christ⁹.
⁊ per consequens ipsa v̄go ¶ Item ad singulas blasphemias
⁊ iniurias/ ad coronationē/ denudationem/ aceti potationē. ad
manū vel pedū cōclauationē / ad lateris ap̄tionē/ ⁊ sic de alijs
Et ita erūt longe plures q̄ septē

¶ Possem etiam hic finaliter impugnare tres primos do-
lores/ vt nullus remaneat intactus. Et primo primū qui est de p-
phetia symeonis. Nam aut beata v̄go tūc intellexit h̄mōi p̄p̄he-
tiam aut non. Si nō: ergo nō doluit. nec inter eius dolores com-
putari debet. Si sic: cum dictam prophetiam in corde vt tactus
est reseruauerit / nec obliuioni dederit: sequitur q; ab illa p̄p̄he-
tie hora vsq; ad executionem passionis filij sui in continuo dolo-
re fuerit Et p̄ cōsequēs oīs illi septē dolores nō faciēt nisi v̄nū.
licet diu continuatum/ vti prius arguebatur.

¶ Secūdo potest etiam impugnari secūdus dolor de fuga
in egyptum. Nam videtur q; hec fuga magis fuerit virgini
materia gaudij q̄ doloris. quia ex hoc cognouit diuinam sollici-
tudiē ⁊ prouidentiam specialem de filio suo. ⁊ q; per huiusmodi
fugam filius eius manus herodis euaderet / vbi alij pueri occi-
debantur. Si dicatur q; via erat eis ignota longa ⁊ tedio-
sa/ Linguaq; extranea. Et q; propterea materiam doloris ipsi
habebant. Gateor ita esse: Sed bona voluntas et prompta

obediendi et qui precepit: societas etiam grata et amor eorum cum quibus quis peregrinatur/difficultatem vie aut minuunt aut auferunt vel obliuisci faciunt. dicente beato Bernardo labor meus non est unius hore. et si amplius est non sentio pre amoris magnitudine. Ipsa autem certificata erat de diuina voluntate/ut pote quod peregrinarentur in egiptum. habebatque filium suum comitem itineris/quem interdum inter brachia deferebat/et cuius amore languebat. Nunciate inquit dilecto meo Lanticorum quinto. quod amore langueo. *Agit 26.*

C Tercio contra tertium dolorem de perditione filii per triduum/posset quis allegare. quod ille dolor paruus fuerit et breuis/et cito transiens in gaudium maximum mutatus est/quaudo tertia die filium in templo cum doctoribus disputantem reperit. qui supra modum admirabantur de prudentia et responsis eius. Magisque ut videtur de perditione hominum quam de filii perditione doluit. et tamen dolor ille inter alios non enumeratur. *Agit nec iste deberet numerari.*

C Postremo et finaliter contra principale quesitum in precepto titulo arguitur etiam quadrupliciter. Et primo quod isti dolores non sunt beate virgini iam ad memoriam reducendi. Et per consequens nec debuerit fraternitas de eis institui. Quia sicut scribitur ecclesiastici. *xxv.* Musica in luctu importuna narratio: sic ei qui in gaudio stat perfecto non est luctus preteritus exprobriandus vel ad memoriam reducendus. Sed beata virgo super omnes puras creaturas in summo iam gradu beatitudinis et gaudii consistit. vbi abstergit deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum/et vbi iam non est amplius neque luctus neque dolor/ut dicitur apocalipsis. *xxi.* *Agitur dolores preteriti non sunt ei iam ad memoriam reducendi/nec de eis seu eorum contemplatione debuit fraternitas institui.*

C Secundo Arguitur ad idem. Et videtur quod magis debuisset institui fraternitas de christi doloribus quam de maternis compassionibus. Tum quia christi dolor fuit grauior. Tum quia fuit nobis vtilior. Tum quia scriptura sacra de christi doloribus atque vultu neribus expressiore mentionem facit.

C Arguitur tertio. Videtur enim quod hec noua institutio huiusmodi fraternitatis presumptuosa sit ac periculosa. meliorisque boni impeditiua. Presumptuosa quidem: quia videtur pertinere ad quandam superbie speciem / que adinuentio nouitatum dicitur. Presumptuosius denique videtur cum tanta virgine (quam nec prima filiam visa est nec habere sequentem) velle habere fraternitatem. hoc enim est quasi

velle equari sibi et pari passu cum ea ambulare cum fraternitas iter equales quodammodo consistat.

C Est deinde (vix tetigi) piculosa hec nouitas et maioris boni impeditiua / quod est obligatoria ad nouas orationes vel ceremonias / ad quas cum noua semper magis placeat / et antiqua vilescat / maior est de uotio quam ad antiquas. Et ita ea que sunt magis necessaria et antiqua negliguntur et obmittuntur / ut nouitates impleantur. sicut quidam indifferenti se obligant per noua vota que non seruant antiqua. et magis ieiunant vigiliam beate barbare vel alterius sancti ex quodam singularitate. quam ieiunia ecclesie vel quadragesima

C Quarto et ultimo arguitur ad idem. Et videtur quod hec nouitas sit superflua seu superstitiosa. dicente beato Thoma. secunda. secunda. quod xciij. articulo. quod si aliquid fiat in diuino cultu quod quantum est de se non pertinet ad dei gloriam. nec ad bonum quod mens hominis ferat in deum / aut quod carnis concupiscentie inordinate refrenentur. aut etiam si sit preter dei et ecclesie institutionem. vel contra consuetudinem communem / que secundum Augustinum per lege habenda est: totum hoc reputandum est superfluum et superstitiosum. Hec beatus Thomas. Sed ita videtur esse de hac noua fraternitate. cum non sit a deo vel ecclesia instituta. nec ad aliquod bonorum trium (puta ad dei gloriam / concupiscentiarum refrenationem / et mentis in deum eleuationem) pertinere videatur. Ergo videtur quod sit superstitiosa aut saltem superflua.

I Oppositum et pro parte affirmatiua sunt aut sacre scripture et sanctorum doctorum auctoritates / aut multarum solemnium ecclesiarum consuetudines / approbationesque diuersorum pontificum / et rationes seu declarationes plurime de quibus infra dicitur.

P Responsum ad dictam questionem more Colonienis et ad instar quodlibeti de Rosario / duos concipi ordines proponunt. quorum quilibet tres comprehendit / duas primas quasi per premissis et tertiam per conclusionem. Horum ordinum primus erit de doloribus virginis secundum se et absolute. et de numero eorum. Secundus de qualitate et modo fraternitatis in huiusmodi doloribus nouiter institute et fundate. Quorum proponunt declarationi seu probationi sigillatim et ordinate insistam / argumentis tractatis per posse satisfaciendo / et eorum solutiones suis in locis (secundum quod materia occurret) interserendo / ad laudem et gloriam tante virginis / cuius auxilio et spe innixus hec cepi

C Prima propositio primi ordinis.

e **T** si beatissime virginis Marie corpus gladius non per-
transierit materialis: fuisse tamen in ea vere passiones ani-
me absq; omni perturbatione et longe aliter quam in nobis
Dec prima propositio quatuor habet partes / que sunt per ordi-
nem declarande. Prima est de virginis marie corpore / q; vide-
licet gladius materialis ipsum non pertransierit. Dec patet pri-
mo ex quodam dicto beati Ambrosij recitato in quodam sermo-
ne de assumptione eiusdem virginis. in quo sic habetur / Lum il-
lum versiculum euangelicum quo Symeon dixit ad domini
matrem / et tuam ipsius animam pertransibit gladius / beate re-
cordatiois tractaret. Ambrosius ait: Nec historia nec littere do-
cent beatam mariam gladio vitam finisse. **I**tem patet hoc ex dicto
Origenis sup eadem Symonis pphetia dicentis / q; nulla docet
historia beatam maria ex hac vita glady occisione migrasse / per-
tim cum non anima sed corpus ferro soleat interfici. Vñ restat intelli-
gi gladium illud de quo dicit in psalmo. Et gladii in labijs eorum. Hoc
est dolorem diuine passionis animam eius pertransisse. q; et si christi / vxo-
te dei filium sponte propria mori mortemq; ipsam non dubitaret
esse deuieturum / ex sua tamen carne procreatum non sine doloris af-
fectu potuit videre crucifigi. Dec Origenes.
Sed (p apliori dicte Symonis pphete declaratione vsq; ad
tertiam propositionem seu conclusionem huius ordinis In q; d; sin-
gulis virginis doloribus in speciali agef reservata) causam hu-
ius dicti / scilicet que gladii materialis corpore eius non pertransie-
rit. diligentius inquiramus. Pro quo notandum q; duplex impedi-
mentum huic gladio obstitit. Primum fuit ipsa specialis diuina pro-
uidentia seu filij erga matrem honor et pietas. qui sue pyssime
matris corpus potius q; suum a violenta percussione seu materiali
gladio preseruare curauit. Ipse enim q; beato (testante ambrosio)
maluit aliquis de suo ortu q; de matris pudore dubitare. et q; cor-
pus illud sanctissimum vnde carnem sumpserat / tam in ortu suo
q; post mortem voluit honorare / et ab omni corruptione preseruare.
Gladio materiali feriri seu vulnerari noluit / vt et quantum ma-
trem diligeret declararet / et vt alyis exemplum honorandi parentes
tribueret. Secundum fuit ipsius virginis circumspectio seu prouide-
ntia permaxima. tante nempe circumspectionis et prouidentie
fuit: q; exclusa omni negligentia vel inaduerterentia omne noci-
uum vitandum vitauit / et ab omni exteriori lesuio mira quadam
ingenu subtilitate et gratia se preseruauit. Ad quod etiam non
parum effecit sue conditionis et vocationis status. optimus quoq;
eius viuendi modus. Non enim ad discurrendum per mundum
ad predicandum fidem iudeis vel gentibus deputata fuit / que

admodū ⁊ apostoli / qui p̄terea multas tribulationes vsq̄ ad gladiū ⁊ mortem passi sunt. Sed domi manens quieti ⁊ cōtemplatiōi vacans/vitam in pace finiuit. vt de ea verificetur illud Luce. x. Maria optimam partem elegit. Et q̄uis pro fide ⁊ veritate/fily quozq̄ sui amore mori paratissima ⁊ in fide firmissimā voluntate ⁊ desiderio martir extiterit: prout statim dicitur: pro omni tamen loco ⁊ tempore morti se exponere/aut alijs occasiōnem male agendi tribuere non debuit: Quia s̄m beatam Thōmam sc̄da sc̄de. q. ij. articulo. ij. ⁊ q. cxliij. ar. p̄mo. Exterior cōfessio fidei propter quam plurimi martirio coronati sunt/nō est de necessitate salutis/in omni loco tempore vel hora: sed in certis casibus duntaxat/vtpote quando per diuisionem dicte confessionis honor deo debitus/aut vtilitas proximis impendēda subtraheretur/puta si quis interrogatus de fide taceret/ vel alij per eius taciturnitatem a fide auerterēt. Nec bt̄s Thōs.

¶ Non est tamen hic silentio pretereundum q̄ ⁊ si gladius materialis virginalē corpus non pertransierit: tamen non habuit ī hac vita quoad corpus omne illud priuilegium quod Adam in statu innocentie habuerat/ quia corpus eius (sicut ⁊ filij sui saltē ante passionem) subiectū erat penalitatibus ⁊ defectib⁹ varijs. **¶** Pro cuius declaratione notandum s̄m Damascenum ⁊ Thōmam. tertia parte. q. xliij. articulo. iij. q̄ duplices possunt esse defectus in humano corpore. Primi dicuntur detractibiles/ qui scilicet scientie ⁊ virtuti repugnant/ vt ignorantia / pronitas ad malum/ infirmitates ex malo regimine prouenientes/ vel defectus in membris ex parte materie vel forme. Et tales nec in christo nec in beata virgine fuerunt. Alij sunt indetractibiles/ vt sūt illi qui scientie vel virtuti non repugnant/ ymmo materia virtutis esse possunt/ cuiusmodi sunt frigus. fames. sitis. fatigatio corporis ⁊c. Et tales fuerunt in vtroq̄/ sed in christo plus. quia eos voluntarie assumpsit/ vt p̄ peccatis nostris satisfaceret.

¶ Si autem contra predicta quis obiciat q̄ dominus Albert⁹ in libro de laudibus virginis/ super missus est/ ipsam virginē gloriosam / non solum aureolam virginum / sed martirum ⁊ doctorum promeruisse declarat. Quod non esset / vt videtur nisi gladio p̄secutionis pro fide mortua fuisset. aut nisi publice predicasset. quia nō nisi talibus huiusmodi aureole / s̄m doctores in fine quarti sententiarum concedūtur. **¶** Ad probandum at̄ assumptū allegat idem dñs Albertus bt̄m Hieronimū dicētē. q̄ ip̄a vgo a nullo illustriū vincit. vinceret at̄ si martir aut doctor aureolā nō p̄meruissz. **¶** Dicēdū q̄ dñs Albertus pro tanto dicit virginem Mariā martirum aureolam p̄meruisse/ quia

eius dolor cōpassiōis de q̄ magis dicit infra: nō fuit minor ym-
mo maior q̄ pena multoz martiz. Un̄ Bernardus. Lōge eam
plus q̄ martirem cēsemus: in q̄ passiōis sensum cōpassionis su-
pauit effectus. ¶ Passa at̄ legit fuisse q̄ntuplex martiriū. P̄io
doloris seu tristicie in cruce. qz fm̄ dam̄. dolores q̄s effugit pari-
ens: in christi passiōe sustinuit. Sc̄do cōpassiōis in lanceatiōe cor-
poris mortui. Tertio diuini sermōis/q̄n̄ audiunt / Mulier ecce
filius tuus. dicēte b̄to Anselmo/dōna mea q̄bus singultib⁹ estima-
bo pectus tuū vexatū esse/cū audires/Mulier ecce filius tuus
Plusq̄ em̄ gladius fuit sermo ille p̄trāsēs z p̄tingens vsqz ad
diuisionē aie z spūs. Quō em̄ tuā affectuosissimā aiām nō p̄trās-
uit hec auditio/q̄n̄ z nostra/licet saxea licet ferrea pectora / sola
scindit recordatio: Nec Anselmus. Quarto passa est martiriuz
volūtatis stans iuxta crucez z parata p̄ humano genere pati
martiriū/yt videt̄ inuere b̄tus Ambrosius. Quito passa ē mar-
tiriū maceratiōis in tota vita sua/z p̄cipue tpe passiōis filij in q̄
corpus z aiām adeo macerauit: qz q̄dāmō sibi martiriū itulit
Un̄ Aug⁹. Illa q̄ppe pia mater imani dolore eiulās/pectora de-
licata cōtōdēs/ita ipsa viscera/ceteraqz fatigauerat mēbra: yt iā
deficiēs ad christi funus vix potuerit puenire. ¶ Ex his ptz qz
nō imerito b̄tā v̄go aureolam martiz ex speciali priuilegio i ce-
lis obtinet/q̄uis de lege cōi nō nisi morietibus p̄ fide z verita-
te tribuat. ¶ De aureola at̄ doctoz d̄t̄ similiter idem d̄ns Al-
bertus. videlz qz eam p̄meruit/qz fuit doctrix discipline dei. Sa-
pie. viij. Docuit em̄ ap̄los z euāgelistas /p̄cipue Lucam de miste-
rys incarnationis z infantie christi. Et tantū de prima parte hu-
ius prime propositionis.

¶ Venio ad declarationē sc̄de ptis q̄ dicebat In b̄tā v̄gie vere
sue passiōes aie. Pro cuius intellectu notādū/qz passio aie. put
h̄ accipit̄ est motus appetitus sensitiui/ q̄ cū aliq̄ corpali trāsmu-
tatiōe fieri solet. Et fm̄ h̄ ponit̄ cōiter. xi. passiōēs aie. sex in cō-
cupiscibili/scz amor/odiū/desideriū/fuga/delectatio/tristicia. Et
q̄ncz in irascibili/scz spes/desp̄atio/timor/audacia/ira Inter q̄s
q̄tuor sunt principales. scz gaudiū z tristicia spes z timor. De q̄-
bus Boetius p̄mo de cōsola. sic inq̄t. Tu q̄z si vis lumine claro
cernere vepz: gaudia pelle/pelle timorem/spemqz fugato/nec do-
lor assit. Seq̄t̄ nubila mēs est vinc̄taqz frenis. Nec v̄bi regnāt.
¶ Hoc sic supposito/pbat̄ hec sc̄da ps. Quēcūqz p̄tinēt ad verita-
tem humāe nature z p̄t̄ a rōne regulari/esseqz bona moraliter
seu materia v̄tutis: vere fuerūt in v̄gie. Sz sic est de passiōib⁹ aie
Agit̄ zc. Maior ptz. qz b̄tā v̄go fuit vere homo. V̄nc fm̄ ḡma-
ticos homo est cōis generis/z declinat̄ hic z bec homo. Unde

christus in euāge. sepenumero vocat se filiū hominis. quod nō nisi de ea intelligi potest. et ita ea que ad veritatem humane nature p̄tinēt fuerūt in ea. Et filr cū fuerit v̄tuosissima vt a nullo illustriū (teste Jero) in virtute et bōitate viceret: oia q̄ in hoīe p̄nt regulari rōne et esse materia v̄tutis seu bona moraliter nec suo statui repugnabāt: ei nō defuerūt. Et ita sat̄ patet illa maior: Sz et minor p̄bat / p̄mo q̄ad p̄mā sui p̄tem. videlz q̄ aīe passioēs ad veritatē humāe nature p̄tineāt. qz ad veritatē humane nature p̄tinet habere aiām rōnalem corpi vnitam. Et p̄ oīs omīs eius potentias. nō solum intellectiuas / sed appetiuas et sensitiuas / iter q̄s sunt appetitus cōcupiscibilis et irascibilis. qz motus naturales / q̄ cū quadam corpis trāsmutatiōe fiūt aīe passioēs dicūtur. fuissentqz in statu innocētie fm b̄m̄ Tho. p̄ma p̄te. q. xcvi. ar. v. saltem aliq̄ ex eis / vtpote ille q̄ ad illū statum repugnātiām nō habuissent. ymmo erūt q̄dam in patria post resurrectiōem fm modū illius status / licet pauciores. Secōdo restat p̄bādū pro illa minore q̄ aīe passioēs p̄nt regulari a rōne et esse bōe moraliter seu materia v̄tutis. Nō possint regulari rōne claz̄ est. qz scribit̄ Beñ. iij. Subter te erit appetitus tuus. et tu dñaberis illius. Nō aut̄ p̄nt esse bōe moraliter / p̄tz p̄ Aug⁹. xiiij. de ci. dei. q̄ loquens de hmōi aīe passioibus sic d̄t: Mala sunt ista / si malus est amor. bona si bonus. Nec obstat hic qd̄ dicit p̄hs sc̄do ethicoz. qz passioibus neqz laudamur neqz vitupamur. Nā h̄ intelligi loquēdo d̄ passioibus fm se et absolute. et vt sunt motus irrōnalis appetitus / secus cū a rōne regulātur et ordinātur. Vñ sb̄dit p̄hs ibi dem. Nō em̄ laudat̄ aut vitupat̄ q̄ timet aut irascit / sed q̄ aliq̄s id est fm rōnem vel preter rōnem / id est cū a rōne vel voluntate bene regulātur vel cohibent̄ aut nō. rē. ¶ Ex q̄ patz falsitas erroris stoycoz dicētū omīs passioēs anime malas: fm qz opinio nem loq̄bat̄ Tullius / cū in libro de tuscūlanis q̄stioib⁹ / passioēs aīe vocabat̄ egritudines. Silr Aug⁹. xiiij. de ciui. dei. vocat eas morbos vel pturbatiōes aīe. Silr Apl̄s ad Rōs. viij. vocat eas passiones peccatoz. Omīs em̄ hmōi auctes et cōsilēs loquūf et exponēde sunt de passioibus inordinatis / puta q̄ carēt moderamē rōnis. et p̄pterea inclināt ad peccatū / vel sūt male moraliter. Secus nempe est qm̄ a rōne bene regulātur. tūc em̄ p̄tinēt ad v̄tutē et fm hoc fuerūt in christo et btā virgine / vt magis patebit in duabus vltimis ptibus huius p̄positionis.

¶ Tertia ps huius p̄positionis d̄t. qz passiones aīe fuerūt in btā v̄gie absqz omī pturbatiōe. ¶ Pro cuius apl̄iori declaratiōe nota qz differt turbari et pturbari. Juxta illud beati Bernardi dictum. Peccavi peccatum grande / turbabitur cōscientia mea / sed

nō pturbabitur. vulneꝝ eĩm dñi recordabor. Nam turbari ē mo-
tu tristitie vel doloris absolute seu quouis modo p̄cipue modera-
te moueri vel affici. Sz pturbari est p̄fecte turbari/ vt ipsa passio
tristitie ⁊ doloris mentem impediāt. p̄trabat vel obnubilet vsq;
ad impatiētiam. ⁊ interdū vsq; ad exteriores clamores ⁊ gestus
inordinatos. Primū scz turbari potuit esse in virgine. maxime
tempore passionis filij. Vñ dicit Luce p̄mo. q; turbata est in ser-
mone eius. Sed nō scōm scz pturbari. qz ipsa fuit figurata p̄ ar-
cham noe. in q̄ oia aialia id est om̄s motus ⁊ passioēs animales
erāt pacata id est regebātur a rōne sine rebellioē. eam nullo mō
impediētes retardātes vel obnubilātes/ sed ad impatiētiam vel
ad quēcūq; clamorē vel gestū exteriorē inordinatū puocātes
Quia ipsa fuit in om̄ibus modestissima ⁊ ordinatissima (Quidā
uit inquit in me / scz filius ⁊ sp̄s meus) charitatem/ Lātico.
sc̄do. que est forma v̄tutū ⁊ oim̄ actūū humāōꝝ. Unde de ea po-
test verificari illud Lāticoꝝ. v. Lome eius sicut elate palmarū
nigre quasi cornus. Item eiusdem septimo. Lome capitis tui si-
cut purpura regis iuncta canalibus. Per comam seu capillos q̄z
pulchritudo ibidem describitur/ in colore viuido purpure / ⁊ fo-
lys seu frondibus h̄itibus densitatē folioꝝ palmarū. ⁊ in nigre-
dine corni p̄pter differētiam senectutis tē. intelligit cogitatioē
⁊ passiones virginis bene regulate ⁊ ordinate clare pulchre ⁊
mortificate/ vt nulla rebellio nichilq; indecēs esset in eis.

¶ Ex quo patet q; nō paruum iniuriā huic modestissime v̄ginē
inferūt q̄ p̄dicāt vel potius fingūt q; passiois filij sui tempore
ad instar mulieris pturbatissime ⁊ quasi insanientis d̄ domo ad
domū aut hinc inde discurrerit/ crines extraxerit/ aut gestus in-
rabiles/ v̄t pote nūc manus elenādo in celū/ nūc cōtōdēdo pect̄/
nūc iacendo/ nūc clamādo effecerit. Omnia eĩm talia ⁊ similia
mendosa/ fabulosa ⁊ friuola/ ymmo sacrilega ⁊ blasphemā/ vir-
ginisq; nō parum iniuriosa existunt. Si eĩm ita foret/ q̄ plures
lie mulieres in hac pte essent ea p̄fectiores/ sicut mater septem
filioꝝ/ de qua habetur sc̄di Machabeoꝝ. vii. ⁊ quedam alie. qd̄
est absurdum. quia ipsa v̄go a nullo illustrium vincitur / vt sepe
allegatum est. Nec eĩm est que nec primam similem visa est nec
habere sequentem.

¶ Notandū igit finalit̄ p̄ ista sc̄cia pte q; eū tres sint modi plāgē
dī. qz qdā dolorē simulāt ad eĩ nihil h̄ntes ad itra. vt iuuenūle d̄
morte viroꝝ d̄formiū l̄ senū. Alij nimis dolorē exp̄mūt ad eĩ sic
hely. p̄mi. B. iij. q̄ audita morte filioꝝ de sella cecidit/ ⁊ fractis
cervicibus exp̄irauit. Et hy duo modi non sunt laudandi sed vi-
tuperandi. Hinc tertius est illorum q̄ cum dolore amarum in

¶ Hec propositio tres partes principaliter continet. Prima est q̄ ipsa beata virgo de filio suo ⁊ eius amarissima passione tristitia seu dolore interiori repleta fuit. Pro cuius partis elucidatione notandū est i primis q̄ non sine causa post tristitiā additur hic/seu dolor interior/qui cū ipsa tristitia ydemprificat /ad differentiā doloris exterioris qui causat̄ ex apprehensione exterioris sensus. de quo hic nō loq̄mur. Nam cū dolor ⁊ delectatio ad invicem oppositionē habeāt. maxime quādo sunt de eodem. sicut duplex est delectatio. ita duplex est dolor. Delectatio enim ⁊ dolor ex duplici apprehensione causari possunt. Vel ex apprehensione exterioris sensus: vel ex apprehensione interiori intellect⁹ vel ymaginatiois. Interior autē apprehensio ad plura se extēdit q̄ exterior. eo q̄ quēcūq; cadūt sub exteriori apprehensione cadunt etiā sub interiori. sed non econverso. Sicut ergo sola delectatio que ex interiori apprehensione causatur gaudium nominat̄ ita similiter ille solus dolor qui ex apprehensione interiori causat̄ tristitia nominat̄ Et de hoc dolore hic loquimur. quēadmodum ⁊ paulus ad. Ro. xiiij. dicens Tristitia est mihi magna ⁊ cōtinuus dolor cordi meo. vbi pro eodem yti⁹ tristitia ⁊ dolore. Sed sicut illa delectatio que ex exteriori apprehensione causatur delectatio quidem nominat̄. non autē gaudiū: ita ille dolor qui ex exteriori apprehensione causat̄. nominat̄ quidem dolor sed non tristitia

¶ Ex quo patet differentia istorū duorū dolorū. quāuis enī i hoc cōueniant q̄ yterq; est motus appetitiue virtutis/ differūt tamē quōtupliciter /scilicet fm causam/ fm apprehensionē/ fm tempus/ fm yniuersalitatē/ fm grauitatē. Secundū causam quidē /quia causa exterioris doloris est malū coniuētū quod sp̄ugnat corpori. Causa autē interioris doloris est malū quod repugnat appetitui. Secundū apprehensionē vero quia dolor exterior sequitur apprehensionē sensus ⁊ specialiter tactus. dolor vero interior sequitur apprehensionē interiorē vel ymaginatiois vel rationis.

¶ Tertio differūt fm tempus. quia tristitia seu dolor interior potest esse de presenti. preterito vel futuro. eo q̄ vis cognitua interior potest cognoscere presens preteritū ⁊ futurum. Sed dolor corporalis nō potest esse nisi de presenti /eo q̄ sensus exterior nō percipit nisi presens

¶ Differūt quarto fm yniuersalitatē quia dolor interior est yniuersalior q̄ exterior. Nā q̄cquid est repugnans corpori. potest esse repugnans interiori appetitui. ⁊ q̄cquid apphēdit̄ sensu potest apphēdi ymaginatione ⁊ rōne/ sed nō ecōtra. Dinc d̄r Ecclesiastici. xxv. q̄ om̄is plaga tristitia cordis est quia videlicet dolores exteriorū plagarū s̄b interiori cordis tristitia cōprehendūtur

¶ Quinto ⁊ yltimo differūt in grauitate. q̄

dolor interior simpliciter et per se loquedo potior est et grauior. In cuius signū aliq̄s interdū exteriores dolores volūtariē suscipit. vt euitet interiorē. et q̄si dolor exterior nō repugnat appetitui interiori/sit q̄dā mō ei delectabilis et iocūdu. vt in eo causare gau diū expiamur. Quādo t̄m dolor exterior est cū interiori (sicut fuit in christo) tūc auget et grauior est ¶ Vis sic p̄suppositis pbāda est p̄ma ps huius sc̄de ppōnis / sc̄z q̄ dolor interior seu tristitia beatā v̄giem de filio suo et eius amarissima passione miro mō reple uit. Nec ps satis patet p̄ auctes tactas in p̄ma pte p̄me ppōnis et p̄ figuras allegatas in argumētis cōtra q̄rtū p̄suppositū nostri tituli / sc̄z de noemi / et de filia syon. ¶ Possēt etiā p̄bari p̄ instas alias auctes et rōnes. q̄s oīns s̄b vna cōprehēdaz. Dis em̄ dolor vel tristitia ex amore ē. et ideo vbi maior amor / ibi maior dolor si cetera sint paria. Sed ip̄a beatā v̄go summe dilexit filiū suū / et hūc vidit in maximis doloribus cōstitutū. Igit̄ ex summo amore de eo summe doluit. Vñ sic ait Richardus de sc̄o victore sup cātica. Maria etiā martirio decorata fuit. Ipius em̄ aiām p̄trā fuit gladius nō materialis sed doloris. Quo martirio grauius passa fuit q̄ ferro. Quāto em̄ incōpabiliter amauit. tanto vehe mēt̄ doluit. Vñ sicut nō fuit amor sicut amor ei / ita nec dolor similis dolori eius. In martiribus magnitudo amoris dolores leniuit passionis. sed beatā v̄go q̄to plus amauit tāto plus doluit tātoq̄ ipsius martiriū grauius fuit. Vñ qz dilexit plus oīnibus et iuxta magnitudinē amoris erat vis doloris. grauius passa fuit mente q̄ martires carne. Nec Richardus. ¶ Pro ampliori tamen intellectu huius rōnis duo sunt hic declarāda. Primum est de summo amore v̄ginis ad filiū. Sc̄dm de summo dolore fit ly in q̄ eū vidit. De p̄mo nota triplicē amorē. sc̄z naturalem acq̄ sitū et gratiū. q̄ fuerūt in v̄gine erga filiū etiā in summo. P̄mo naturalis. tū qz erat ei⁹ mater. oīs em̄ mater naturaliter diligit filiū suū. Iuxta illud ysaye. xlix. nūq̄d obliuisci pōt mulier infātem suū vt nō misereat filio vteri sui. Sic seruit historia de duabus meretricibus ap̄d Salomonē terty R. ii. et de aīalibus que naturaliter diligūt catulos suos. p̄cipue de v̄sa / q̄ raptis catulis summe turbat vt ptz sc̄di. R. y. et puerbi. xvij. Tu qz erat tota et sola mater. q̄ em̄ amor vel dolor s̄bdiuidit in multis / minor in uenit in singulis. Nā si aliq̄ mater filiū amittit / dolore cū p̄re di uidit. Dolor nempe ille ex tali diuisione q̄dā mō minuit. similis et amor. Sed ip̄a v̄go eū nullo dolore suū cōdiuidere potuit. qz nullū habebat christus filius eius patre in terris nisi Joseph putatiū q̄ nō putat̄ vixisse tpe passiois christi. Tū qz erat vnici m̄f Si em̄ mater plures hūs filios / vel habere sperans vnum p̄dit

mitigat ex h̄ dolor eius et cōsolatioem recipit. Ipsa at̄ nullū aliū habebat. nec habere volebat aut spabat. vñ dicere poterat illud sc̄oi. B. i. sicut mater vnicū amat filiū. ita te diligebā. Et hec de amore naturali v̄gis erga filium.

¶ Dabuit etiam amorē acq̄sitū erga eū valde int̄sum. Nam om̄s cause accidentales q̄ inducūt matrē ad diligēdū filiū suū fuerūt hic. Erat em̄ filius eius optimus/innocētissimus/prudentissimus/patiētissimus/dulcissimus/nobilissimus/pulcherrim⁹/et obediētissimus. nec vnq̄ q̄sq̄ alius filius tm̄ matrem dilexit/honorauit/eidē seruiuit/obediuit/dedit aut p̄ ea sustinuit. Et sic de alyis causis accidentālibus dīcōnis/sicut iste. Quare amor acq̄situs in ea erga filiū. nō fuit pius sed maximus. Et p̄ cōsequēs dolor de amissōe tāti et tam bōi filij ipām miro mō repleuit. Quō nō doleat q̄ filiū amittebat/ipsam tam dulciter et feruenter diligētē. Hō d̄t Eccl̄. xxv. Ego mater pulchre dilectōis. Item amittebat filiū tam feliciter eam agnoscētē maxime in cruce. Ideo addit: et agnitōis. Item amittebat filiū erga matrē tā piū et clemētē Ideo s̄dit: et sancte spei. Itē amittebat filiū matrē tā honorabiliter reuerētē et filialiter timētē Ideo dicit. et timoris. **¶** Postremo de tertio amore sc̄z gratuito qd̄ dicam: Nūq̄ aliq̄ mater nec aliq̄ pura creatura tantā charitatez habuit vt ita v̄nimo vt v̄ez fatear/si om̄i matrū amores erga filios in vnū reuēgerētur/et in vno corde collocari possent/istū nō excederent Totū em̄ cor Marie teste Bernardo amor de filio etiā bene regulatus et ordinatus repleuerat. Itaq̄ si iste triplex habit⁹ amoris sc̄z naturalis acq̄siti et gratuiti in summo eliciat vnum motū seu acium amoris s̄m posse suum sicut fuit in beata virgine nullo existēte impedimēto/erit intentissima dilectio: et dolor illi respondens erit maximus. Sed tam naturalis q̄ acq̄sita vel ifusa dilectio respectu nulli⁹ ita ē int̄sa sicut respectu vite. Diligit em̄ verus amicus maxime vitā dilecti/et sic si sūme eū diligit/summe de eius morte vel amissione dolet. sicut cōtingit de beata v̄gine. Ex quo pt̄z p̄mū qd̄ erat p̄ p̄dicta p̄batiōe declarādum. sc̄i licet de summo amore v̄gis erga filium.

¶ De sc̄o sc̄z de dolore filij/in quo ipsa mater eum vidit/et ad quē ip̄e christus nos inuitat dicēs illud Trenzorum p̄mo. O vos om̄s qui transitis per viam attēdite et videte si est dolor sicut dolor meus: Sciēdum q̄ christi dolores tam interiores q̄ exteriores fuerūt grauissimi/om̄em dolorem seu penam huius vite excedentes. put pulcherrime declarat b̄tus Tho. sc̄cia p̄te. q. xlvi. ar. vi. ex q̄tuor q̄ circa christi passioem cōsiderāda occurrūt. p̄mo em̄ op̄z cōsiderare causas v̄triusq̄ doloris tā exterioris q̄ interioris

ris. Nam doloris exterioris cā fuit lesio corporalis q̄ acerbitatez habuit. tū ex genere passiōis. qz p̄a vel mors ofixoz in cruce ē acerbissima. p̄ eo qz cōfigūf in locis neruosis z maxie sensibili bus scz in māib⁹ z pedib⁹. z ipm p̄odus corpis p̄dētis cōtinne auget dolozē. Dic etiā est doloris diurnitas. qz nō statim mo riūtur sicut hi q̄ sunt gladio iterfecti. Tū p̄pter generalitatē passi onis/ quia passus est oēm hūanā passiōem fm̄ genus licz nō fm̄ sp̄m̄. Qd̄ p̄t tripl̄t̄ itelligi. vno mō ex pte hoim. qz passus ē ab o nib⁹ generib⁹ hoim/ scz a gētib⁹ / a iudeis masculis z femis. vt ptz de ācillis accusantib⁹ petz. Passus ē etiā a p̄ncipib⁹ z mīstris eoz. z a popularib⁹ fm̄ illō psalmi. Quare fremuerūt gētes z po puli meditati sunt inania. Astiterūt reges terre z p̄ncipes cōue nerūt ī vnū aduersus dñz zc. Passus est etiā a familiarib⁹ z no tis/ sicut ptz de iuda eū p̄dēte/ z de petro eū negante. Silr a cete ris discipulis fugiētib⁹/ sola v̄gie firmiter in fide pseuerate.

¶ Secdo p̄t hoc intelligi ex pte eoz in q̄bus hō p̄t pati. Pass⁹ nēpe est christ⁹ in suis amicis eū deserētibus/ in fama p̄ blasphemias cōtra eū dictas. in honore z glā. p̄ irrisiones z cōtumelias z p̄ h̄ qd̄ crucifixus ē inter duos latrōes q̄si p̄iceps eoz. In re bus p̄ h̄ qz vestibus spoliatus est z oib⁹ rebus vt nō haberet vbi reclinaret caput suū. In aīa p̄ tristitiā tediū z timozē. In corpo re p̄ vulnera z flagella. **¶** Tertio mō p̄t h̄ etiā intelligi q̄tū ad corpis mēbra. Passus est em̄ christus in capite coronā pūgētūz spinaz. In māib⁹ z pedib⁹ fixationē clauoz. In facie alapas z spu ta. z in toto corpe flagella. Passus deniqz est fm̄ oēm sensuz cor poreū. fm̄ tactū qd̄ flagellat⁹ z clauis cōfixus est. fm̄ gustū/ selle z aceto potat⁹. fm̄ olfactū/ in loco fetido cadauez mortuoz qui s̄z caluarie/ patibulo appēsus. fm̄ auditū/ lacessitus vocib⁹ blas phematiū z irridetiū. fm̄ visuz/ vidēs matrem z discipulū quē diligebat stentes. Quid plura: Quot habuit christus ossa/ mem bra/ musculos/ neruos/ arterias vel venas/ tot habuit dolozes z penas. quia constat in toto corpore ipsum passum fuisse. A plan ta enim pedis vsqz ad verticem capitis non fuit in eo sanitas. Et hec de causis doloris exterioris.

¶ Doloris vere interioris cause fuerūt. Primo omnia peccata generis humani/ pro quibus patiebatur z satisfaciebat. Unde sa quasi sibi ascribit dicens in psalmo/ Verba delictorum meo rum. **¶** Secundo specialiter casus iudeozum z aliozū in ei⁹ morte delinquentiū precipue discipulozū. Tertio amissio vite corporalis optime z inocētissime q̄ naturalis est horribilis. Quar to aspect⁹ matris de q̄ magis infra dicef.

Ex quo patz q̄ dolores ei⁹ iteriores fuerūt pene innumerabiles:
qz tot passus ē q̄t sunt toti⁹ humani gñis peccā p̄terita et futura/
quē hoīū ingratiudies q̄ sue b̄ndicte passiōis nō erūt participes
¶ Itē fuerūt sc̄dm̄ sc̄tōs Bonauēturā z Bernarduz exteriorib⁹
ḡuiores/put satis trahi pōt i p̄ncipio declaratiōis hui⁹ sc̄dē p̄po
sitiōis in q̄nta differētia posita int̄ h̄mōi duos dolores. Magis
enī diligebat xp̄s vitā gr̄e i nobis q̄ corp⁹ suū vel vitā suā cor
poralē. Et p̄ oīs magis dolebat de hys q̄ vite gr̄e quā nobis p̄
suā passiōez restituebat opponūt /cuiusmodi sūt pctā n̄ra/ z de
hys q̄ eiusdē passiōis p̄pter suā inḡtitudinē participes nō erūt.
Hinc br̄s Bernar. in p̄sona xp̄i i q̄dā s̄mōe sic exclamat dicēs
Vide hō que p̄ te patior. nō ē dolor sicut q̄ crucior. A te clamo q̄
p̄ te morior. vide penas q̄b⁹ afficioz. vide clauos q̄b⁹ confodioz.
Lū sit dolor tātus exterior. Intus tñ ē planct⁹ ḡuioz/cū inḡtū sic
te experior. Itē idē Bernar. etiā in p̄sona xp̄i. Cur addis afflic
tionē afflicto: Certe magis aggrauāt me vulnera tui peccati q̄
vulnera corporis mei. ¶ Sc̄dm̄ p̄ncipalit̄ cōsiderādū ad cōgno
scēdū ḡuitatē dolor xp̄i ē optima dispositio z cōplexio seu tene
ritudo z p̄ceptibilitas corporis ei⁹. Erat enī optime cōplexionat⁹
i corpe. cū corp⁹ eius opatiōe sp̄s̄sancti miraculose formatū fuis
set. Ea quippe q̄ miraculose fiūt. secūdū Crisostomū sūt hys q̄ a
natura vel ab arte agūt potiora/sicut vinum i nuptijs. Jo 2. Et
hinc ē q̄ maxie viguit in xp̄o sensus tactus/ex cui⁹ p̄ceptiōe do
lor seq̄t. Anima deniqz ei⁹ secūdū vires iteriores efficacissime
app̄hēdit om̄s tristicie causas. ¶ Tertio p̄ncipalit̄ p̄ ista ḡuitate
doloris xp̄i cōsiderāda ē ip̄ius doloris puritas. Nā ex alijs pa
rētibus mitigat tristicia cordis/z dolor exterior ex aliq̄ confide
ratiōe rōnis p̄ quādā diriuationē seu redūdātiā a sup̄ioribus
virib⁹ ad inferiores. quod in xp̄o paciēte nō fuit. Permittebat
enī in eo vnicuiqz viriū agere quod suū erat. nec vna impediē
bat aliā i suo actu. Quartū z vltimū cōsiderandū p̄ quod potest
cognosci sui doloris ḡuitas est ex h̄ q̄ passio sua z dolor fuerūt
a xp̄o assūpta volūtarie. p̄pter finē liberationis hoīū a pctō. Et
ideo maximā quātitatē doloris assumpsit: z vt maximā suā cari
tatē erga nos ostenderet. qz maiorē caritatē nemo habet vt ani
mā suā ponat quis p̄ amicis suis. z vt essz p̄portionata magni
tudini fructus qui inde sequebat. Ex hys quoz cōsideratiōib⁹
qz xp̄s maximos dolores sustinuerit. z qz illi excesserint om̄es
dolezes z penas hui⁹ vite/luce clarius patet. Dico notāter hui⁹
vite. qz dolor alteri⁹ vite ytpote inferni. a b̄tō Tho. in 3. scripti
z in tertia p̄te sue summe q̄stiōe p̄allegata articulo sexto/ in so.
ad terciū/ḡuioz iudicat. Sicut enī sc̄oz gloria excedit om̄e bonū

pñtis vite: ita z pena future dāpnatiōis onē hui⁹ mūdi penā in
 gūitate excedit. ¶ Dux itaq; duobus sic declaratis scz. amore
 virginis ad filium z dolore pmaximo filij: satis ppēdi pōt quō
 dolor interior vel tristitia aiām vginis repleuerit. qđ erat h. pñ
 cipaliē pbandū. vtpote que non solū hec oia audiuit vel ab alio
 didicit. s; q̄ vidit z cū h̄ que ipotēs erat ad adiuuādū eum. Nō
 parua enī aliqñ ē matri cōsolatio qñ filiū i dolore cōstituituz ad/
 iuuare aut saltē osculari vel tangere pōt. Sed nullū horz potuit
 ipa vgo saltē q̄ diu filius in cruce pepēdit. Nā videbat eu sitire
 z potuū eidē porrigere nō valebat. videbat eū vulnerib⁹ plenū.
 z tñ ei⁹ vulnera lenire aut alligare nō poterat. Cōspiciebat ipz
 sanguine plenū. ymmo sanguinē i terrā fundere z tñ huūsinōi
 sanguinē nec tergere nec recolligere audebat. Videbat eū flētē
 z eiulantē quē amplexari/osculari aut cōsolari nō pmittebatur
 nec habebat cuiuscunq; auxiliū vt dicere posset cū psalmista: su
 stinui q̄ simul cōtristaref. z nō fuit/qui cōsolaref /z nō iueni zē
 Quid plura? ad singulos xpi dolores doloris gladius cor vgis
 ptransiuit: Et hec de prima pte huius secūde ppositionis.

¶ Secūda ps que dicit q; ipa pre ceteris creaturis habuit cōica
 tionē passiōis filij/tripliciter pbari potest. Prio aucte ysa. xliij.
 ca. in psona christi dicētis. Torcular calcavi solus z de gētib⁹ nō
 est vir mecū. Nā cū viros dūtaxat excludat/verisimile est q; pp
 ter aliquā feminā h̄ faciat. z nō ppter aliā q̄ eius matrē. de qua
 legif q; stabat iuxta crucē. Et q̄uis qdam alie mulieres cum ea
 fuisse legātur/nō tñ ita steterūt in fide cōstantia/ac tanta cordis
 cōpassiōe/sicut ipsa. vt infra patebit. Secdo hoc ptz p figurā Heñ
 scdo. vbi habet q; pducto pmo parēte dixit deus. Faciam⁹ ei ad
 iutorū simile sibi. Sicut enī pmo parēs in pma trāsgressiōe qz
 totū genus humanū peryt/sociam habuit euam i appetitu z de
 lectatiōe seu esu pomi vetiti/z p cōsequēs in peccato: sic vt satisf
 factio correspōderet offense debuit scōs Adam id est christus in
 repatiōe generis humani habere solam sociā scdam euam. z to
 taliter eue cōtrariā scz vginē Mariā cōicantem cū eo in dolori
 bus suis/vt esset quodammodo ei in adiutorium seu potuū no
 bis. vnde sicut prima eua nobis multum nocuit in esu pomi ve
 titi cum. adā. sic hec multū profuit nobis i passiōe xpi opaciēdo
 ei/z facta est nostre redemptionis adiutrix/ ymmo sicut christ⁹
 in dolore passiōis nos regenerauit z peperit nos: factusq; ē p̄
 omnium/saltem eorum qui sue passiōis erūt participes: sic ipa
 per cōpassionem z huiusmodi cōicationē facta est mater nostra
 Et hoc est quod volebat ysayas vltimo capit. sui libri dicens.
 Anteq; parturiret (supple virgo Maria) pepit anteq; veniret

partus eius peperit masculum / id est christū. quē sine dolore ⁊ cū
virginitatis honore pepit. Sequitur post pauca. Nūquid putriet
terra in die vna / aut pariet gens simul / qz putruuit ⁊ pepit syon
filios suos Terra vel syon est vgo Maria q post p̄mū p̄mū scz
fily / pepit etiā in passiōe eius vna cū eo totā gētem / vbi facta est
in adiutoriu / vt nos cū patre mīe regeneraret. qd nō sine dolore
ytriusqz fuit / Licet christi dolor tā intensiue q̄ extēsiue dolores v̄
ginis excesserit. Et hec est vna causa prout magis patebit infra
quare christus in sua passiōe matris p̄ntiam h̄re voluit. Ex quo
ptz q tot⁹ mūdus q p christi passiōem redēptus ⁊ regeneratus
est nō solū ipsi deo / sed etiā v̄gini matri q oim bonoz mater scā
est p suā cōpassiōem ⁊ cōicatioem passiōis christi / obligat.

¶ Tertio pōt hec ps tali rōne pbari. Nam hec cōicatio passiōis
christi nō videt importare nisi hec tria scz fidem / ppinq̄tatē / ⁊ cō
passiōem / In qbus trib⁹ btā vgo oēs creaturas excessit. De fide
nō est dubiu / q sola in ea firmā s̄ia pmāsit. In cuius signū in ma
tutinis tpe passiōis christi oēs cādele extinguitur / dempta vna /
q cū lumine occulte referuat / vt p eam alie reaccēdāt. q ipsius
v̄gis fidem designat. **¶** De ppinq̄tate scribit q stabat iuxta cru
cem. Et quis alie p̄sone ibi forent. Hec tū ppinq̄oz corde ⁊ amo
re fuit. ymmo posset dici q aia eius plus erat in corpe filij q̄ in
suo / dicēte Dugōe de scō vic. q aia plus est vbi amat q̄ vbi an
mat. Hinc btūs Bernardus in sermōe de anūtiatiōe. Vere tuā
o btā m̄f aiaz gladius p̄trāsuit / qn̄ crudelis lancea filio. iā mo
tuo latus apuit. Ipsius nimiz aia iā ibi nō erat / sed tua plane a
uelli neq̄bat / vt plū q̄ martirē te nō imerito p̄dicemus / in q̄ nī
miz sensum corpe passiōis excessit affectus ⁊ passiōis. Hec Ber
nard⁹. Ex q ptz tertiu scz de cōpassiōe eius / q̄ habuit qn̄qz cōditō
ones multū acerbis / in qbus a dolore vel martirio alioz disse
rebat. Prima qz passa est in mēte. alij sci p̄ncipaliter in carne.

Vñ Jero. in sermō. de assumptiōe. Aly sci p christo passi sunt in
carne. btā vgo in ea pte passa est / qua impassibilis ⁊ immortalis
habetur. hoc est in aia. idcirco plusq̄ martir fuit. qz atrocius pas
sa est dum passiōis christi gladiū in aia sua sustinuit. **¶** Scda est
quia eius dolor non fuit p̄ticularis sed vniuersalis qz totā ei⁹
aiām repleuit ⁊ ei recūdededit / ita q nulla in eius corde remāsit
p̄ticularis q̄ dolore nō fuerit plena. Vñ btūs Jero. vbi supra. Lon
stat nāqz qz Maria intm̄ doluit / vt totā aiām eius p̄trāsiret ac
possideret vis doloris. **¶** Tertia ē qz eius dolor nō fuit sup̄fici
alis sed precordialis quia vsqz ad cordis intima / ymmo aliqua
liter vsqz ad ossa penetrauit mortem filij (beato teste Jeroni). fa
ciens suam. **¶** Quarta est. quia maius in passiōe dedit / aut ma

iori bono se quodammodo prauit (teste Alberto in de laudibus) cum ipsa plus dilexerit animam filii sui vel vitam quam beatus petrus suam. Et tamen vitam preciosissimam filii sui et corpus per mundi redemptionem liberet/obtulit. Quinta est quod dolor eius non fuit momentaneus sed diuturnus. quia a tempore quod symeon prophetauit. Item toto tempore passionis immo post filii resurrectionem et ascensionem usque ad mortem perpetuam quod teste Jeronimo. memoria mortis filii non sine doloris gladio usque ad mortem perpetuam retinuit/ dicens illud Laticorum. i. Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter verba mea commorabitur. Intelligendo per fasciculum myrrae collectionem omnium amaritudinum et dolorum christi. quos inter verba memorie saltem habitualiter semper habebat/ et non sine dolore. Et tamen de hac secunda parte.

¶ Venio ad terciam que addit. non excluso mentis gaudio Ita quod cum perfecta compassione gaudium mentis habuit. Quod patet primo per id quod addit Laticorum. y. post dictam auctoritatem/ Fasciculus mirre. etc. Subdit enim mox ipsa. Botrus cypri dilectus meus mihi in vineis engadi. quasi diceret. non solum de dolore et passione filii mei codo leo: sed etiam antequam fructu et utilitate passionis gaudeo. Item dicit apostolus ad Gal. v. quod fructus spiritus est charitas gaudium. etc. Ipsa autem virgo plena spiritu sancto. ergo et charitate et gaudio. Item patet quia cum utique castus habuerit in cruce/ sed summum dolorem et summum gaudium (ut beatus Thomas. tertia parte sue summe. q. xly. ar. viij. pulchre declarat) si concasseret matri alterum tamen scilicet primum et non secundum: non fuisset equum consortium vel bona communicatio. Cum dicat apostolus. y. Loz. primo. Sicut loci passionum estis. sic eritis et consolatio. Patuit etiam hec per satis supra argumento scio. contra tercium presuppositum. Cum enim ipsa virgo voluntate sua (ut pote quod semper recta fuit) diuine conformauerit/ plenaque gratia et charitate ac desiderio salutis proximi extiterit: sequitur quod de filii passionis in quantum fuit a deo volita et ordinata et per eam secuta est redemptio nostra et salus humane nature/ gaudere debuit. Dicit autem notat in hac parte/ de gaudio mentis. Quod enim designat superiorem partem seu appetitum intellectiuium quod est voluntas in qua erat homini gaudium. non tamen omnino simile christi gaudio quod habebat tempore passionis. et quod erat gaudium fruitionis. quia anima eius finem partem superiorem tunc diuinitate fruebatur. quod de ipsa beata virgine non dicimus saltem tempore passionis sed de utilitate et fructu proximo passionis filii/ sciens quod ad redemptionem et salutem humani generis ordinabat.

¶ Ex quo patet quod hec duo scilicet dolor interior virginis de filio et eius passione/ et gaudium eius de fructu passionis non erant contraria/ et simul inerant absque ulla contrarietate. Cum primo quia tristitia vel dolor eius erat in sensualitate seu in appetitu sensu/

tiuo puta cōcupiscibili. sed gaudiū erat in volūtate ⁊ in supiori
pte. Si dicat q tristitia etiā ascēdebat vsq; ad volūtate vel rōnē
cū dictū fuerit aiām v̄gis tūc fuisse plenā dolorib⁹. Dicēdum q
v̄ez est totalitate essentie nō potētiaz nisi forte cōsiderādo ip̄las
potentias scz rōnē ⁊ volūtatem vt natura / ⁊ vt in vna aie essen
tia radicatur. Secus est cōsiderādo eas fm̄ pp̄as rōnes. vt vide
licet rō ⁊ volūtas deliberata. Tū sc̄do. qz tristitia vel dolor v̄gis
erat de christi pena ⁊ ingratitude seu malitia hoīm. s; gaudiū
erat de salute hoīm ⁊ honore dei ac eius volūtatis ipletioe. ⁊ ita
nō erāt de eodē. Tū tertio. qz sicut de penitēte dī q; dolet de pec
catis ⁊ de dolore gaudet / ita q; vnū est materia alterius. Ita po
test hic dici q; beata v̄go cōpatiebat valde filio in tātis dolorib⁹
cōstituto. ⁊ de sua cōpassione gaudebat. Et ita nō erant cōtraria.
nec vnū impediēbat aliud. ¶ Nec obstat hic id qd̄ dī p̄hs. viij.
Ethicoz. q; tristitia si sit vebemēs nō solū impedit cōtraria dilec
tationem sed quācūq;. Nā illud v̄bū p̄hi fm̄ b̄n̄ Tho. habere ve
ritatem naturaliter loquēdo. scz rōnem redūdantē que natura
liter fit ab vna potētia aie in aliam. qd̄ nō fuit in christo in q; vt
patuit p̄mittebat agere vnicuiq; viriū qd̄ erat sibi pp̄m absq;
hmōi redūdantia. Et ita pie credendū est de b̄ta v̄gie. Sed h̄ fū
it ex speciali gr̄a ⁊ p̄uilegio. ⁊ iō notāter addebat in hac pp̄one /
ex speciali p̄uilegio. Fuit em̄ h̄ p̄uilegiū christi ⁊ v̄gis / qd̄ videlz
tristitia nō minueret vel impediret gaudiū mētis vel econtra.
¶ Si āt dicat q; ad gaudiū aie seq̄t cordis dilatatio / ad doloz;
tristitiā cordis cōstrictio fm̄ p̄hos q; duo siml̄ fieri n̄ p̄nt. Dicēdū
q; nō ōne gaudiū facit cordis dilatationē s; solū gaudiū sensua
litate: quod nō erat in christo vel beata v̄gine tpe passiōis. s; so
lū gaudiū mētis seu volūtatis / qd̄ ex speciali p̄uilegio in vires
inferiores nō redūdabat. ¶ Posset etiam hec p̄ticular scilicet ex
speciali p̄uilegio nō solū ad hāc p̄tē terciā de gaudio referri / s;
etiam ad sc̄dam p̄tem de cōicatione passiōis christi p̄ceteris.
Fuit em̄ etiā singulare v̄ginis p̄uilegiū seu donū. fm̄ illō p̄hi. i.
quibus datū est nō solū vt credatis sed vt patiamini. ¶ Si di
catur q; omne p̄uilegium debet importare cōmodū illius cuius
est p̄uilegium. Ista autem cōmunicatio nō importat commo
dum / sed magis penam vel tormentū igitur ⁊c. Dicendū q; ista
cōmunicatio maximum fuit nobis ⁊ virgini cōmodū ac dile
ctionis signum. Tum quia quem diligo castigo. Flagellat em̄ de
us omnen filiū quē recipit. Ad hebre. xij. Tum qz in hmōi tristi
tia ⁊ cōpassione beata virgo valde meruit. i. ōnib⁹ v̄tuosissime
⁊ modestissime se habens / ⁊ filium ex sincera charitate summe
diligens. ac eidem compatiens. Tum quia multum nobis pro

fuit. vtpote q̄ facta est adiutrix nostre redēptiōis ⁊ mater nostrā
 Vnde etiam lachryme eius ⁊ om̄s dolores amaritudines seu
 penalitates / q̄s passa est / in thesauro eccle p̄ nr̄a vtilitate sunt re
 posite / saltē q̄ad v̄tutē satisfactiōis / q̄ nō indiguit / q̄ nūq̄ pecca
 uit. ¶ Ex his q̄ dicta sunt in duabus istis p̄positiōib⁹ p̄ncipa
 libus huius p̄mi ordinis / argumēta facta ad p̄tem negatiuā añ
 oppositū cōtra tertiū p̄suppositū nostri p̄ncipalis tituli faciliter
 solui possunt. Nam p̄mū argumētū in q̄ allegat auctas Augusti
 ni dicētis q̄ dolor est in corpib⁹: bene p̄bat bt̄am v̄giēm nō fuis
 se passam dolorem exteriorē. secus est de interiori q̄ d̄r tristitia
 vt satis declaratū est. ¶ Ad sc̄dm̄ faciliter respōdere possent do
 ctōres illi q̄ bt̄am v̄ginem in originali fuisse cōceptam sed mox
 sanctificatam sc̄pserūt. Vex quia cōsiliū Basiliense aliter docuit
 Hinc ad magis huic argumēto ⁊ deuotiōi cōfratrum tante v̄gi
 nis satisfaciēdum / dicendū est q̄ d̄s potuit bt̄am v̄ginē p̄seruare
 ab ōni culpa / absq̄ s̄ q̄ ip̄am in statu innocētie adinstar p̄morū
 parentūz totaliter (⁊ saltem quoad corpus) reponeret ⁊ restitue
 ret: relinquēs eam quoad corp⁹ ⁊ vitam aiālem in suo naturali
 cursu ⁊ dispositione. fm̄ quā isti defectus sc̄licet calor frigus ⁊
 cōsimiles dicūtur naturales / ⁊ subiciēs eam talibus / Tum vt es
 set magis cōformis filio suo ⁊ nobis. Tum q̄ fuerūt ei materia
 v̄tutis ⁊ maximi meriti. Sicut etiā iam in hac vita mortali per
 baptismū nos purgat ab originali culpa / restituēs nobis grām /
 ⁊ in hm̄oi defectibus corporalibus seu penalitatib⁹ / vt magis hu
 miliemur ⁊ amplius mereamur / nos ad tempus relinquens
 ¶ Cum aut̄ arguit q̄ remota causa remouet effectus. peccatuz
 at̄ est hm̄oi penalitatū causa: dicēdū q̄ vex est de causa q̄ est cau
 sa per se / nō solum in fieri sed etiā in esse ⁊ cōseruari / cuiusmodi
 nō est peccatū respectu istaz penalitatū / sed est solum causa p̄ ac
 cidēs tāq̄ remouēs / p̄hibēs sc̄z iusticiā originālē fm̄ bt̄m̄ Tho.
 ¶ Consequenter cū assumit in tertio p̄ncipali argumēto q̄ ip̄a
 beata virgo de certis ch̄risti misterijs precipue de passione et
 morte summe gaudebat: Concedimus ⁊ probationes accepta
 mus / ponendo illud gaudium in ratione ⁊ voluntate / ⁊ pro bo
 no fine. sc̄z quia ordinabatur ad bonū cōmune ⁊ salutem totius
 humani generis. Cum quo tamen gaudio fuit maximus dolor
 in eius sensualitate absq̄ contrarietate / vti satis declaratū est
 ¶ Ad quartum ⁊ vltimūz argumētū / cum arguitur q̄ bt̄us
 Johānes euāgelista de presentia virginis in morte filij mentio
 nem faciens de doloribus eius subicit. Dico q̄ veruz est expli
 cite / q̄uis implicite det satis intelligere. cum dicit q̄ stabat iux
 ta crucem mater eius. In hoc enī quod dicit mater eius / sufficiē

ter innuit eam non paruos habuisse dolores. quia scribit *Ysaye* xlix. Nūquid obliuisci potest mulier infantē suū/ vt n̄ misereat filio yteri sui. maxime quādo videt eū in tātis doloribus ⁊ peis Lerte estī (q̄ nō puto) alie obliniscātur aut nō reminiscātur fili or: abit tamen hoc a tam sancta/ tam dulci ⁊ pia matre/ que filium suum tantum dilexit. vt patuit. Et hec de ista sc̄da p̄positiōe huius p̄mi ordinis sufficiant.

¶ Tertia p̄positiō seu cōclusiō p̄mi ordinis

q Vamuis tantarum tristitiarum seu dolorum numerum determinatum expresse nō habeamus: Sub sacro tamen septenario numero ipsos cōphēdere nō formidamus.

Ec cōclusiō in duas diuiditur p̄tes. Prima q̄ nō habem⁹ h̄ expresse numerū determinatū tātaꝝ tristitiarū v̄ginis. Que de se satis patet. quia nec in sc̄ptura sacra seu in q̄cūq; alia auctētica. nec in aliq̄ reuelatiōe diuina saltem approbata hic numer⁹ expresse determinatur. *Ygit. rē. Antecedēs sup̄pōitur notum/ Nisi fortassis quis aliquam allegaret sc̄pturam vel reuelatiōēz quā me legisse seu audiuisse nō recolo. Et cōsequētia patet p̄ locum a sufficiēti diuisione. Nam si deberet nobis cōstare de h̄ de terminato numero: oporteret q̄ esset altero illoꝝ modoz/ scilicet aut p̄ sc̄pturā sacrā/ aut p̄ reuelatiōē. Nec est credēdūz cuiilibet reuelatiōi/ nisi bene examinata ⁊ approbata fuerit. iuxta illud p̄ma *Johā. iij. Nolite ōni spiritui credere: sed p̄bate sp̄s si ex deo sint. In cuius signū in q̄nto decretaliū titulo de hereticis/ capi.) Lū ex iniūcto/ dicitur q̄ nullus ad p̄dicādū admitti debet qui dicit se p̄ visionem a deo missum/ nisi suā missionē aut p̄ sc̄pturā sacrā (sicut *Johā. baptista*) aut p̄ signa ⁊ miracula (sicut *moyses*) probet.**

¶ Secūde partis huius conclusionis (sc̄z quare huiusmodi dolores virginis sub sacro septenario numero comprehendere nō formidamus) duplex potest esse causa. Prima est p̄pter istius numeri sanctitatem seu vsū ⁊ approbationem. Est enī hic numer⁹ valde sacrat⁹ vt expresse habetur in *secret. distic. xci. c. p̄lbr.* Ideo dicitur Sub sacro rē. Et in scriptura sacra atq; opibus dei ⁊ ecclesie multum vsitatus ⁊ approbatus tam in veteri q̄ in nouo testamento. vt clare patet discurreti p̄ varios sc̄pture passus Nam septē diebus creauit deus mūdum vt patet *Gen. p̄mo. Et p̄ septem etates ip̄m cōtinuat ⁊ gubernat. Seruiuit deniq; *Jacob* septem annis pro *rachel*. vt ptz. *Gen. xlix. Similiter idē *Jacob* adorauit p̄nus in terra septies. eiusdem. xxiiij. Septē etiam sp̄ice pullulabāt ī culmo vno. vt ptz *ibidē. Tēpe qz *Josue* circue rūt filij *israhel* ciuitatē iberico septies vt ptz *Josue. vi. Itē in vete****

ri lege septim^o dies / septima ebdomada / septim^o mēsis / septimus
 ānus erāt solēnes / ymmo post septimū septēariū numez erat iu
 bileus. Itē q̄rti. R. iij. oscitauit puer septies. Et dictū est naamā
 lauare septies in iordāe. iij. R. v. Habuit deniqz Job septem fi
 lios q̄ p domos diuina faciebāt / eiusdē. vii. Et puerbi. ix. Sapia
 edificauit sibi domū excidit colūnas septē. Itē eiusdē. iij. Septi
 es in die cadit iustus z septies resurgit. Zacharias deniqz descri
 bit septem oclōs sup lapidē vni. Eiusdē. in. Et septē lucernas in
 vno cadelabro. Eiusdē. iij. Itē septē sunt psalmi penitentiales.
 Septē vtutes p̄ncipales. Tres theologice / z q̄tuor cardinales.
 Septē spūscī dōa vt ptz ysaye. vii. Septē petitiōes orōnis diuice
 Septē sacramēta. Septē ordīnes. Septē articuli fidei de diuini
 tate. z septē de h̄māitate. septē btūdines. qz octaua q̄ pōitur ī
 fermōe dñi / redit ad caput / sicut octaua dies redit ad p̄ncipiū.

Itē apli septē viros pleōs spūscō in diacōes elegerūt. Act. i. Et
 in Apoca. btūs Jo. mētionē facit de septē eccl̄is / septē tonitru
 is / septē stellis / septē angelis canentib⁹ cū septē tubis / septē cāde
 labris / septem spiritibus / septē lampadib⁹ ardētib⁹. septem signa
 culis libri. z de septem oculis zc. Itē scribit Math. xvij. Nō
 dico tibi vsqz ad septies / s; vsqz septuagesies septies. Itē erūt
 septem votes in patria. tres aie / z q̄tuor corpis. septemqz sunt or
 dies scōp̄ i celo. scz. patriarchaz. pphaz. aploz. martiz. c̄fessor.
 v̄ginū z penitētū. Dic dixit Raphael Thobie. xij. Ego suz rapha
 el vn^o de septē q̄ astam⁹ añ deū. Ubi glofa. vii^o de septē id est ex v
 niuersitate āgeloz. Septenarius em̄ vniuersitatē fecit. vel q̄a to
 tus mūdus septenario agit. vel qz septiformi gr̄a nos replet spi
 rituscūs. Dic etiā Apocal. i. Gr̄a vobis z pax ab eo q̄ est z q̄ erat
 z q̄ venturus est / z a septem spiritib⁹ q̄ in conspectu throni eius
 sunt. Quid plura: Septē vicib⁹ in die p septē horas canōicas co
 litur deus / Et in illis septē horis sue passiōis septē p̄ncipalia p̄nc
 ta (teste Bernardo) vt ea deuote meditemur z gr̄as agam⁹ desig
 nāt. Septies deniqz iū die penitēcie speculū bt̄issima magdale
 na ab āgelis in altū eleuabat / vt ptz in historia eius. Et vt d̄r i li
 bro ap̄ū Quidā in alueolo suo vbi cōpus christi positū erat septi
 es in die mirabilē melodīā audisse narrat ¶ Nec itaqz cū ita se
 habeat / si mix si tristitias z cōpassiōes v̄gis de filio ad sacz septēa
 riū numez reducām⁹. Si ipām septē vicib⁹ in die aut semel vel
 bis in hebdomada p̄p̄t sue cōpassiōis vtutes (q̄n septē horis) ho
 nozemus z colamus.

¶ Scda cā hui⁹ nūeri septēary ē pp̄ h̄mōi doloꝝ v̄gis q̄s p̄cipue
 v̄ramur p̄ncipalitatē / Nā z si plures fuisse referat vt i argumētū
 s̄ q̄rtū p̄suppositū tactū ē. s̄ tū hi septē q̄s magis āplectimur / z i

hac fraternitate recolim⁹ principales. put i sequētib⁹ vñibus a qđā
poeta laureato ipi virgini deuotissimo editis declarant. Et sūt
hy vsus vba ipius virgis ad memoriā z deuotioēz hmōi doloꝝ
septē/dulcissime nos icitātis. z fructū tāte meditatiois tāgētis.

¶ Disce saluator nostros meminisse dolores

Septenos: profint ut tibi quaqz die

¶ Predixit Symeon aiām mucrone feriri

pmus: dolor.

Et matrem nati vulnera ferre sui

¶ Hinc cū cesa fuit puerorū turba piorum:

Secūdus.

Pertuli in egiptum non bene tuta meum.

¶ Et volui querēs puerū diuina docentē

Tertius.

In templo. Hinc captū pōdera ferre crucis.

Quartus.

Lum vidi. Et ligno fixū. Tū morte sopitū

Quit⁹. Sext⁹.

Deponi. Inqz petra linquere pulsa fui.

Septimus.

¶ Vos igitur nostros quisqz meditare dolores

Percipies natum ferre salutis opem.

¶ Dñr at hy septem vginis dolores de filio in pfatis vsibus cō
prehensī principales ppter tria. Primo qz vt videt in scriptura
sacra z sanctorū doctoꝝ scriptis expressius cōtinētur. Ut at hoc
euidētius pateat/de singulis doloribus p ordinem aliqd disse
ramus/z tanti nostri operis colūnas firmas. ipsos profundius
stabiliamus.

Primus dolor.

¶ Primus expsse habet Luce. ij. Et accidit quadragesimo
die a natiuitate christi. cū ipse in templo. fuit delatus z
psentatus. Erat em̄ tūc ibidem senex grādeuus Syme
on noie iustus z timoratus / q̄ spū sancto repletus postqz accepit
pueꝝ zhesum in vlnas suas. z bñdixit deū dicēs. Nūc dimittis
dñe tē. Dixit pphetice ad Mariā matrem eius bñdicēs ei: Ec
ce positus est hic in ruinā z in resurrectionē multoꝝ in iherlm. z
in signū cui cōtradicef. z tuā ipsius aiām ptrañbit gladius.

¶ In qbus vñibus duo symeō pphetifat de christo: z vnū de vgi
ne matre. qz quodlibet tristitie z doloris materiā ipsi matri nō
quam ministravit. Graue em̄ fuit matri de filio tam recenter na
to (in cuius ortu tot z tāta pdigia facta erāt) audire hec tria. Pri
mū q̄ ipse eēt in ruinā multoꝝ. Scdo q̄ futurus eēt in signum
cui cōtradicef. Et tertio q̄ ipius aiām ptrañfret gladius. Verū
est tamen q̄ iste ppha Symeō ad instar boni āgeli qđam iterse
rit / q̄ ad nō puā vginis cōsolationē erāt z materiā gaudy eidem
ministrabāt. Nā pmo bñdixit illis scz Marie z ioseph. q̄si feli
ces forent tantū habere pueꝝ. Deinde nō solum dixit q̄ puer il
le positus eēt in ruinam. seu etiā in resurrectionē multoꝝ.

quod etiā multū debuit v̄ginē cōsolari. q̄ nō fuit cā ruine mul-
torū. sed solū occasio. nō quidē data sed accepta. sed fuit cā resur-
rectiōis multoz. ymmo etiā om̄i quātū ē ex pte sua. Ip̄e enim
vult ōnes hoīes saluos fieri. j. Tbi. 2. Et ip̄e dicit. Ego veni vt
vitā habeāt ⁊ habūdātius habeāt. Jo. x. Et idē dicēdu de eo qd̄
sup̄addit sc̄z q̄ erit in signū cui ⁊ tradicet. q̄ multi cōtradixerūt
ei ⁊ d̄dicūt in dies. lz potius deberēt ei acq̄escere ⁊ eū sequi cur-
rētes in odore vnguetoz ei⁹. Deuoto dicente Bernar. Propter
māsuētudinē que ī te p̄dicat bone ih̄u currim⁹ post te/sciētes q̄
nō despicias pctōrē. ⁊c. Ecce signū de q̄ petit ps. Fac mecū signuz
ī bonū. Et de q̄ scribit Ysa. quito. Leuabit dñs signū in natiōes
Hoc signū ē crux xp̄i. ⁊ vexillū qd̄ terret demōes. s̄b quō signo
nos militare ⁊ hostes debellare oportz. Sed huic contradicunt
illi de quib⁹ dicit Ap̄ls p̄bi. sc̄io. multi ābulāt q̄s sepe dicebam
vobis iimicos crucis xp̄i. ⁊c. P̄ref. hec aut̄ duo q̄ dixit Symeō
de xp̄o/tertiū ē qd̄ magis tāgebat v̄ginē sc̄z tuā ip̄i⁹ animā per-
trāsibit gladius. Nō v̄bu dñs Dugo Cardinalis in postilla sua
sup̄ Lucā q̄druplici ⁊ pulchre exponit. Primo ⁊ secūdo mōis
de xp̄o. alys duob⁹ mōis de btā v̄gine. De xp̄o quidē vt sit sen-
sus. Tuā ip̄ius aiām (id ē aiām ip̄ius xp̄i quā reputas ⁊ diligis
vt tuā) p̄trāsibit gladius duplex. sc̄z vel v̄boz cōtumelisa puer so-
rū iudeoz ⁊ austeriū xp̄o in cruce. Juxta illud. Lingua eorum
gladius acut⁹ vel gladi⁹ id ē passio: q̄ xp̄i aiām penetravit. Ter-
tio aut̄ mō expōit de btā v̄gine. ⁊ s̄ sic. gladius id ē dolor diuice
passiōis p̄trāsibit tuā ip̄ius id ē tui ip̄ius aiām. vt possessiuuz in
primitiuū resoluat. q̄ (sic dicit Bernar) nō potuit filium videre
crucifigi sine affectu materni doloris. Quarto exponit moralit̄
de gladio verbi dei. De q̄ Ep̄he. sexto. Et gladiū sp̄s qd̄ ē v̄buz
dei. q̄ debet p̄trāsire aiām audiētis/vt faciat diuisionē carnis et
sp̄s. Ad hebre. sexto. Uiu⁹ est sermo dei ⁊ efficac⁹ ⁊ penetratior
ōni gladio ācipiti/atingēs vsq; ad diuisionē aie ⁊ sp̄s. Dic gla-
dius penetravit cor v̄gis q̄si cōseruabat ōnia v̄ba. hec cōferens
in corde suo. Luce. y. S̄z corp⁹ dyaboli seu cor maloz ē ita durū
qd̄ penetrari nō pōt. Juxta illud Job .xl. Corpus ei⁹ q̄si scuta fu-
silia cōpactū squamis sese p̄mētib⁹/vna vni cōiūgit ⁊ ne spira-
culū icēdit p̄ eas. Dēt at̄ hic gladi⁹ tal̄ eē put Ap̄oc. y. describit.
vbi d̄. q̄ d̄ ore ei⁹ gladi⁹ ex vtraq; pte acut⁹ eḡrdiebat Ex vtra-
q; pte d̄. i. bis acut⁹. P̄rio cōminādō: vt sc̄ntiat timorē/q̄ ruocat
a malo. Sc̄do p̄mittēdo: vt amorē accēdat q̄ puocet ad bonuz
Jeremie. xxij. Nōne v̄ba mea q̄si ignis ardēs. ⁊c. Possēt etiā
p̄fatū v̄bū sic exponi. tuā ip̄ius aiām. (i. aiām tuā q̄ ē ip̄ius crea-
tione/quia ip̄se dicit Eze. xviij. Omnes anime mee sunt. ⁊ cum

hoc totali possessiōe p grām/q; pnceps hui⁹ mūdi nō habuit i ea
quicq; prāsibit gladi⁹ id ē dolor dñice passiōis. vt p⁹ xi⁹. ¶ Hec
de declaratiōe dicte pphetie Symeōis /z p oīs de pmo vginis
dolore sufficiāt. Nostrū ē s̄ hac doloris pphetia dispositionem
cordis vginalis cōtēplari z videre quō extrema gaudy luctus
occupauit /ipaz humiliē depcātes inuitū tāti doloris. vt ei⁹ fili⁹
nō sit nobis i ruinā. sed in resurrectionē. nec in signū cōtradē/
nis sed ptectionis z salutis Amen.

De secundo dolore.

¶ **E** secūdo ei⁹ dolore habet Mathei 2°. Vbi de pessimi De
rodus seua crudelitate fit expressa mentio /q; ne tenerrime
hui⁹ vgis filius euaderet: oēs pueros de bethleem z finib⁹ eius
a bimatu z h̄ra occidi iussit. Cui⁹ rei grā Joseph monitu angeli
accepit puez z matrē ei⁹ nocte z secessit i egyptū. ibiq; p̄mālit p
septēniū /puta vsq; ad obitū Herodis. Que omnia nō sine miseria
paupertate seu dolore contigerūt. Quis enī enarrare sufficeret dis
positionē cordis vginalis z ei⁹ dolozē i tot tribulatiōib⁹ z mise
rys. marie cū mox post tā gaudiosā natiuitatē /post tanta signa.
post legis impletionē /post Symeōis pphetiā didicit q; Herodes
q̄reret filiū ei⁹ ad pdendū eū. z q; p̄p̄tea oēs alios pueros occidi
iussisset. z q; hac de cā nocte z in tenebris in egyptū fugerent. in
h̄ra aliena. Lingua ignota /z p viā incognitā. desertā inuitā z ina
quosā /quā nullus hominū s̄ ferarū multitudo inhabitare cōsueue
rat. vbi nō vinū cor letificās /nec panis cōfirmās /nec quicq; alia
q̄ pro cibo z potu in vsū hominū cōiter veniūt reperiūt. Deu vbi
dormiebāt: vbi hospitabāt: vbi quiescebāt: certe nō nisi int̄ fil
ias aut feras. Quis nō cōpatiāt tāte vginis: ymimo regine celi
q̄ tā extraneas ingrediēs regiōes nulla pedisseq; aut famulorum
copia legis comitata /nec eqs aut currib⁹ sbuecta /s̄ vt paupercu
la suū quicq; deferēs filiū pedes incedebat. Ut aut̄ tibi cū reuerē
tia loquar bone ihu /cur sic in pueritia peregrinari voluisti: cur
matrē z Joseph tā cito asfigi p̄misiisti: Certe h̄ totū p nobis no
straq; edificatiōe fieri voluisti. bt̄atissimo dicēte Crisosto. super
Matheū. Vide q; statim ip̄o nato tyrān⁹ insanit /z m̄r cū puero
ad ex̄neā effugat regiōē. vt si tu incipiēs alicui rei sp̄uali deser
uire videas te tribulari nō turberis /s̄ omnia virilitē feras. h̄ exē
plū habēs z sciēs q; oportet nos p multas tribulatiōes intrare
in regnū dei. z q; si cōpatimur: z cōregnabimus.

De tertio dolore.

¶ **E**rtius vginis dolor. Luce 2° expressē cōtinet. Vbi scribit
q; cū Joseph z maria puerū Ihm duodēnem pdidissent.
z post tridū i medio doctorū i tēplo ipm repperissent. dixit ma

ter eius ad eū. *Fili quid fecisti nobis / sic. pater tuus & ego dolētes querebam te.* Sūme enī diligebat mī filiū (vt supra tactū est) & ppterca ei pntiā sūme desiderabat. & maxie eū pder timebat. et iō de amissioe eius p tridū valde doluit. Poterat aut h dolor ex triplici cā pcedere. Aut qz timebat ne ipam desereret ad celos redisset. Dicēte Origene. Cur inqt dolētes euz querebat: an ex eo perierit vel errauerit: Absit. Nūq̄ enī fieri poterat. vt pditum formidarēt infantē quē diuinū eē cognouerāt. S; quō tu si q̄ scripturas legis querēs i eis sensū cū dolore / nō qz scripturas errasse arbitraris / s; veritatē quā intrinsecus hnt qris iuenire. Itq̄ illi querebat ihm ne forte relinquēs eos reuersus eēt ad celos / cū illi placuisset / iterū descēsurus. Oportz gēū qui q̄rit ihm / factū gligēter & dissolute trāfire / sic multi querūt & nō inueniūt: s; cū labore & dolore. *Dec origenes.* Aut secūduz glosam. ne i māib⁹ successorū herodis deuenisset. Dicit enī sic glosa. metuebant ne qd̄ Herodes in infātia eius patrasse quefierat. sic iā in pueritia positū inuēta oportunitate aly interficerēt. Aut secūdu alios ne lōge ad remotas ptes abisset. & alyz natiōib⁹ pdicaret. *Dec aut xp̄i placitū nō parētū negligētia.* s; diuina dispōsatione facta est. *Hinc notāter dixit mater / Fili quid fecisti nobis: q̄si diceret / non fecim⁹ / s; fecisti.* nec nra fuit negligētia / sed tua volūtas & diuina puidētia. Et hoc totū pro hoim exēplo & instructioe. vt siq̄ victorū execatū caligine puer ihs p grām a mētibus nris dilapsus fuerit & perditus: exēplo & auxilio sedule virginis discamus eū sic decz req̄rere / & post tridū inuenire. *Multi. n.* sūt q̄ xp̄m q̄rūt & nō inueniūt. qz nō q̄rūt eū vt decet. s; tpe congruo: loco apto & mō debito Inueniē enī tpe cōgruo. s; post tridū: stritiōis cōfessiois & satisfactiois. vt post tridū id ē post legē nature. & moy si. qz in ill⁹ duab⁹ legib⁹ inueniri nō potuit: q̄si duob⁹ p̄mis diebus sic nec i q̄rta / s; post hāc vitā / saltē a dāpnat. q̄ eū inefnū pdiderūt. s; hū t̄tia die puta tpe legis grē. *Jō ysa. ly.* q̄rite dñm duz inēiri p̄r. *¶ Scdō n̄ iueit in dī loco / qz n̄ iter pentes / nec apd se metipos / nec i comitatu / nec iter cognatos & notos. s; i dei tēplo. i. n̄ in amore sui ip̄ius puato. / nec i amore mūdāo / nec i amore domestico parentum vel familie. sed in templo / id est in amore spūali & diuino.* dicēte christo. *Johānis. xiiij.* Si quis diligit me &c. & pater meus diliget eum. & ad eum veniemus &c. Post tempus & locū sc̄q̄t modus q̄rēdi eū q̄ est triplex. *P̄mo socialiter.* qz d̄r. *Pater tuus & ego &c.* Ubi em̄ duo vel tres cōgregati fuerit in nōie nro: in medio illoz sunt. *Math. xvij.* Scdō lachrymabiliter. qz dolētes querebamus te. Sicut em̄ iēpta leticia ihm facit p̄dere sic salubris tristitia ip̄m facit iuenire. *Bernardus.* Quō

te inuentā bone ihu in gaudio/que mī dolēs vix inuenit: Nul-
lus q̄ speret eū posse inuenire gaudēdo/quē mī vix inuenit do-
lēdo. ⁊ Magdalena lacrimādo. cū stabat ad monumentū foris
plorans. Joh. vltio. Tertio desiderabilē/qz q̄rebamus te. id est
nichil aliud eēt te. qz ipm hūtes. in eo ōnia habem⁹ ⁊ possumus
Sapie septio. Venerunt michi ōnia bona p̄t cū illa. Et ad Phil.
iiij. dixit Paulus/ōia possū ī eo q̄ me cōfortat. Et h̄ de 3° dolore

De quarto dolore.

Quartus dolor in illo passu euāgely Luc. xxiij^o fundatur.
q̄ Ubi dī q̄ sequebat illū turba multa populi ⁊ mulierū q̄
plāgebāt ⁊ lamētabant eum. ad q̄s cōuersus dixit: Filie iherl̄m
nolite flere sup me ⁊c. Sup q̄ btūs Anselm⁹. In̄ has mulieres
q̄ dñm sequebāt ⁊ lamētabāt puto vñā fuisse ipam virginē ma-
trē. Quāntus tūc dolor ⁊ gladius cor eius penetrauit/qñ ei fili⁹
venit obui⁹ inter duos latrones tā lassus tā flagellat⁹: cruētat⁹
⁊ cozona spinea coronatus/portās primo crucē q̄ erat supplicū
latronū/deiñ p̄e debilitate ferre nō sustinēs. Qui⁹ rei gr̄a iudei
⁊ ministri eius mortē sitiētes/⁊ eū tā fatigatū (vt vix pcedere va-
leret) vidētes/nō ex cōpassiōe. sed ex ardore malitie ⁊ vindictē/
⁊ vt citius moreret/apprehēderūt Symonē quēdā Lyrenēsez
venientē de villa ⁊ imposuerūt sibi crucē portare post ihm. Ex
q̄ siebat vt ipa mī nec eidē loqui nec auxiliū quodcūqz prestare
poterat/impediētib⁹ hmōi mistris q̄ eū circūdabāt. obseruabāt
irridebāt ⁊ trahēbāt/ut ad supplicij locū celerius puenirent. Quā
q̄ piū spectaculū. Lerte ad singulos xp̄i passus ⁊ aspectus gladi⁹
doloris cor v̄ginis p̄trāsyt. Sed vt cū reuerētia ⁊ humilitate in
hoc dolore tibi loquar. Quō v̄go glorioza Cur solitudinē ⁊ secretū
diligēs domi nō māstis: Cur more aliaz matronarū quoz filij
morte plectūt/in aliquo loco secreto manēs nō latuisti: Cur eū
sequi ⁊ videre mozi/ymmo ⁊ sepeliri voluisti: Cur o vos mulie-
res que fuistis ei familiares ⁊ consotie/⁊ vos o discipuli xp̄i/tu-
pcipue Johēs euāgelista eā nō retinuistis domi: Aut cū vidistis
eam sequētē filium ⁊ tam amare dolentē/in aliqua domo vi-
cina ipam n̄ reduxistis: Lerte dicetis ⁊ bñ/q̄ libentissime h̄ esse
cistis/nisi deus pater ⁊ ipse christus q̄ ad mortē ibat/aliter dispo-
suisent. ¶ Voluit enī in sua morte eā habere p̄item pp̄ multa
Primo vt figuratū cōrespōderet figure. qz sicut Adam in pri-
ma trāsgressione habuit etiam p̄item: sic ⁊ christus in nostra re-
demptiōe habere voluit p̄item eam que mutauit nomen eue.
Scdo vt suis dolor ⁊ passio eēt grauior. Augebat enī ei⁹ dolor
interior (vt infra dicitur) cū in cruce ⁊ doloribus cōstitutus eā
videbat. Tercio vt ipa v̄go āpli⁹ mereret v̄tuose ī oib⁹ se bñdo/

et supra modum filio copatiendo. Et quarto/vt nostre regeneratiōi quae facta
 est per christi passionem cooparetur et foret mater nostra. Ecce causas pietatis ma-
 tris in morte filii. Ecce inquam quare sequebatur eum/cum factus esset principa-
 tus super humerum eius. **Ex**emplo igitur eius exeamus ad eum ex castra.
 improperium eius portantes/nō cum symone cyreneo qui coactus fuit fecit: sed
 cum ipsa virgine. quae etsi amarissime fletet/in omnibus tamen virtuosissime et
 modestissime se habuit. **Qu**ia secundum Theophilum per hanc multa tur-
 ba populi et mulierum plangentium eum sequebatur. significabat quod multa
 turba esset post crucem iura credens in ihm. Sed et mens infirma quae
 significat per feminam/si supra cordis contritiōe per penitentiam flet: seque-
 tur ihm propter hanc salutem afflictum. **De** Theophilus. Dicit etiam
 venerabilis Beda ad hanc propositionem/quod multa turba crucem domini/sed non
 una eademque mente sequebatur. Nam populus qui eius mortem impetruerat. ut
 morientem letus aspiceret. mulieres vero ut moriturum plorarent. Nō
 autem ideo solus mulierum plactus sequebatur. quasi nō etiam innumerus virorum
 cetus de eius morte erat passioe mestissimus: sed quia femine quasi contemptibilior
 sexus liberius poterat quod senserat ostendere. **De** Beda. Amans
 etiam lachrimarum est semper sexus femine secundum Lyrillum. et mentes
 habet flexibilē ad pietatem. Et hinc est quod principaliter de earum placentu
 in sequela christi ad mortem fit mentio. Quāuis posset dici et melius quod
 plus dolebant quia plus amabant precipue ipsa beatissima virgo **Ve**
 rum quia fortassis quis diceret quod si haec mulieres de fletu fletu placentu
 laudant. tunc christus eas prohibere nō debuit dicens: filie iherusalem nolite
 flere super me etc. Hinc dicendum quod hanc faciebat propter multa. Primo
 ut ostenderet quod cum qui vltro patitur flere nō oportet. Vel forte 2o
 propter suam resurrectionem hanc dicebat/quae cito post erat secutura **Vel** 3o
 propter nostre redēptiōis utilitatem quae ex sua morte et passioe sequeba-
 tur. **Vel** quarto hanc dicebat ad pauisandum eas de futura calamitate
 et miseria per Romanos in iudicium facta. quae figura erat miserie super
 peccatores in fine mundi. aut in inferno velture. per cuius euasione salutem
 et orandum est antequam veniat. **Et** secundum hoc potest exponi littera quae sequitur:
 Quonia veniet dies in quibus dicet. beate steriles et ventres qui
 nō genuerunt et vbera que nō lactauerunt. Tunc incipiet dicere mō-
 tibus cadite super nos. et collibus operite nos quia si in viridi hoc
 faciunt/in arido quod fiet: Erit enim tunc tanta miseria quod steriles quae nō
 genuerunt dicent beate/quod pro se solū anxie nō habentes filios quorum
 malum videant/aut quia non punientur pro peccatis filiorum
 sicut multe aliae que filios in peccatis fouerunt vel nō corripue-
 runt. et propterea incipient dicere montibus cadite super nos etc.
 Latere enim tunc erit impossibile. et apparere intollerabile. vñ
 desiderabunt mori et mors fugiet ab eis. Apocal. nono. **Ad**dit
 autem causa. quia si in viridi etc. quasi diceret secundum Bedam

Si ego qui peccatū non feci ⁊ lignum viride seu vite appelloꝝ
hec patior/ ⁊ sine igne passionis a mundo non exeo: quid putas
eos manere tormenti qui sūt aridi ⁊ fructibus vacui: Et ex hoc
sumitur argumentū q̄ pena dampnatoꝝ grauior erit q̄ pena
christi patientis. vt tactum est supra. Lignūz eīn seu arbor est ho
mo/ qui dicitur antropos grece. hoc est arbor euersa latine. Hec
virescit p̄ grām ⁊ virtutes/ sed arefcit p̄ peccatū mortale. Eius
folia sunt verba/ flores cogitatioēs/ fructus opera. Lignū ergo
aridūz ad nichilum valet vltra/ nisi vt succidatur ⁊ in ignē mit
tas. Et tū de hoc quarto dolore.

¶ De quinto dolore.

De quinto dolore qui fuit grauior ⁊ ceteris principalior est
expressus textus. Iohannis. xix. quādo stabat iuxta crucē
mater ihu. ⁊ vidit eū nudū affixū cruci i altū eleuari. Audiuītq̄
astātū blasphemias ⁊ irrisiones plurimas/ atq̄ dulcissima ⁊ vti
lissima ei⁹ septē vba vltia/ plēa mysterijs/ q̄ nobis q̄si p̄ testamēto
reliq̄t. p̄cipue at̄ omota sunt viscera eius/ q̄n̄ filiū eā alloquētē ⁊
Iohāni euāgeliste cōmēdatē audiuit. Dixi notāter grauior. ⁊ ce
teris p̄ncipalior. Tū qz filius tūc in ḡuioꝝ dolore p̄a ⁊ cōfusione
fuit. Tū qz in h̄ dolore cōprehēdūtur oīa q̄ circa xpm̄ in monte
caluarie vsq̄ ad sepulchꝝ facta sunt. p̄cipue mors eius q̄ est oīm
acerbissimū. ⁊ de q̄ verus amicus tātomagis dolet: q̄to plus vi
ligit. qz (vt supra patuit) dilectio respectu nullius ita ē itēsa sicut
respectu vite. ⁊ p̄ oīs dolor resp̄cū mortis. Tū qz plus mouēt vi
sa maxie de pp̄nq̄ q̄ audita. ¶ Itaq̄ vt hūc ḡuissimū v̄gis dolo
rē ceteros excedētem nostris in cordibus āplius imp̄inamus:
singula Iohānis euāgeliste vba q̄ ad ipm̄ spectāt p̄ ordiēm discu
tiamus. Dī eīn p̄mo de ipa v̄gie q̄ stabat. ¶ Pro q̄ notandū q̄
stare q̄tuor modis accipi pōt. Uno mō per oppōnem ad cadere.
Iuxta illud. Quō cecidisti lucifer: ysaye. xiiij. Et sic p̄p̄e b̄tā v̄go
stetit/ q̄ ab oīni peccato immunis fuit. ¶ Secōdo accipit p̄ oppōnez
ad sedere/ s̄m qd̄ sedere est p̄soāz honorabiliū/ stare v̄o inferiorū
Et sic licet b̄tā v̄go oīni sessiōe digna foret/ ⁊ iam sedeat a dextr̄
fily: tñ in hoc mūdo ex summa humilitate stetit/ maxie cū dixit:
Ecce ancilla dñi Et respexit hūilitatē acille sue. v̄gitate eīn placu
it (teste Bernardo) sed humilitate concepit. ¶ Tertio modo
dicitur stare per oppositionem ad iacere. Et sic sicut iacere non
solent nisi quiescentes aut infirmū: sic stare solent firmū ad ope
randum parati. Et secundum hoc ipsa virgo maxime stetit/
que panē ociosa nō comedit. sed operata est consilio manū sua
rum. Proverbioꝝ vltimo. Et que somnū pigricie ⁊ voluptatis
nūq̄ q̄nuit: s̄z manū suā extēdit ad fortia. certis horis filo ⁊ acu

pro se & filio laborās. alyis autē horis deuotiōi ac cōtēplationi va
cās. vñ potuit dicere illud p̄ma ad Corinth. vj. gr̄a dei in me va
cua nō fuit. ¶ Est & alia acceptio statiois & q̄rta i ordine magis
seruēs. p̄posito. secūdu q̄ stare dī p̄ oppositionē ad moueri. Fin
quē modū stare dicūt in acie q̄ nō fugiūt. stare quoq; dicūt i pa
ce q̄ disciplinā seruātes: semetipōs inordinate nō agitat. Juxta
quā acceptioē & significatioē aptissime dī de beata v̄gine q̄
stabat. vtpote q̄ discipulis recedētib⁹ sola inf̄ tot pressuras corde
& corpe cū filio cōstantē p̄seuerauit. vt tactū ē supra sc̄da pte sc̄de
ppōnis huius ordinis p̄batiōe sc̄cia. Et q̄ nichil indecens nichil
indisciplinatūne / s; q̄ onino pudicitia decebat v̄ginalē fecisse p̄
hibet / q̄uis ab itra sume doleret / & habūdātissimas lacrimas
emitteret. vt sc̄cia pte p̄me ppōnis huius ordīs satis declaratū ē
In figura huius v̄gialis status dī Ecclesiastes p̄mo generatio p̄
terit / generatio aduenit. fra autē inefnū stat. generatio p̄teryt q̄n
Petrus cū ceteris ecclē p̄ncipibus fugit. generatio aduēit q̄n la
tro dicēs memēto mei r̄c. meruit audire i cruce. hodie mecum
eris i paradiso. Terra autē illa b̄ndcā q̄ fructū diuinū pulit stetit
imobilis. nequaq; a moriēte recedēs / q̄ v̄nētē nūq; dereliquerat
O columpna immobilis beatus ille q̄ tibi innitit O stabile fun
damētum ecclē. btūs q̄ tibi sup̄edificat. O cētrū onis deuotiōis
& firmitatis. btūs q̄ circa te meditādo ouerfat.

¶ Sequitur in textu Juxta crucem. Sed iuxta quā crucē / cū tres
ibi eēt crucifixi / sc; duo latrones / vnus binc & alius illinc / & in
medio christus: Dicēdu q̄ p̄pterea nō ociose addit / q̄ stabat iux
ta crucem / nō quālibet sed ihu. vt quātū medio cruci appropin
querat ondat q̄n ad orām aliaz q̄ nō multū distabāt iuxta istam
sc; ihu stetit p̄hibet. Nec tñ itelligēdu est ipām stetit s; cru
ce ad aq̄lonem vt q̄dam fabulatur: sed cū dñs staret in cruce fa
ciem hñs vsus occidētē / ipa stetit v̄tra faciē filij sui ad occidē
tem. Atiq̄tulū tñ put locus mōstrat declinās ad austr / faciē ha
bens ad oriētē. Et nota q̄ crux ista iuxta quā Maria stetit /
pulchre dī crux ihu / q; q̄si solā crucē & nihil aliud in terra posse
disse videtur. Quondam enim dixerat de seipso. Filius homi
nis non habet vbi caput suum reclinet. nunc autem aliquid p̄
prium sibi ascribitur / scilicet crux. quia dicitur / Stabat iuxta
crucem ihesu. Et licet eam non fabricauerit: tamen de iberusa
lem exportauit / & in ea resedit. O iberusalem iberusalem q̄ta
tibi celitus ihesus apportauit / & ecce non exportat de te nisi cru
cem. Lum igitur ista crux sit propria filio / non mirum si tam
familiariter & tam prope iuxta eam stet ipsa mater. vt sicut

olim filius dixit matri ⁊ ioseph: nesciebatis qz in his q̄ pris mei
sunt oportz me esse: ita iam ip̄a mater ratioem reddēs. cur stetit
iuxta crucē dicat / qz ī his q̄ filij mei sunt opz me esse. Ecce cur ⁊
quō d̄z q̄ stabat iuxta crucē mater ihu. ¶ Si dicat ⁊ querat quō
ista duo p̄it simul stare in veritate. scz istud. Johannis dictum /
Q̄ stabat iuxta crucē mater ihu ⁊ soror matris eius. ⁊c. Et illud
Luce. stabāt om̄s noti eius a lōge: ⁊ mulieres q̄ secute erāt eum
a galilea: R̄nderi p̄t dupl̄r. Primo fm̄ Augustinū. qz tāto inter
uallo aberāt / ⁊ vt iuxta dici possent / qz p̄sto erāt in cōspectu eorū
q̄ fiebāt / ⁊ lōge in compatiōe turbe p̄pinquioris a qua impelle/
bātur vel cui m̄iseri non volebāt. Vel sc̄do forte fuerūt p̄pe cū
bt̄a v̄gine existētes / q̄n̄ d̄ns commēdauit eam Johāni / ⁊ postea
lōgius recesserūt / p̄pter turbā vt melius possent videre q̄ circa
d̄m̄ fiebāt. ¶ Nō habeo etiā p̄ icōueniēti dicere q̄ ip̄a v̄go ī il
la p̄p̄iqtate p̄seuerauit / q̄ p̄ ceteris dilexit ⁊ doluit / vbi alij se elō
gauerūt. fm̄ illud psalmi: elōgasti a me amicū ⁊ p̄ximū / ⁊ notos
meos a miseria. In cuius signū bt̄us Johā. de ip̄a v̄gine d̄t. q̄ sta
bat iuxta crucē ⁊ soror matris eius. ⁊c. Sed Lucas non de ipsa
matre sed solū de alijs loq̄tur cum d̄t q̄ stabāt a lōge. Cōpuncta
āt turba ⁊ recedēte cēturione gloriificāte deū / ex hoc magis con
fortate itez credūtur p̄pius accessisse / ⁊ oia diligētius cōsiderasse
ceteris fugiētibus. ¶ Si at̄ q̄s v̄lterius querere velit / q̄ ⁊ q̄t sue
rūt p̄sone in euāgelio exp̄sse: q̄ christo moriēti seu potius ei⁹ ma
tri assisterūt. R̄ndēdum est ei q̄ q̄tuor. scz Johā. euangelista ⁊
tres mulieres noīe marie insignite. Puta fm̄ Johem Maria
magdalene ⁊ Maria cleophe. Et fm̄ Matheū ⁊ Marcuz alia
maria. quā Marcus noīat Mariā salome. Matheus v̄o m̄rēz
filioz zebedei. ¶ Legit nempe Annā matrē sacratissime v̄gis
Marie tres maritos successiue habuisse. Primus fuit Ioachim
de q̄ pepit Mariā matrē d̄m̄. Sc̄ds fuit Cleophas de q̄ alteram
mariā genuit: quā despōsauit Alpheo. ⁊ de q̄ q̄tuor habuit filios
scz Jacobū minorē. symonē ⁊ iudā ⁊ ioseph q̄ cognoīat⁹ iustus
Tertius Anne maritus fuit Salomas. d̄ q̄ tertiā mariā genuit
quam tradidit zebedeo in matrimoniū de q̄ genuit Jacobū ma
iorem ⁊ Jo. euāgelistam. Dec sunt mulieres q̄ secute euz fuerāt
a galilea fm̄ Lucā / m̄istrātes ei fm̄ Matheū: Unde s̄dit Inter
q̄s erat Maria magdalēa ⁊ Maria iacobi ⁊ ioseph m̄r̄ ⁊ mater
filioz zebedei. hec videntes fm̄ Lucam. ¶ Qualiter at̄ christus
in cruce p̄dēns ad has p̄soās se habuerit declarat b̄s Johā.
euāgelista dicēs. Cum vidisset ergo J̄hs matrē ⁊ discipulū stā
tem quē diligebat / dixit matri sue. ⁊c. O mira pietas. ⁊ mirabil
affectus christi ad matrē. dans om̄ibus exemplū suis p̄ posse ma

tribus feruendi. Ecce enim christus in cruce distensus et pene in ultimo constitutus spiritu cum nullo membrorum suorum usum haberet/ ex ceptis oculis et lingua/de utroque horum matri seruire dignatus est respiciendo eam pre ceteris pietatis intuitu/ et alloquendo. Efficaciter enim nunc cordis in toto humano corpore sunt oculus et lingua que ad matrem dirigit. ut ostendat quod ipse eam in suo gestet corde. iam de mundo exiens: quem illa in suo suscepit corpore dum mundum intraret. ¶ Sed libet hic seorsum visioni et seorsum allocutioni huic aliquotulum immorari. Cum vidisset inquit Iesus matrem merito dum patrem matrem inspicit. quod id quod pati poterat ex ea contraxit. Olim ipsa in nuptiis (ut vinum miraculose ministraret) filium rogauit dicens. vinum non habet. At ille matri ostendens quod opera diuinitatis ex ipsa non contraxit/ sed a patre acceperit. respondit. Quid michi et tibi est mulier: quasi diceret. quod miraculose operosus a te non habeo/ sed bene corpus in quo patiar. Vnde subdit. Nondum venit hora mea/ sed passionis qua passurus sum in corpore quod mihi est a te. Ecce nunc hora ista venit. mater astat quod corpus dedit. Idcirco iam moriens congrue matrem inspicit. de qua corpus illud in quo pati poterat accepit. Item merito matrem in cruce positus inspicit. quod ibi stans pauper rima fuit. cum usque tunc nihil habuerit. nisi filium suum. quem per diuinitatis omnibus computauit. Et ecce iam illum amittit. et stat tota pauper rima/ tota destituta/ gemitibus plena. Merito insuper eam inspicit/ quod valde eum dilexit: Et sicut vix est ubi dolor ibi manus: sic ubi amor ibi oculus. Ecce causas cur pre ceteris eam respexit. et oculos ad eam direxit. Sed de stupendo visionis spectaculo: Quod gemendum certamen oculorum/ quod videri poterat in oculis ihesu. In vno eodemque tempore beati illi oculi festinabant ad mortem/ et sese retorquabant ad matrem. Virtus eos mortis iam claudebat et depellebat ad defectum/ vis amoris eos aperuit ad matris aspectum. Quia anima illa sancta ab oculis se cepit abstrahere/ et ipsi pallentes et iam semiuivuli oculi a dilecta matre se non valebant continere. ¶ Sed quod credendum est de matre/ que lachrymosos oculos in filium fixerit. quoniam eum mouerit simul et se inspicietem vidit: Vere stupendi erant visionis radii et sacratissima lumina matris et filii/ ad quorum mutuum respectum non immerito solis radius in tenebras conuersus est.

¶ Dicto de visione seu oculorum visu erga matrem dum christus staret in cruce: iam de eius allocutione per certas questiones tagamus. Primum inquirendo cur christus matrem suam secum non assumpsit/ seu cur ei paradisum illo die sicut bono latroni non promisit/ sed potius eam post se ad tempus reliquit. Et videtur quod potius debuit se habere facere matrem quam latroni. Amor enim habet vim vnituam/ et in amate se optat dilecti participationem/ Sed ipsi summe se mutuo dilexerunt. Igitur vterque ex amore se desiderare et implere pro

posse debuit. Potuit autē h̄ filius. Jgr̄ 22. Respōsio. Dicēdum q̄
h̄ noluit x̄ps tūc efficere pp̄t̄ tria. Primo vt ip̄a m̄ post x̄pi re-
cessū de miseris filij z p̄cipue icarnatiōis z infantie discipulos
instrueret. z specialit̄ beatū Lucā/q̄ de hys lati^o scripsit. Et vt eos
in fide cōstātia. atq; patiētia cōfortaret: maxie cōtra tribulatiōes
q̄s p̄ noie x̄pi pati incipiebāt. Scōdo vt sicut ecclesie triūphāt̄ de
uisibili z inuisibili solatio p̄uiderat sc̄z sua humanitate z diuini-
tate: sic militāri de inuisibili sc̄z de sp̄u sc̄o/quē misit in die penthe-
costes post recessū suū/z de uisibili sc̄z de uirgine glorioza q̄ post
x̄pi ascēsiōnē erat refugiū z cōsolatio oim̄ fidelij. Ad quā vidē-
dā dū adhuc i carne eet̄/fideles vndiq; cōcurrēbāt. vt de ea dici
posset illō psalmi. Sic letatiū oim̄ habitatio ē in te. Un̄ bt̄us Jgna-
tius Joh̄is euāgeliste discip̄s/q̄ uiuēte adhuc bt̄a uirgine duas
scripsit epl̄as mḡro suo/z vnā ip̄i v̄gini de q̄ r̄isū h̄z meruit .p̄
epl̄am breuissimā sed dulcissimā. In̄ cetera q̄ scribit suo mḡro
bt̄o Joh̄i euāgeliste sic ad p̄positū inquit/in p̄ma epl̄a. Sūt hic
multe de n̄ris mulierib; mariā videre cupiētes/z q̄tidie a nobis
discurrere volētes. vt eā cōtingāt z ybera ei^o tractēt q̄ d̄nz̄ ih̄m
aluerūt. Itē idē in sc̄da epl̄a ad eūdē. Si licituz est mihi apud te
ad Jherosolimē p̄tes volo ascēdere z videre fideles sc̄os q̄ ibi
sūt/p̄cipue mariā ibesu quā dicūt vniuersis admirādā z cūctis
desiderabilē. Quē enī nō delectat videre eā z alloq; q̄ vere deū
de se pepit/ñ n̄re sit fidei z religiōis amicus. Dec ille. Tertio vt
alia vice glorios^o rediēs eā assumeret. Fuit enī exit^o iste mort̄.
z ignominie. z iō pius fili^o in h̄ exitu matrē relinquēs/eaz vsq;
ad apti^o tēpus reseruauit/q̄ in sua assūptione magis honoraret:
Nā secūdū Jero^o credit q̄ tūc ip̄e saluator p̄ se tot^o festin^o de ce-
lo ueniēs occurrit m̄ri cū tota curia celesti. q̄ eā cū inarrabili gl̄a
z gaudio sup̄ oēs āgeloz choros z ad filij dexterā d̄duxit z col-
locauit. Ex hys trib^o rōnib; p̄z clare/q̄d sit dicēdū ad id q̄d assu-
mebat/q̄ amor h̄z v̄i ynitiuā/z q̄ poti^o debebat dare paradisi
m̄ri q̄ latroni. Nā m̄sit in̄ eos duos vnio cordialis/z i corde
v̄gis paradisi sp̄ual. z bt̄uudo vie. qz scribit Eccl. xl. B̄ra deo sic
paradisus i b̄ndicōib; Dilato adhuc tps paradiso pate z vniōe gl̄e
pp̄ causas dictas. Quis icōpabilis eet̄ dignior celo q̄ latro. Sz
pos̄z h̄ 2° d̄bitari. Lū ip̄a v̄go eet̄ ipeccabil/z ōni custode hoie
sanctior z p̄fectior. cur ei x̄ps custodē i suo recessu deputauit. et
cur poti^o Joh̄i euāgeliste q̄ alteri eā cōm̄dauit. Dicendū p̄mo
q̄ quis fm̄ bt̄m̄ Tho. p̄ma p̄te. q. cxiiij. X̄ps āgelū custodē ñ ha-
buerit. Sz b̄n̄ m̄st̄. p̄ eo q̄ aia ei^o im̄mediate regulabatur v̄bo dei
z erat sc̄oz aiāz cōp̄hesor in ip̄a v̄go q̄ erat viatrix h̄ cōmuni b̄n̄-
ficio toti humāe nature collato (sc̄z āgelica custodia) nō caruit.
P̄ter hūc at̄ custodē inuisibilem in morte sua (in q̄ ioseph spon-

sus eius mortuus credit) aliū visibile scz btm̄ Jhoem euāgelistā
 sibi deputauit. Tū vt daret nobis exēplū honorādi parētes. z de
 eis curā gerere q̄dū viuim⁹. etiā si in miseris fuerim⁹. ymmo
 z post mortē q̄tū in nobis est. Tū vt v̄gibus dare norma viuē
 di. vt nūq̄ sole incedāt / sed panymphos seu psoās hōētas (etiā
 de eaz parētela) secū habeāt ōni suspitiōe carētes. cuiusmōi erat
 b̄s Jōh̄s euāgelista. vtpote nepos eius z v̄go electus a dño.
 Tū vt nobis ōibus formā moriēdi relinq̄ret. Na de ōib⁹ anteq̄
 moreret se expediuit. Tpalia em̄ Jude iam dudū tradiderat / ec
 clesiā Petro / corpus iudeis / vestimēta militib⁹. nō restabat nisi
 de matre z spū ordinare. qd̄ z fecit qm̄ spm̄ patri reddidit / z v̄gi
 ni v̄giem cōmēdauit. Nec tñ p̄pterea b̄s Jo. euāgelista fuit dig
 nior ea. qz n̄ erat nisi mīster z suus z n̄ dñs ei⁹. ¶ Si at̄ q̄rat h̄ / q̄t
 ānis ip̄a v̄go filio supuixit: Dimissis varys docis z opiniōib⁹ alio
 rū / nō de tō etate ei⁹ z vita / metra sequētia q̄ dño Hugōi Lardi.
 ascribūtur. Virgo di vixit sexagita t̄b⁹ ānis. Quatuor atq; decē
 fuit i ptu b̄ndictio Trigitaq; t̄b⁹ cū nato vixerat ei⁹ Sexq; decēz
 s̄by postq; d̄s astrā s̄begit. ¶ Cōsequēf q̄rēdū nobis h̄ ē cur i hac
 collocutiōe x̄ps nr̄ez suā cōi noie vocat dicēs. mulier zc. q̄re n̄
 d̄t m̄r: Hāc q̄nē scit Cris. loquēs x̄o z solūēs s̄b his v̄bis. Q̄ bōe
 ih̄u qd̄ ē q̄ nr̄ez tuā dulcissimā q̄ tā diligēt te nutriuit / reuerēt
 tractauit / z dulciter lactauit / a deo idulcēt loq̄ris: Lerte volebat
 i s̄b a maiori dolore fili⁹ p̄cere m̄ri. n̄ ei vocat eā nr̄ez s̄z cōi noie
 ne p̄ m̄ri nōis (si exp̄meret) z vehemēt adūf teneritudie aḡḡua
 ref̄ v̄gis anim⁹ ac vidēs filij passioēz. z audiēs m̄ris nomē dole
 ret āpli⁹. Dixit ḡ z b̄n / mulier ecce s̄t. Dein dixit disci. Ecce m. t
 ¶ Circa q̄ v̄ba p̄t adhuc dubitari. quō itelligūt z an ex illis v̄bis
 b̄s lo. sit fact⁹ ver⁹ fili⁹ v̄gis z ip̄a m̄r ei⁹ Dicēdū s̄m d. Alber. su
 p̄ lo. q̄ h̄ v̄ba sic itelligēda s̄t. mulier ec. fi. t. h̄ ē. q̄ loco filij tui ti
 bi debz obseq̄ z affcōne viūgi. Ecce m̄r t. i. cui f̄uerētā debes vt
 m̄r. Vt s̄m ly. Ecce fili⁹ t. q̄si diecret. tibi sui i obseq̄ū / iste erit lo
 co mei. Ecce m̄r t. i. d̄puto te i obseq̄ū ei⁹ Seq̄t Et ex illa hora ac
 cepit eā discipul⁹ i suā. i. curā z diligētā. q̄si fidelis custos z su⁹
 eius. Quas exp̄ōnes oēs aly famosi doctores approbāt: z dicūt
 fuisse mētē ip̄ius x̄pi loquētis. ¶ Ex q̄ ptz q̄ errauerūt valde hi
 q̄ aliqui asserere aui sunt / ex his v̄bis btm̄ Jo. euāgelistā v̄e sc̄m
 filiū v̄gis. z ip̄am v̄ginē eius matrē Nō illuatiōis vir sacre theo
 logie p̄fessor parisiēf z insignis eccle Lameracēf decanus mgr
 Egidius Carley ml̄iplr̄ reprobauit. put ex libro q̄ d̄r sportella
 dudū ip̄so luce clarius pz. Qui vult h̄mōi s̄btilissimā ac p̄lixā re
 p̄bationē p̄ multaq; media z argumēta munitā z deductā h̄re /
 videat ibidem. ¶ Restat itaq; hic postremo inq̄rendū / quid illi
 duo scz v̄go Maria z b̄n̄s Jōh̄a. euāgelista r̄nderunt ad verba

Xpi seu q̄les gestus habuerūt. Rissio bti Augustini ē q̄ dū hec
 pauca v̄ba x̄ps in cruce diceret: illi duo dilecti semp lacrimas
 fūdere nō cessabāt. tacebāt ābo illi martires z pre nimio dolore
 loq̄ nō poterāt. Audiebāt vocē loquētis rauca z ipm videbant
 paulatim moriētē. Jō amare flebāt/qz amare dolebāt. Nā gla/
 dius doloris x̄pi v̄trozūqz aiās p̄transibat. z qui magis amabat
 magis dolebat. Dec Augusti. Qui etiā p̄mo x̄po/postea v̄gini d̄
 h̄ dolore loquēs/atqz v̄ba sua ad eos dirigēs. mirabl̄r exclamat
 Vñ ad x̄pm sic ait. Eructavit bone ih̄u os tuū v̄buz bonū cum
 diceres. mulier ecce filius tu⁹. Cruciat te dñe ih̄u cruz tua: s̄z nō
 min⁹ m̄r tua. Cruciat te dolor tu⁹: s̄z nō min⁹ dolor eius. Nō ē
 mix̄ si doles z doles/si pateris z pateris bōe fili i desolatiōe
 m̄ris. in sepatiōe ab ea. in cōmēdatiōe. Nūq̄z enī te deseruit. nō
 in ipa infantia. nō in adolescētia. nō in iuuetute/nō i passiōe tua.
 nūq̄z defuit tibi eius solatiū/s̄z nec z obsequiū. lactat infantē. au
 dit z seq̄r p̄dicatē. videt z comitat̄ patiētē. cōtēplaf̄ obprobria.
 intuet̄ vulnera. audit tua v̄ba. Tu v̄o bone ih̄u quāqz tibi esset
 dolor itollerabil̄/plaga insanaibilis/in agonia mortis i vitio spū
 cōstitur⁹. nō obliuisceris matrē tuā. caput inclinās. eā Jobanni
 cōmēdās/z in filiū eū sibi adoptās. Felix depositū. singulare p̄i
 uilegiū isigne solatiū. Vrgebat siquidē te p̄ceptū. iussū. honora
 patrē tuū z matrē tuā. h̄ aug⁹. ad x̄p̄z. Deinde sic inq̄t ad v̄ginez
 ¶ Sed cōsiderare h̄ libet bona m̄r genitrix z nutrix dei/z filia
 desolata. q̄s sit dolor tu⁹: angustia tua. Vides enī crucifixū vñ
 genitū filiū tuū. mutas filiū maḡm in discipulū. regē in militē.
 dñm in seruū. onipotētē in deficientē. Reuera viscera tua pene
 trauit gladius/cōfixit animā tuā lācea z clauus laniat mētem
 tuā spinarū aculeus. lacerat cor tuū filij tui amarus aspect⁹. Ad
 est tibi p̄ amaritudine lacrimarū habūdātia. desunt verba. deest
 fortitudo. marcessit pulchritudo. vulnera filij tui sunt vulnera
 tua. cruz filij tui ē cruz tua. mors eius mors tua. Nutrix quō dī
 mittis alūpnū. m̄r filiū. ancilla dñm. vna die orbaris p̄e z filio
 Dec oia Aug⁹. ¶ De hac etiā cōmutatione similit̄ loq̄r beatus
 Bernardus dicens. O mirabilis cōmutatio. Johannes tibi vir
 go mater pro ih̄esu traditur. seruus pro domino. discipulus pro
 magistro/purus homo pro vero deo/filius zebedei pro vero fi
 lio dei. Dec Bernardus. ¶ Verū quia in hoc quinto dolore pp̄t
 eius p̄ceteris grauitatē z fecūditatē satis imorati sumus.

Sextus z septimus dolor.

Inc ad sextū z septimū veniētes scilicet ad dolorem quē
 b ipsa virgo habuit in depositione filij de cruce z ad eū quē
 passa ē in eius sepelitione q̄s simul breuitatis gr̄a expediemus.

¶ Notandum est q̄ de h̄mōi doloꝝibus ex euangelio nihil aliud habem⁹ nisi q̄ mulieres ille q̄ secute fuerāt iſm a galilea. ⁊ que erāt familiares ⁊ socie v̄gis Marie aſſiſtētes cū ea chꝛiſto moriēti vsq̄ ad finē ⁊ ſepelitionem p̄ſenerauerūt: Vñ dꝛ Luce. xxij. c. poſt recitationē ſepelitiōis chꝛiſti. Subſecute at̄ mulieres q̄ cum eo venerāt de galilea viderūt monumētū ⁊ queadmodū poſitū erat corpus eius. Ex q̄ paſſu ⁊ alyſ q̄ pallegati ſunt ex Johāne Matheo ⁊ Luca clare trahitur. q̄ ipſe fuerūt p̄iſtes a chꝛiſti cru cifixiōe vsq̄ ad deſepulſiōem ⁊ ſepelitiōem. Et cū eēnt cum v̄gie matre/nō eſt veriſſile q̄ eam p̄miſſiſſent abire ſolam/ ipſis ibidez p̄manētibus. Et ita ſeq̄tur q̄ ipſa v̄go etiam ibidem p̄manſit ⁊ interfuit deſepulſiōi ⁊ ſepelitioni filij: qd̄ nō ſine dolore fuit. Et h̄ etiā ſentiūt Bernardus ⁊ Auguſtinus. Silr ⁊ bt̄us Anſelm⁹ fa tel̄ expreſſe ab ipſa v̄gine hoc vidiciſſe. Hoc etiam pb̄at̄ at̄ique eccleſie picture quaſi libri laycoꝝ/in q̄bus bt̄a v̄go filij ſui corp⁹ de cruce deſepulſum inter brachia cum lachꝛymis amplectitur. ⁊ vocatur in francia ymago bt̄e v̄gis de pietate. De qua ſolempnis fraternitas multis gratys ⁊ indulgētys dotata plurimis in locis habetur. ⁊ p̄cipue in cōuentu noſtri ordinis opidi valence nensis. vbi aliq̄ p̄ſui ⁊ p̄p̄m officiū de dicta fraternitate ſeu bt̄e v̄gis de pietate cū pulcherrima eius tabula ſeu ymagine vidi ⁊ p̄legi. Tacco de feſto ſolempni q̄ ſingulis ānis diſca infra octauas aſcenſiōis de dicta fraternitate bt̄e v̄gis de pietate ibidem celebrat̄. **¶** Silr etiam multis in picturis ipſa v̄go ſepultra ſe filij ſui in facie triſti ⁊ lachꝛymosa aſtare depingitur.

¶ Pro ampliori tñ iſtoꝝ duoz̄ vltimoz̄ doloꝝ declaratiōe ē vlterius notandum. q̄ licet tam deſepulſio corp̄is chꝛiſti de cruce q̄ eiusdem ſepelitio ab illis viris iuſtis q̄ in euāgelio nominātur. cū ōni pietate reuerētia ⁊ deuotiōe facte fuerint/ put dudum exiterat p̄phatum yſaye. xi. vbi dꝛ. Erit ſepulchꝛū eius glōſum/ nec fuerint x̄po p̄cales cū iā mortuus foret/ nec fierēt ſibi in ſtu meliā ſed potius in honorem ⁊ reuerētiā/ p̄fertim cū nō fierēt a iudeis ſeniētibus/ ſed a deuotis fidelibus eū valde diligentibus ymmo emulis iudeis de h̄ volētibus. videlicet q̄ cū tanta ſolēpnitate deſepeliebatur. cōdiebat ⁊ ſepeliebatur. Valde tñ miſerabile ⁊ lamētabile fuit videre corpus tāte nobilitatis tāq̄ cadauer vile/ licet in veritate cadauer nō fuerit p̄pter diuinū ſuppoſitū in q̄ corpus illud ip̄tribiliter ſubſiſtebat/ videre inq̄ ⁊ tāgere corp⁹ mortuū plagatū verberatū laceratū cruētatū decoloratū/ p̄cipue ab eius p̄ſiſſima matre q̄ eū tñ dilexit. Extractis ſiq̄dem clauis q̄bus corpus illud affixū cruci tenebat. ⁊ h̄ fortassis p̄ appoſitionem ⁊ aſcēſum ſcale aut alterius iſtrumētū/ ad attingēdū ad cla

nos manū (put depingl solet) decidētibus mēbris deponētus
humeris susceptus est. Uel forte posset dici q̄ quemadmodum
in ip̄a crucifixiōe (sm̄ Yero. z Innocētū papā huius nōis sc̄iū)
ip̄e dñs p̄mo sup̄ crucē in terra iacētē nudus p̄iectus. crudeli
ter exp̄āsus z cōclauatus extitit. z postmodū ip̄a crux seu ip̄e cru
ci affixus eleuatus fuit. ipsa cruce posita in vno pede ligneo de
cedro q̄ est lignū imputribile terre infixo quadrato z op̄posito d̄
sex trabibus / sic inter se ordinatis z dispositis / vt magnū facerēt
foramē cui stipes crucis infixus fuit / put dñs Albertus in postil
la sup̄ Lucā sentire videt. Sic posset pbabiliter estimari q̄ in ip̄
sa depositiōe ita p̄cessum sit. sic videlz q̄ crux cū corpe mortuo d̄
illo pede seu foramine p̄mo extracta / z ad terrā reuerēter z dul
cissime inclinata sit. Quo casu posito clauī manū z pedū facili
us extrahi potuerūt. Qualitercūq; at dicat siue p̄mo siue secūdo
mō verisimile est q̄ extractis clauīs / depositozq; corpe de cruce /
corpus ip̄m ad manus v̄gīs puenerit. siue ip̄a ex affectu z volo
re ip̄m p̄ se recipiēte. siue alijs puta ioseph z nichodemō aut de
uotis mulieribus ipsum eidem p̄stantibus. z cū flebilib⁹ oculis
amorosissq; cordibus diligentius p̄ singula corporis mēbra seu
vulnera conspiciētibus. Aspiciēbat enī clauoz z lāceē vulnera
spinaz p̄icturas / ac flagelloz ictibus v̄ndiq; ruptā pellem / Com
memorat iste vulnez pluralitatem / alius magnitudinē. alius eo
rūdem refert. z dolet p̄funditatē. Qd̄ q̄libet mirat z sup̄er p̄ce
teris. raucis p̄e fletu vocibus sibi mutuo indicat z demōstrat.
oscula sup̄ oscula insigūt. vulneribus. stillātibusq; lachrymis v̄n
diq; rigant corpus / illa p̄cipue mellissima mater singula. corporis
fily sui membra diligentissime cōsiderās ea deuotissime z cū p̄s
simis lachrymis osculabat. Primo frōtē quē m̄ltonēs lanerat.
q̄ sanguie cerebri p̄ spineā coronaz effuso totus p̄fundebat. ym
mo z tota facies. z magna ps corporis eius. Sc̄do oclōs iam clau
fos z euersos q̄b⁹ pus frequētissime gaudēter z amorose z post
modū in cruce p̄ssime m̄rēm ituitus erat. Ydem de ore / genis /
manibus / brachys / pedibus / ac toto corpe singulisq; membris /
ad q̄ sigillatiz plāctū nō puī facies. seu lachrymas amarissimas
emittēs. tps sic deducebat. ¶ Dū hec agerēt z in tam p̄s exerci
tys erga corpus xpi mortuū occuparēt. sup̄ueniēs vespa seplu
rā accelerare coegit. Expādūt itaq; i terra syndonē mudā z no
uā. recipiētes corpus a matre / nō sine doloris renouatiōe / syndo
ni illō supponūt / girāt z regirāt / z cētū libraz apportato v̄ngūe
to / dulci tractu ip̄m liniūt. sic eius iplētes scissuras z vulnera vt
vix cutis apperet aut vulnus. Post hec p̄fata syndōe iuolūtes
z coopētes corpus / ad officū seplure religiose p̄cedūt. z ip̄z in

orto vicino monti calvarie et loco crucifixionis in sepulchro nono
i petra exciso i quo nodum quoniam positus fuerat / sepeliunt grandi lapide
ipm claudentes O que pius spectaculum O que non fletur dum h videt
Flebant hoies que aderat. Flebant ut ita dixerit angeli que pntes erant.
Aurelio dicente Aug. O que angelorum vel archangelorum illic non fletet
ubi non natura / auctor nature / immortalis / mortuus homo iacebat. Uid
bant xpi corpus sic male tractatum ab impijs / sic laceratum iacere. et ma
ria toto sua cruetata i cruore sic amarissime flere. ut nullo mo
suas possent lachrymas refricare. Sicut enim possibile fuit deus p
assumptu hominum moueri: sic possibile fuit angelos bonos in morte dnm
sui dolere. Dec August. Intellige sane huc fletus angelorum bonorum
quoniam angeli corpus non habent. abstergiturque deus omnem lachrymam ab oculis
sanctorum. Dic itaque fletus non est proprie dictus sed metaphorice quoniam quodam
detestatio peccatorum humani generis / pro quibus optavit dei filium tanta
pati. et etiam pia admiratio de tantis peccatis que christus passus est ex maxima
charitate procedens ex qua etiam salutem hominum summe desiderat. Nam
illud ysa. xxxiiij. angeli pacis amare flebant. sicut beatus Thomas. prima pre
sue summe. q. cxiij. ar. viij. In solutione ad primum de hominibus intelligi
tur. i. de nucys regis ezechie que miserat ad loquendum cum rapsare
de pace. ut habet ysa. xxxviij. Di enim fleuerunt amare pro blasphemias
contra deum dictas ab eodem rapsare. Et propterea scissis vestibus ad
ezechiā redierunt. Uel allegorice Angeli pacis sunt apostoli et predica
tores que flet pro peccatis hominum. Si vero secundum sensum anagogicum exponat
de angelis hominibus: tunc metaphorice erit loquutio uti prius factum est
Dec ex beato Thomas. ibidem. ¶ Ut autem finem his virginis doloribus
faciamus: que exprimere possunt / dum habet duo agere scilicet depositio corporis
christi de cruce et eiusdem sepultura / cordis virginis disponere dilectionem et
dolorum eiusdemque virginis gestus et aplexus. et quod valedixit filio dum i
syndone involueret aut i sepulchro collocaret / seu quod clauso sepul
chro se habuerit. et quod lachrymas emiserit / cum ad ciuitatem redire
nocte cogente ab illis scissis mulieribus morderet Lerte de his magis
est gemendum quam vltiori aliquid dicendum. Sed que dabit capiti meo aquam
aut oculis meis fontem lachrymarum: ut plorare die ac nocte infectus
filie plei mei. Jere. ix. ¶ Et ut tibi cum beato Anselmo loquitur o beata tu
pro mulieres / que angelos vicis puritate. sanctos superas pietate / da mihi
guttam unam doloris / fac me vobis tecum flere. crucifixio dolere. quia cer
te singulare donum dei est. et filio tuo ac tibi acceptissimum deslere. scilicet
vna tecum morte quod non nisi desuper quoniam sit irriguum superius obtinet
¶ Ex his omnibus clare patet prima ratio que prefati septem virginis dolorum princi
pales dominique que videtur sacre scripturam fundamento seu sanctorum doctorum dictis
¶ Ecce autem causa que dominique principales est ratio que magis inuitat
tauis et peccatorum. que videtur omnibus alijs que eis auerari possent

vident esse gūiores. De nullo em̄ tm̄ dolet verus ꝑcipuus ami-
cus sicut de morte vel pditiōe amici z eius sepatiōe maxie quā
do s̄ fit iuste z cū cōfusiōe seu p̄ca. Prefati at̄ septē dolores ad s̄
pncipaliter tēdūt/yt ptz̄ intueti z discurreti p̄ singulos. Nam q̄
btā vgo de symonis p̄betia doluerit aut tristis extiterit. s̄ fuit
qz̄ future passiōis z mortis filij misterii/ z sui cordis mirabilem
dolorē z tristitiā quā tūc habitura erat: i illis v̄bis p̄beticis cog-
nouit. Silr̄ de p̄secutiōe herodis z fuga in egiptū doluit/ qz̄ filij
pdere formidauit. Et idem dicēdū qm̄ pdidit eū in triduo. timu-
it em̄ q̄ eū nō recuparet. De alijs aut̄ quatuor doloribus scz̄ qm̄ ob-
uiauit ei eūti ad mortē. qm̄ vidit eū in cruce p̄dētez. de cruce de-
poni. z post sepeliri. claz̄ est. om̄s em̄ ad s̄ tēdebāt/ displicebatqz̄
sibi summe ita videre filium tam confusibiliter tractari/ z mori/
ac ab ea tolli.

¶ Tertio dñr̄ hi septē dolores p̄ncipales rōne cōphēsiōis seu re-
ductiōis. quia om̄s alij aut s̄b istis cōphēduntur/ aut ad ali-
quem eoz̄ reduci p̄nt put in solutiōibus argumētōz̄ statim dice-
tur. ¶ Uex est tm̄ q̄ istos dolores ad hūc numerū septēariū non
ita artamus vel reducim⁹: q̄ quēcūqz̄ aliū numerū reprobemus
aut cōdēpnemus. Lū em̄ teste Jero. vnaqz̄. p̄uincia habūdet ī
suo sensu/ sintqz̄ hoīm. varie ymaginatiōes z affectiōes/ z p̄ cōse-
quēs cōtemplatiōes ac deuotiōes sicut z diuerse facies. ymmo
expediat interdū hoies suis in deuotiōibus mutari z alternatio-
nibus yti/ tam ad tollēdū fastidiū q̄ ad inflāmādū affectū: null⁹
numerus in cultu diuino vel in deuotiōe ad v̄ginem venit repro-
bādus/ nisi forte legi diuine/ sacre sc̄pture/ ordiātiōi eccle aut cō-
suetudini approbate (q̄ p̄ lege hūda est) contrarius iudicaret. Et
ita deuotio illoz̄ q̄ de doloribus v̄gis absolute z sine nūero/ aut
de vno tātū aut de duobus vel tribus pluribus aut pauciorib⁹
memoriā seu fraternitatē faciūt/ nō v̄it reprobāda sed laudāda
nec huic nostre fraternitati de septē v̄gis dolorib⁹ repugnat aut
cōtrariatur/ quin potius cōcordat. Et est magis ad v̄gis (q̄ est dī
laude dignissīma) recōmēdationē. z ad eccle decorēz que in suo
cultu varietate gaudet z gloriat. Juxta illd̄ psalmiste. Assitit re-
gina a dextris tuis in vestitu deaurato circūdata varietate.

¶ Cōclusiue igit̄ dicimus/ q̄ iste numerus septenarius quē pp̄
vsuz̄ z sanctitatē atqz̄ p̄ncipalitatē (yti declarātū est) assumere ī
hac fratnitate multoz̄ deuotio curauit. alioz̄ deuotionē seu nu-
merū nō reprobat nec excludit. sed vnūquēqz̄ in suo sensu z arbi-
trio relinquit. Agat vnusqz̄qz̄ s̄m q̄ v̄ncitio docebit. Interdum
em̄ vnus habet maiorē deuotionē ad vnū sanctū q̄ ad aliū. z ad
v̄nū christi opus seu ministerium q̄ ad aliud. Et ita dicenduz̄.

et de virginis doloribus.

Ex quibus dictis argumēta in principio nri quodlibeti extra
 quartū p̄suppositū de numero dolorū facta faciliē solui p̄nt
¶ Ad primū igit̄ dicēdū q̄ nō negam⁹ multo plures fuisse v̄gis
 dolores in p̄ticulari q̄ septē / ymmo dicim⁹ q̄ sunt a nobis inu
 merabiles put̄ ibidē p̄bat. Lū quo t̄i stat. q̄ in generali p̄nt ex
 hys elici vel dēminari septē p̄ncipaliores / put̄ satis d̄claratū ē.
¶ Ad 2^a aut̄ cū assumebat q̄ p̄sumptuosum seu piculosum sit
 hūc dēminare numerū. cū nec ex sacra scriptura / nec ex diuina
 reuelatiōe habeat. Dico p̄mo q̄ ē deuotū vtile et solatiofuz p̄p̄
 multa q̄ dicta sunt et q̄ infra dicēt. q̄ iste numer⁹ ex sacra scrip
 tura trahi p̄t vt patuit. nec ei repugnat zc. Dico cōsequēt̄ / q̄ cū
 tāta populi multitudo in diuersis locis seu puincys ad deuotio
 nē et reuerentiā p̄dictoz dolorū s̄b isto numero excitef vt plurime
 de eis frat̄nitates instituantur / ymaginef depingāf / capelle vel
 ecclesie fabricent̄: cultusq̄ diuin⁹ augeat. pie credēdū ē s̄ nō eē
 absq̄ speciali sp̄s sci instinctu / a q̄ dōne bonū et verū esse credit.
 Lū suo in recessu dixerit x̄ps discipulis p̄mittēs eis sp̄m sanctū
 Lū venerit ille docebit vos omnē veritatē. Illam p̄cipue q̄ ad
 dei et virginis cultū nostrā quoq̄ salutē pertinet.

¶ Ad 3^a in quo multipliciter arguit̄. q̄ sint plures q̄ septē vt per
 ordinē p̄cedamus. Dico p̄mo q̄ cōtēplationē beati Vincēt̄y. aut
 mgr̄i Alani deuotionē ibidē tactā nō reprobam⁹ nec de s̄ dispu
 tare querimus / totū deo cōmittētes / q̄ suis electis secreta sua va
 riazq̄ misteria reuelare cōsuevit. Hoz enim dicta scz tā beati Vi
 cēt̄y q̄ mgr̄i Alani. in nullo nre repugnant fraternitati. vt patz
 diligēt̄er intueēti. Nā etsi ita foret (put̄ mgr̄ Alan⁹ refert) q̄ ip̄a
 v̄go cētū et quinq̄ginta dolores in filij sui passiōe habuisset: illos
 oēs s̄b vno de nris septē (s̄ est s̄b q̄nto) cōprehēderim⁹. vt tactū
 est / cū de illo quito dolore agebat. Br̄s aut̄ Vincēt̄y genera
 lius loquit̄ de v̄gis dolorib⁹ q̄ nos. Nā nō loq̄mur nisi de ip̄i⁹
 dolorib⁹ q̄s de filio passa est vsq̄ ad resurrectionē ei⁹. Quatuor
 aut̄ vltimi dolores q̄s ip̄e enumerat / post resurrectionē filij cōti
 gerūt: et magis fuerūt de discipulis q̄ de x̄po. Similiter primus
 dolor quē idē br̄s Vincēt̄y t̄git nō fuit de x̄po s̄ de Ioseph
 q̄ voluit occulte dimittere eā. Secundus deniq̄ dolor quē ponit
 scz cū ip̄a v̄go octaua die filiū suū circūcidi et suū sanguinē fun
 dere vidit / nō seruit nobis. Tū qz de hoc dolore scriptura sacra
 nullā mētionē facit. Tū qz etsi m̄r tūc doluerit. t̄i. dolor iste d̄ni
 bus m̄rib⁹ quoz nati circūcidebāt cōis fuit. Tū qz i circūcisiōe
 hac nō eū p̄dere ita formidauit ac timuit sic in alijs dolorib⁹ s̄
 expressis. sperauit enī q̄ cito sanaret̄. placuitq̄ sibi ista circūcisiō

vt legis p̄ceptū impleret. Si qui tñ essent qui cū beato Vincētio
circūcisiōis xpi miserū deuote recolētes. ipaz v̄ginē cōtēplarē
fuisse p̄sētē. ⁊ audiuisse filiū euolatē. vidisseq; sanguinem fūsum.
illius quē sciebat esse dei filiū ⁊ inocētissimū: ⁊ p̄pterea voluisse
aut fleuisse: iudicio meo nō veniūt culpādi/s; pot' laudādi. tāq;
bonū opus ⁊ piū ad honorē v̄ginis faciētes ⁊c. Nec ē quisinō cō
tra hāc fratritatē: q̄ solū p̄ncipales dolores assumit. ⁊ p̄cipue cū
vnusquisq; in suo sensu vel deuotione habundet/vt dictum est.
Ex' q̄bus ōnib' pater q̄ btūs Vicēti' nō nisi vnū de septē dolo
ribus n̄ris assumit/quē ponit tertiū. nos v̄o secūdū/s; de p̄secu
tiōe herodis ⁊ fuga in egyptū. Qui vult plura de mō loquēdi
btī Vincēti in hac mā scire. videat scū f̄monē quē facit i festo
natiuitatis v̄ginis Marie. **¶** Dico 2' q̄ illi q̄ndecim v̄gis dolo
res q̄s libri deuotionales interdū recitāt nostros septē cōtinēt.
Alij aut supadditi q̄ nō ita expresse i sacra scriptura habēf. nec
sunt ita p̄ncipales aut ḡnes/ad n̄ros reducūf. ⁊ s̄b eis cōphēdūf.
excepto p̄mo de circūcisiōe de q̄ satis dictū ē. Silt' doloze illum
quē ponit scūs Bonauētura ⁊ alij deuoti doctores qñ xps seria
q̄rta añ pasceuen māit in bethania ⁊ m̄ri special' sue passionis
miseria p̄dirit. Illū deniq; quē addit scūs Nilari' q̄ ipa virgo
de peccatis hūani generis valde doluit/ p̄ eo q̄ tam ḡuia fuere
vt p̄ hys oportuerit filiū suū mori/admittim' /ad quartum seu
q̄ntū doloze p̄ncipalē eos reducētes. vtpote q̄ cām passiōis xpi
⁊ modū exp̄mūt seu cōplectūf. **¶** Dico scio q̄ paup̄tas ⁊ alie v̄/
ginis miserie seu penurie/q̄rū cōtēplatio nō ē inutilis/i numez
hoz septem p̄ncipaliū doloze v̄ginis nō veniunt. Tū qz fuerunt
v̄gini acceptissime. ymmo electe. vtpote q̄ fm quosdā doctores
oblationē regū dedit pauperib'. tū qz cū hac paup̄tate seu mise
ria filiū nō p̄debat sed possidebat quē p̄ summis diuitijs reputa
bat. vt diceret cū Anna m̄re iunioris Thobie. sufficiebat nobis
paup̄tas n̄ra. vt diuitias cōputarem' s; q̄ videbamus filiū n̄m
Thobi. v. Tū qz i cōpatiōe ad illos septē dolores q̄s enūeraui'
parū de p̄ncipalitate aut ḡuitate habere vident. **¶** Ad q̄rtum et
vltimū cū arguebat q̄ sint pauciores ⁊c. Dico p̄mo q̄ nō nega
mus btām v̄ginē in hac vita habitualē fuisse in cōtinuo luctu.
Tū rōne t̄pis. Tū rōne doctrine xpi qui tales beatificauit ⁊c.
Tū rōne dilatiōis glē. Aut rōne pctōz ⁊ miseriarū primi. Silt'
a p̄phetia Symeōis quā itellerit ⁊ memorie commēdauit. vsq;
ad eius impletionē semp habitualē doluit ⁊ filiū p̄dere timuit
⁊ interdū ⁊ sep̄numero actualif. Tū q̄ tū stat numer' n̄ septē/
nari' i sua integritate. pp̄ septē sp̄ales rōnes doloze p̄tactas.
¶ Dico 2' q̄ i illis q̄nq; doloze v̄gis q̄s quidā ex reuelatione

hñt venerant & colūt nri septē sprehēdūt. Nā articulus noster
 fert^r de depositiōe corpis xpi mortui de cruce ibidē dimittit et
 s̄b q̄nto eoz (idest s̄b sepelitiōe) tanq̄z vicin^o cōtinet. S̄ilr articls
 nr̄ sc̄ds (sc̄z de p̄secutiōe herodis (s̄b p̄mo eoz cōprehēdi p̄t̄/sc̄z
 s̄b p̄phetia Symeōis/quā hmōi p̄secutio mox secuta ē. quāuis
 etiā posset dici q̄ ē minus p̄ncipalis resp̄cū alioz. & iō obmittit
 Ille vero quē quartū tenem^o/sc̄z cū ip̄a v̄go filiū occurrit eūti
 ad crucē:cordat cū sc̄cio alioz. q̄z dū ip̄a v̄go filiū captū & ligatū
 audiuit. mox illuz videre & occurrere curauit. ¶ Dico tercio q̄
 quāuis q̄tuor vltimi dolores in generali coincidāt & fuerint q̄ñ
 cōtinui: in eis tñ q̄tuor speciales rōnes doloris in q̄bus nō parū
 instrui mur & cōsolamur. repim^o Si aut̄ ad singula descēdere cu
 rarem^o/ytpote ad singula membra. vulnera. iniurias &c. multo
 plures. ymmo pene infinitos reperiremus. s̄z illoz p̄scā noticia
 vsq̄ ad futurā gloriā nobis reseruat. Singlariū enī (teste p̄ho)
 nō ē sc̄ia & impossibile ē infinita p̄trāsire. ōneq̄z īfinitū inq̄ntū
 hmōi ē ignotū/q̄uis (yti satis patuit in p̄tactis nris septez dolo
 ribus) oēs aly cōtineant̄ seu ad eos reducant̄. ¶ Possē etiāz
 h̄ addere q̄ deus nō ōnia sua misteria seu oīs v̄ginis dolores
 nobis reuelare hic voluit. Tū vt magis ad futurā glām anbele
 m^o. tū q̄z in multis aly occupamur & distrabimur. vt nō sit no/
 bis possibile totiēs & tāta cōtēplari. Vñ nō sine cā scribit̄ Ecclē
 siastes p̄mo. Qui addit sc̄iam: addit & dolorē. ¶ Nobis q̄ fuisse
 re dēt beatissime v̄gis marie dolores & laudes s̄b h̄ sacro septe/
 nario numero venerari. s̄b quo vnigeinti filij sui ymmo toti^o tri
 nitatis laudes singulis diebus per septē horas canonicas decā
 tamus. ¶ Dico q̄rto q̄ beata virgo (q̄ a nullo illustriū vincitur)
 p̄phetiam intellexit symeonis / & p̄pterea exinde dolor ille fuit
 cōtinu^o habitualit̄. licet nō semp̄ actualiter. q̄z alie occupatiōes
 & aly dolores recētiōes supuenerūt. Dico quinto q̄ etiā beata
 virgo in fuga ad egyptū materiam gaudij habuerit de euasiōe
 herodis & diuina prouidentia/ac de presentia seu societate filij:
 illud tamen gaudium quod erat in voluntate seu ratione supe
 riori: dolorem interiore sensūalitatis de timore perditiōis
 filij & via ignota/et sic de aly nō minuit. q̄z (sicut supra patuit)
 permittēbatur in ea (sicut in ebristo filio eius (ynicūq̄ virium
 agere quod suum est/nec vna impediēbat aliam in suo actu.
 ¶ Dico sexto q̄ etiā dolor de amissione filij in triduo in compa
 ratione ad aliquos alios non fuerit tante grauitatis/secundum
 se: granis tamen satis extitit valde enim graue fuit virgini ca/
 rere filio per triduum cum timore nunquā recuperandi eum p̄
 hac vita: cuius presentia per vnam horam vel momentū (saltez

menti pure) dulcior est et iocundior / q̄ oīa mūdi gaudia aut solacia. fm̄ illud sc̄da. pe. sc̄do. si tñ gustast / qm̄ suavis est dñs. Dolor aut̄ de pditiōe hoīm ad q̄ntū dolorem sc̄z christi morteꝝ et passio nem reduci potest vt tactū est. Et tñ de tertia ppōne seu cōclussione huius p̄mi ordinis. Et p̄ cōsequēs de p̄ma pte totius nostri operis / que fuit de doloribus. beate virginis Marie secundum se / et de numero eorum .

¶ Sequitur sc̄da ps totius opis seu sc̄ds ordo ppositio num huius quodlibeti De q̄litate et modo fraternitatis in p̄fatis septē v̄gis doloribus fundate et institute. Cuius p̄ma ppositio p̄ncipalis talis est .

o Et q̄buscūq̄ q̄ ad laudē et glām. christi sueq̄ dulcissime matris ex sacra sc̄ptura trahimus vel cōrēplamur / si nouā cuz debitis circūstātys instituiamus fraternitatem / seu antiquā renouamus: nō peccamus sed potius meremur .

a Itēq̄ ad pbatioēm huius ppōnis pcedamus . P̄rio declarādum erit q̄ sit fraternitas in cōi . que ad eam req̄rantur / seu que sint circūstantie eius. De q̄bus oīibus in quodlibeto de fraternitate Rosary b̄tē v̄gis Marie multa tetigi / q̄ ad intellectū materie de fraternitatibus in cōi vel huius in speciali nō parū iuuāt. Vex quia q̄dlibetū illud ad man⁹ illoꝝ nō puenit ad q̄s fortassis istud pueniet: hinc q̄dam ibidez tacta hic replicabo / adiūgēs aliq̄ / fm̄ q̄ materie et eius declaratiōni cōgruēt. ¶ Suppono igit̄ p̄mo q̄ de fraternitate sp̄uali h̄ loqr. qd̄ dico ppter naturalē q̄ est fm̄ carnē / vel ciuilem seu socialem et adoptiuā q̄ ē fm̄ exēcōicationē i hac mortali vita in cōuerfatione. cōtractibus vel bōis t̄palibus seu hereditatib⁹ .

¶ Item suppono q̄ hic nō loqr de fraternitate generali / s̄z sp̄ali ymmo specialissima / ita q̄ nō sufficit illa generalissima / fm̄ quā oēs viatores sunt fr̄s / siue gētiles siue iudei siue xp̄iani / q̄ q̄diu sunt in hac via xp̄o capiti p̄ grām iūcti sunt aut iūgi p̄nt. Secus est de dāpnatis q̄ totaliter ab h̄ capite sunt p̄cisi. Nō sufficit etiā illa generalis s̄z quā oēs xp̄iani p̄ baptismū regenerati / seu oēs q̄ in gr̄a et charitate existūt fr̄s dñr. sicut et oēs q̄ vni⁹ sunt collegy vel religiōis: S̄z loqm̄r h̄ de illa speciali ymmo specialissima / q̄ est illoꝝ q̄ simul in charitate vniūtur et vueniūt iter se ad aliq̄ faciēdū vel dādū / ad honozē dei et scōꝝ. et cultus diuini āpliationē. aut ad cōicādū sibi iuicē q̄dā bōa opa. Ad hūc em̄ finē in eccl̄ys cōiter fraternitates istitui solēt. Excedit at̄ h̄ frañnitatis acceptio oēs alias frañnitates p̄cipue naturalē et ciuilem.

Estq; melior. vtilior. purior & fortior. vtpote que meliori innitit
 fundamēto / scz caritati q̄ ē excellētissima v̄tutū & forma ōnium
 aliarū. sine qua alie nō sunt v̄tutes. Est etiā fortissima. qz Cātico
 rū vltimo: aque multe nō potuerūt extinguerē caritatē. Item est
 purior / qz nullū secū cōpatit malū / nec alicui malo admisceſ. Se
 cus ē i fratnitate carnali vel ciuili. in q̄bus sepi⁹ lites & cōtēdēs
 oriunt & cōmunia diuidunt. Dic autē p̄pa cōicant. ¶ Dys itaq;
 sic p̄suppōitis / venio ad diffinitionē fratnitis in cōi / put d̄ ea
 cōiter i ecclesys loqm̄r. Sic enī ad lōgū diffiniri pōt / vt q̄tuor
 eius causas tāgam⁹ / qz ē q̄rūdā xp̄ifidelīū libera inſe vnio seu
 cōuētio / aut in aliq̄ libello inscriptio / ab ecclesia seu eius p̄latis
 approbata / ad āpliationē cultus diuini & ecclesie decorez. seu ad
 cōicandū sibi mutuo quedā bona opa. vel ad aliqd̄ danduz seu
 faciendū p̄ deo / finali & p̄ncipalit̄ instituta & ordinata. In qua
 q̄dē diffinitioe ōm̄s q̄tuor eius cause seu circūstātie ad eā req̄si
 te tāgūt. ¶ Primo enī cā m̄lis inuit cū dī / xp̄ifidelīū. qz paga
 ni & infideles. Iudei & heretici in ea nō sunt admittēdi / sed p̄cul
 reiciēdi. nisi prius p̄ ianuā ecclesie intrātes baptismate sacramē
 tali & regenerationis fuerint insigniti. Presupponit enī ecclesie
 fratnitas vnionē eoz q̄ in ea ānumerāt in fide & caritate / alioq̄n
 sibi iuicē opa bona cōicare nō valerēt. ¶ Lausa v̄o formal̄ nōf
 cū dī. Libera vnio seu cōuētio / aut i aliq̄ libello inscriptio. Per
 h̄ q̄d dī libera / insinuat qz nullus ad quacūq; ecclesie fratnitatē
 dēt cogi. nec aliqs carēs vsu rōnis admitti vel recipi. Excipiūt
 etiā p̄ h̄ religiosi voto obediētie astricti / q̄ in fratnitatibus i q̄b⁹
 p̄missiōes vel iuramēta fiūt / & vbi cōfratres ad aliquid orandū
 faciendū vel dādū obligant / sine suoz p̄latoz licētia recipi nō de
 bēt. qz interdū in suis obediētys impedirent. Melior ē enī obe
 diētia q̄ victimē. vt patet p̄mi B. xv. Secus ē in fratnitatibus
 illis in q̄bus nulla ē obligatio / sicut sunt fraternitas de rosario
 beate virginis / & hec quā p̄ manib⁹ habem⁹ de septē xp̄iferev̄gis
 Marie doloribus p̄nt in cōclusionē seu tertiā p̄positionē huius
 secundi ordinis declarabitur latius. In hys enim duabus: q̄a
 nulla est obligatio nichilq; dare oportet: omnes tam parui q̄
 magni / tam seculares q̄ religiosi / tam soluti q̄ nō soluti / admit
 ti possunt. ¶ Sit autem hec formalis vnio seu cōuentio per libe
 rum consensum seu voluntatis actum cum aliquo signo vel vo
 ce expressuz. quod tamen est de bene esse. nisi fortassis institutio
 fraternitatis aliud contineret. Et ita dicendū est de inscriptione
 in aliquo registro vel libello. nam non est de necessitate. Sed si
 debite fiat & cum intentione bona. vtpote vt nomina nostra in
 libro vite inscribant / & vt in amicabili recōmendatiōe & memo

ria dei ac scōꝝ specialit̄ habeam⁹ ⁊ vt ea pagere q̄ ad frañitates
quibus inscribit̄ p̄tinēt nō negligamus. nō erit inutilis. Et hec
de causa formalis. ad quā etiā spectat. vt nihil in hmōi fraternita
tibus fiat. quod sit sacre scripture/ordinationi dei ⁊ ecclē d̄niuz.
put statim magis patebit/cum de circūstātuz agef. ¶ Venio ad
terciā causam scz efficientē/q̄ notaf̄ ibi. ab ecclesia seu ecclesie p̄
latis approbata. Nā p̄ter actū illoꝝ qui spōte fraternitatibus se
offerūt/vel qui alios recipiūt seu inscribūt/seu q̄ nouas frañita
tes inchoant: tutior est ab ecclesia. vel ecclē prelatiſ approbatio
saltem generalis. Dico notant̄ generalis/qz eo ip̄o quo ecclesia
vel ecclesiastici quasdā fraternitates de deo sanctisqz admittunt
cōfratribus occurrūt. celebrāt seu predicāt de eis. ⁊ omniē assistē
tiā eis tribuūt. oēs tales ⁊ cōsimiles approbare p̄sumuntur: nisi
aliud foret in eis quod eas viciaret/nec specialiori indigent ap
p̄batiōe. saltē de necessitate. Cōsulendū tñ esset hys. q̄ de nouis
frañitatibus curā gerūt. ab ecclesie p̄latis/vtpote a papa vl̄ ei⁹
legato seu diocesaniſ ynacū certis indulgentiſ specialiorē req̄
rere cōfirmationē. Per h̄ enī boiēs ad hmōi frañitat̄ magis
alliciūt ⁊ in eis cōfirmant̄ /q̄uis simplex curatus vel ali⁹ ecclē
prelatus/qui cōferendi indulgētiſ nō habet facultatē. sic prior
vel abbas suis in ecclesijs dcās frañitates instituere vel appro
bare possent. ymmo (vt amplius dicā) quid impedit q̄ ego ipse
yna cū. certis alijs q̄ in libertate sumus cōstituti. ad aliqd agen
dum ad honorē dei ⁊ scōꝝ/vel dandum in pios vsus/seu cōicā/
dum nobis mutuo certa bona opera nō cōueniamus/ ⁊ sic frañ
nitatē quandā inter nos faciā? Dec dixerim. p̄ eo q̄ hec nostra
septē dolor̄ xp̄ifere v̄ginis Marie frañitas tanqz nouella plā
tatio sine approbatiōe sedis apostolice aut indulgētiſ ad tēpus
stetit. q̄uis (vti speramus) nō diu sic p̄māebit. qz ip̄a v̄go glorio
sa de quibusdaz huius fraternitatis zelatoribus nō paruis p̄ hac
causa indefesse laborantibus/ puidit. quos haud dubiū copiose
remunerabit. ¶ Nō ē tñ hic silentio p̄tereūdū. q̄ in multis dio/
cesibus hec n̄ra frañitas a diocesaniſ approbationē cuz certis
indulgētiſ iā accepit: put eoz l̄re desup̄ confecte testant̄. ¶ Po
stremo. in fine p̄tacte diffinitōis causa finalis tāḡif. cū sbiūḡif.
Ad ampliatiōem cultus diuini ⁊c vsqz ad finem. Ad hos enī
fines ⁊ cōsimiles/ ecclesie fraternitates tendere debent. Pro q̄
notandum q̄ oēs ecclesie fraternitates in vno sine principali ⁊
generali cōueniunt. qz omnes ad honorē dei ⁊ sanctoz/aiarūqz
salutē principaliter tendere debent. talemqz oportz esse itētiōez
principalem tam instituentiū qz intrantiū/ si opus deo gratuz et
salutiferum peragere cupiunt. Sed diuersarum fraternitatum

diuersi sunt fines seu fines pticulares & secundarij. Quedam enim ad opera pure spiritualia ordinatur. vtpote ad orandū vel cōtemplandū/cuiusmodi sunt fraternitas de Rosario vginis et hec quā pmanibus habemus de septez eius doloribus. Alie ad cōicandū in quibusdā officijs diuinis. vtpote missis & alys opibus bonis/q̄ in cōi pro dñibus confratribus certe fraternitatis fiunt. Alie ad honorē vnius sancti vel pluriū. vt cōfratres eum vel eos spālem seu spāles patronos & defensores habeant. Sūt etiam quedam alie que pro constructione seu decore ecclesiarū vel altariū aut pro fidei defensione/aut pauperum sustentatiōe seu pro quibusdā alys vite actiue operibus exercendis deputatur. A simili de diuersis religionibus secundū beatū Tho. circa finē scde scde sue summe/q̄ hñtes vnū pncipalē finē/scilicet diuinū cultūz. ad diuersos fines pticulares/vtpote aliquē ad opa vite contēplatiue hec vel illa. Alie ad diuersa vite actiue/exercitia sunt institute. Nec enim ē via dei in q̄ alius sic/alius sic ibat Aurelio teste augustino. Et hec de q̄tuor causis fraternitatis in p̄tracta diffinitōe tactis. ¶ Ex quorū declaratiōe faciliter elici pōt q̄ & quot sint circūstantie seu cōditiones q̄ ad verā fraternitatem requirūt. Nā anteq̄ quācūq̄ fraternitatē q̄s ingrediat vel acceptet vt cognoscat an sit licita & bona seu bñ circūstantiō/nata necesse ē. Ad qd faciūt q̄tuor q̄ sūt bñ cōsiderāda & attēda. Primo. n. ad nomē & titulū attēdēdū ē an sit honest⁹ & decēs. A deo vel scis ab ecclā canonizatis. vel a q̄busdā xpi seu btē v/gis vel scōz misterijs i scriptura autētica fūdas & bñ circūstantiōnatis) sūpt⁹ aut denōiat⁹. Tales. n. tituli p licitis & honestis hñdi sūt. Sec⁹ si ab alio fieret hñdi denoiatio. vtpote a demōe vel ab hoīe viatore seu a defūcto ab ecclā non canonizato. vel ab aliq̄ misterio nō approbato. Aut si alicui fraternitati nomē aliqd̄ ignotū aut irrisoriū iponeret. Nā q̄lisq̄ sit hñdi fr̄nitas: suspecta mihi ē & v̄it reprobāda. ¶ Scdo attēdēdū ē i omi fr̄nitate de q̄ loq̄mur/ad modū agēdi siue i ingressu siue i pgressu. An scz sit de bit⁹ & bñ fm deū & rōnē regular⁹/ & an insit aliqd̄ idēcēs & iēptū vel illicitū. In ingressu qdē oportz videre an ne sit cuz aliq̄ pacto tacito vel exp̄sso de aliq̄ tpali dando/siue sit pecūia siue cōtūiū/siue qd̄cūq̄ aliud pecūia estīabile. Statuta nepe negatiua i talib⁹ (vtpote si statuat q̄ q̄ nō dederit tñ. vel nō fecerit tale cōtūiū. nō recipiet in tali fr̄nitate) sunt piculosa & pietatem excludētia. & vt puto synoniaca. vt ex scda scde sci Tho. q. c. trahi pōt. Per h̄ enī p̄cludit⁹ via paupib⁹ nō ingrediēdi. Secus si moneatur ingrediens seruare consuetudinem. vel si proprio motu dat aliquid pro sustentandis aut continuandis oneribus. p̄s.

illius fraternitatis. vel p. decore ecclē capelle vel altaris / z sic de
alys opibus p.ys. vt sunt accēfio luminaz. celebratio missaz. di-
stributio elemosinaz. picture vel ymagines. zc.

¶ In pgressu etiā modus bñ notādus z obseruādus est / vt ni-
hil ibi fiat qđ nō sit ad dei z scōz glām. vel ad satisfactioēm. vel
ad hoc qđ mēs deo sbiciat / z corpus rōni / s̄m dei z ecclē ordina-
tionē / cōsuetudinēue eoz cū qbus hō cōiuiuit. Talia em̄ rite fiūt
in diuino cultu. z ad v̄tutē religiōis ptinēt. Si at̄ fieret aliqđ in
hmōi fraternitatibus qđ de se nō ptinet ad dei glām aut vtilita-
tem aiāz. aut etiā esset pter dei z ecclē cōstitutioēm vel cōtra
cōsuetudinē (qđ s̄m Augusti. p lege h̄ida est) totū est reputādū su-
p̄fluū vel supstitiosum. vt vult b̄s Thomas sc̄da sc̄de. q. xcij.

¶ Ex qđ dicto clare pp̄dit̄ multas in ecclesia dei fore fraternita-
tes / qđ tāq̄ illicite z supstitiose merito reprobari deberēt inq̄tuz
in eis multi iuriles modi seu ritus qđ ad rē nō ptinēt aut potius
supstitiōes admiscētur. Vñ q̄uissime peccāt hi qđ talibus fauēt v̄l
nō obuiāt / p̄cipue diocesani seu eoz officiales. qđ tales eradicare
negligūt. nec opponūt se murū p̄ domo israhel / dicēte dño Luce
xi. Qui nō est mecum aduersum me est. **¶** Tertio in ōni fra-
tate ecclēie attēdēdū est ad finē seu causam finalem de qđ sat̄ dic-
tum est. Oportet em̄ hmōi finē esse / aut pure spūalē vt ad cōicādū
sibi inuicē orōnes vel meditatiōes / missas / aut alia q̄cūq̄ suffra-
gia. Aut tpalem. sed ad spūalia ordinatū / vt p̄ paupibus alendis
captiuis redimēdis / capellis vel ecclēis edificādis seu decorā-
dis. zc. **¶** Quarto z vltimo vidēdū est ad intētioēm instituen-
tis / recipiētis vel igrediētis. Interdū em̄ sine fraternitatis exis-
tēte bono ex se / ymmo etiā mō z tytulo / ipa p̄ sinistra intētioēm
deprauat. b̄s dicēte Ambrosio. in libro de officijs. qđ intētio no-
men opi impōit. Nec em̄ est oculus ille de qđ h̄et̄ Luce. xi. Si ocu-
lus tuus fuerit simplex totū corpus tuū lucidū erit. si at̄ neq̄ fue-
rit etiā totū corpus tuū tenebrosū erit. Sup̄ qđ b̄s ait Gregor.
Appellatiōe corpis ynaq̄q̄ actio qđ itētionē suā q̄si oculū seq̄tur
designat. Lucerna itaq̄ corpis est oculus. qz p̄ bone itētiōis ra-
diū merita illustrāf actiōis. Si ḡ oculus tuus simplex fuerit / to-
tū corpus tuū lucidū erit. qz si recte intēdimus p̄ simplicitatem
cogitatiōis bonū op̄ efficit̄ etiam si minus bonū esse videatur.
Et si oculus tuus neq̄ fuerit totum corpus tuū tenebrosū erit:
qz cum p̄uersa intētiōe quid vel rectū agit / z si splendere corā
hōibus cernitur tñ apud examē interni iudicis obscurat. Nec
Grego. Attendat ḡ diligēter intrās instituēs vel acceptās quācū-
q̄ fraternitatē / ne oculū habeat p̄ncipaliter ad qđcūq̄ tpale omo-
dum / nec b̄ faciat pp̄ laudē būanā aut aliā quācūq̄ sinistra intē

tionē. qz de talibus dicitur. *Matth. v. q. receperūt mercedem suam.*
 Sed pncipaliter intendat ad dei honorē & salutem aīaz/et ad s̄
 habeat oculū dextrū. i. pncipalem intētionē. Qui ad ista q̄tuor at
 tendit & ea in aliq̄ fraternitate reperit. puta qz iustū hz titulum.
 modū debitū. finē bonū. & intētionē rectā: si eam ingredit̄ secur⁹
 esse debet q̄ nō peccat. sed meref / opus agēs v̄tuosum & bñ cir
 cūstantionatum ad p̄clarissimā v̄tutez (scz religionem q̄ alio no
 mine latría dicitur & qua deus recte colitur) p̄tinēs Taceo h̄ de alijs
 circūstantijs que in s̄ v̄su cōtinētur. Quis. quid. vbi. q̄b⁹ auxilijs
 cur. quō. qñ. Nam pncipales tacte sunt/ad q̄s omīs alie reducūt
 ¶ Et hec de his q̄ erāt hic dicenda & p̄supponēda de fraternitati
 bus in cōmuni. In q̄bus diuisio. diffinitio. conditiōesue req̄site
 ad fratnitatē/atq; circūstātie eius satis declarāt.

¶ Ad pbatioēm igit̄ totius p̄me ppōnis secūdi ordinis / tē
 pus est vt veniamus que ex p̄dictis breuiter & facilliter vnita ra
 tione sic p̄bari p̄t. Quicūq; agit opus bonū & v̄tuosum ac bene
 circūstantionatum non peccat sed meref // sed institūēs vel reno
 uās fraternitatem de his que ad laudem & gloriā christi / sueq;
 dulcissime matris ex sacra scriptura trahi possunt cū debitis cir
 cūstātijs rē. opus bonū agit v̄tuosum & bene circūstātionatum.
 igit̄ talis nō peccat sed meref. Cōsequētia est bona. & minor no
 ta/qz tale opus est opus v̄tutis / religiōis vel latrie / q̄ deo debitū
 cultū exhibet: vt patuit. Maior v̄o ptz ex rōne meriti. Dñe em̄
 opus bonū v̄tuosum & bene circūstantionatum in hac vita est
 meritorium vite eterne. quādo fit ab eo q̄ est in charitate & gr̄a
 fm b̄m Lbo. in fine p̄me sc̄de sue summe. q. vltima

¶ Et tm̄ de illa p̄ma ppōne secūdi ordinis.

¶ Seq̄ sc̄da. p̄positio sc̄di ord̄is.

a D maximam commendationem virginis / passionis ft
 ly sui recordationem / nostram quoq; consolationem
 non modicam / septem pretactorum dolorum (certis cū
 orationibus) deuota contemplatio plurimum efficit. nosq; dispo
 nit ad gratiam.

¶ Hec p̄positio quatuor tangit vtilitates que ex deuo
 ta cōtemplatiōe septem dolorū v̄ginis pueniūt.

¶ Harum prima est maxima virginis commendatio. Qui em̄
 huiusmodi dolores deuote meditatur: perpendit clare qz ipsa v̄
 go Maria a nullo illustrium in v̄tutibus vincitur vel supera /

tur. ppendit inq̄ eius fidem. spem ⁊ charitatem immensam. hu-
militatem. discretionem. taciturnitatem. patientiam. modestiaz.
pietatem. clemētiam. miām. ⁊ ceteras virtutes. que inter hmōi
dolores sup̄ oēm lapidem p̄ciosum (ymmo sup̄ solem ⁊ lunam
ac stellas) in ea relucebāt. Quapropter in laudem eius p̄cipit. ⁊
q̄ recte Maria (id est illuminata vel illuminatrix seu stella ma-
ris dicta) sicut recognoscit.

¶ Secda est passiois christi memoria seu recordatio. Nam cū pre-
fatos dolores contemplamur. q̄ non nisi de filio suere ⁊ maxie
de pena seu passioe eius: vt eius passioem penas ⁊ miseras reco-
lamus necesse est. vt sic nec matrē sine filio. nec filiuꝝ sine matrē
veneremur. ⁊ vtriq̄ simul suis in doloribus cōpatiamur. Quā-
te at sit vtilitatis / seu quales. ⁊ quātos fructus nobis afferat pas-
sionis christi meditatio deuota / p̄teritū volo. Tum quia nimis
plurimum foret om̄s hic enarrare. tum qz in diuersis libris ⁊ trac-
tatibus seu sermōibus satis ad lōgum exp̄mūtur. tum qz singlis
annis a dñica in passioe vsqz ad pascha ⁊ in vtroqz festo sancte
crucis diuini vbi p̄cones / ad alliciēdum tūc populū ad deuotio-
nē / hos satis declarare cōsueuerūt. Sufficiat nobis p̄ nunc bñss-
mū audire Gregoriū dicētē. q̄ si passio christi ad mēoriā reducif
nichil est tam dux qđ nō equo aīo tolleret.

¶ Tertia est nostra cōsolatio nō modica q̄ partim ex v̄gine ⁊ eiꝝ
doloribus / prim ex eius filio ⁊ passionis eius deuota meditatio-
ne puenire dinoscit Ex v̄gine qđem / quia (deuoto teste. Berni).
ōnibus oīa facta est. ōnibus finū misericordie apit. vt de plenitu-
dine eius accipiāt vniuersi. tristis cōsolatioem. peccator veniam.
⁊c. Hec Berni. Vñ ip̄a ait Ec̄. xxiiij. Trāsite ad me om̄s q̄ cōcu-
piscatis me ⁊c. Spūs em̄ meus sup̄ mel dulcis. ymmo (vt patet
in illo deuoto cātico Salue regina) ipsa dulcedo nostra ppter ex-
cellētiam in abstracto nominat. Quāto at̄ q̄s deuotius eius do-
lores p̄fatos meditat̄ur: tanto āplius hāc sentit dulcedinem. Si-
cut dum flos vel rosa magis p̄mitur: tūc eius odor suauissims
magis p̄cipitur. Vñ ip̄a ait Lāticoꝝ. ij. Ego flos campi ⁊ lilium
cōualliu. Et ec̄. xxiiij. Ego q̄si plāratio rose in ibericho. Nam si-
cut spina rosam: genuit iudea Mariam. Quis em̄ exp̄mere pos-
set in hmōi doloribus sui dulcissimi cordis dispositioēz seu tene-
ritudiēm / dulces eiꝝ aspectus / gestus / affatus lachrimas ⁊ gēmi-
tus: Lerte nullus est aut fuit tam duri cordis. nullus quātūcūqz
turbatus seu amaricatus vnq̄ extitit: qui tam dulcissime v̄ginis
in p̄fatis patientiam prudentiam ⁊ ceteras virtutes sine con-
solatione non parua intueri potuisset. Quid plura? Reuera hec
est que consolatur nos in omni tribulatione nostra / p̄cipue dñi

ad dolores quos de filio passa est recurrimus. et eorundem fraternitatem ex deuotione acceptamus. Et hinc est quod in hoc extremo tempore in quo dies mali sunt/pro remedio oportuno et tribulatozum consolatione (non sine celesti inspiratione) hec fraternitas instituta est. prout in vltima propositione seu conclusione huius ordinis dicitur.

¶ Habemus Deinde in hac fraternitate consolationem non paruam/dum inter dolores interiores virginis / filij sui dolores tam exteriores quam interiores mente recolimus. prout ipse nos hortatur. *Trenorum scio. Recordare paupertatis mee/ absinthei et fellis. Sequitur: Memoria memor ero et tabescet in me anima mea. Hec recolens in corde meo in deo sperabo. Ecce consolationem/ que fuit figurata Exodi. xv. Ubi cum moyses / iubente domino/lignum in aquas amarissimas misisset: in dulciores ver se sunt. Sic enim lignum (id est passio christi) in corde amaro per iugem memoriam immissum/amaritudinem tribulationis dulcorat. et ad dilectionem seu dulcedinem cor emollit. Hinc Bernardus. Super omnia reddit te amabilem bone ihesu calix quem bibisti opus redemptionis nostre/ amoremque nostrum facile sibi vendicat deuotionem nostram blandius allicit et stringit. ac efficit vehementius. Hanc consolationem experit beatus andreas (que dilexit dominus in odorem suauitatis) dum crucifigeret / miranda de laude et dulcedine crucis predicauit. Similiter et Rabanus in libro de mysterijs crucis. h. idem etiam sensit sponsa in Lanticis canticorum. y. dicens. Sub ymbra illius quem desideraueram sedi et fructus eius dulcis gutturi meo.*

¶ Quarta vtilitas et vltima est. quod etiam hec deuota contemplatio nos disponit ad gratiam. Quod sic breuiter patet. quia quicumque facit aliquod opus ad honorem amici/ et ei acceptum et gratum/ prouocat eum ad ampliore dilectionem eius. seu deuote meditando seipsum virginis dolores/ et per consequens filij sui/ facimus opus vtrique gratum/ et ad honorem amorum. igitur etc. Maior relinquitur nota. Et minor satis patuit. Nam ipse christus ad hominum memoriam tanquam ad opus sibi acceptissimum nos incitat dicens illud *Trenorum. Recordare paupertatis. etc. vrs. Que vba potest etiam esse ipsius virginis. Ad h. propositum narrat egesippus quod dum ipsa virgo semel post filij sui passioem loca sancta in quibus eius filius nostre redemptionis miseria exercuit visitaret. petijt humiliter ab eo et cum lachrymis. cuius lachryme acceptabiliores sibi foret/ an marie magdalene aut alterius peccatoris sua peccata delatari/ aut lachryme effuse in memoriam sue passioem. Cui filius mox rudit lacrimas illas ex deuota sue passioem memoria procedentes supra modum sibi gratas et acceptabilissimas dummodo dolorem super dolorem in*

peccatis pseuerando aut ea replicando non addamns. put ipse
cōquerit in psalmo dicēs. Supra dolorē vulnerū meorū addide
rūt. ¶ Item cōfirmat h̄ utilitas sic. Nā cū actus actiuorū sint in
patiente ⁊ disposto scđm phm. grā ḡtū faciēs q̄ a solo deo est. ī
adultis quādam dispositionē preuā req̄rit. q̄ nō ē habituale dei
donū (fm btñ Tho. p̄a scđe. q. cxy. articlo 2.) s; ē actus liberi ar
bitry bonus. p̄supposita speciali motiōe dei Lūc sic. Omnis act⁹
bon⁹ ⁊ virtuosus dispōit nos ad grām / vel acquirendā vel aug
mētandā. si saltē sit bñ circūstātionat⁹. S; talis ē act⁹ hui⁹ medi
tatiōis deuote Igit̄ ⁊c. Maior est satis declarata. Silr ⁊ minor.
q; talis actus ē act⁹ v̄tutis / religiōis seu latric. Verū ē tñ q; bec
dispositio (fm btñ Tho.) nō ē meritoria grē / saltē de condigno.
Tū q; deus nō dat grām iā dignis ex̄tibus / s; p; grām eos fac
dignos / cū ip̄e sit solus q; pōt facere mūdū de imūdo conceptus
semine. Tū q; grā ē merēdi p̄ncipiū nō terminus. Secus ē de
augmēto grē post grām habitā. qđ hō p; actus bonos (sicut ⁊ glo
riā) mereri pōt / etiā ex cōdigno. Dinc Aug⁹. dicit q; caritas me
ret augeri / vt aucta mereat p̄fici. Ecce q̄re dicebat in p̄fata p̄ba
tiōe seu cōfirmatiōe q; actus bonus dispōit ad grām acquirendā
vel augmētandā / licet differēt vt tactū ē. ¶ Et q̄bus omnib⁹
satis patēt q̄tuor utilitates hui⁹ meditatiōis septē dolorū v̄ginis.
Dicebat aut̄ notant̄ in p̄fata p̄positione scđa huius ordinis q; t̄
tāgit de hac meditatiōe. Tertis cū oratiōib⁹ duota tēplatio q; n̄
suffic̄ simplex ⁊ tēplo ī pura spectatiōe cōsistēs / sic accidit m̄l̄s ī q̄
b⁹ (teste ysydoro) puolat intellcūs / sequit̄ nullus aut tard⁹ affcūs
Tales enī sunt ab intra monoculi oculo solo intellectus vtētes
⁊ aliū (scilicet affectus) claudentes seu in terrenis occupantes / ⁊
fortassis vtrunq;. Juxta illud psalmi. Oculos suos statuerūt de
clinare in terram. Requiritur ergo duo ad banc contemplati
onem que in dicta p̄positione tangunt. Vnum in corde aliud ī
ore. In corde requiritur affectus seu deuotio. que (fm beatum
Tho. scđa scđe. q. lxxxy) est quedam promptitudo bone volun
tatis / ad ea que sunt diuini cultus. Vel (secūdū Hugonē de scđo
victore) est feruor bone voluntatis / quem mens cobibere non
valēs certis manifestat indicys. ¶ Huius causa principalis de⁹
est qui (secūdū Ambrosium super Lucā) quos dignatur vocat
⁊ quem vult religiosum facit. ⁊ si voluisset samaritanos ex ide
uotis deuotos fecisset. Sed causa intrinseca est meditatio bona
Juxta illud psalmi. In meditatiōe mea exardescet ignis. scilicet
duotiōis. Inter ceteras autē meditatiōes que cor ad deuotionē
incēdūt. meditatio passiōis xp̄i ē p̄cipua. Et ita signū ē duri cor
dis / qñ q; passiōē xp̄i sine deuotiōe recolit / aut p̄eam ad deuo

tionē nō accēdit / nec in lachrymas prūpit. Christi nempe passio
 (sū vnā cōsideratiōem) nos mouere debet ad tristitiā z fletum
 cū videlz cōsideramus gūitātē peccōz nostrōz. p qbus optuit cri-
 stum tanta pati. Et cum attendimus ad maximas z pene infini-
 tas pēas q̄s passus est. Quis sū aliam cōsideratiōem (puta attē-
 dēdo maximā eius charitatem q̄ posuit aiām suā p inimicis) et
 vtilitātē seu fructum q̄ ex ea pcessit. nos letificat z ad gaudium
 puocat. vt nō solū ex dolore sed etiam ex gaudio lachryme pro-
 rūpant. sū quod dicit de Thobia z eius vxore. q̄ fleuerunt pre
 gaudio / vt ptz Thobie. xi. c. ¶ Acq̄rif etiā hec deuotio p exerci-
 tiū bonoz opm. Iuxta illud puer. xiiy. Anima laborātium impi-
 guabit / scz pinguedine deuotiōis / sicut homo calefit laborando
 Patet ergo pmū qd̄ req̄rif ad cōtemplatiōem ex pte cordis. In
 q̄ nō pua huius fraternitatis singularis excellentia notat / q̄ nō
 in exteriori ope nec in sup̄ficie v̄boz: sed ope excellētissimo con-
 tēplatiōis deuote (de q̄ scribit Luce. x. q̄ Maria optimā ptē ele-
 git) singulariter cōsistit. Dico notanter singulariter. qz nulle aut
 pauce alie fraternitates in tam pauce excellenti medullari meditatio-
 ne / sed potius in verbis vel opibus interdum fictis consistunt
 ¶ Nō caret etiam hec nostra fraternitas hmōi v̄bis aut opibus
 quia ad cōtemplatiōem veram quā assumit / preter id qd̄ ex pte
 cordis requirit / aliud ē ex pte oris Et iō d̄ certis cū orōnib⁹
 ¶ Pro cuius pticule declaratiōe / nota p̄mo q̄ nō est necesse orō-
 nē saltē singlarem z puatam (sicut nec cōtemplatiōem) esse voca-
 lem. Possunt em̄ deus z sancti laudari z orari sola mēte. v̄po-
 te ab āgelis. p̄ma ad choz. xiiy. Si linguis hoim loqr̄ t āgelozū.
 De qua locutiōe tractat beat⁹ Tho. p̄ma pte sue summe. q. xviy.
 Angeli em̄ in sua natura nō h̄nt corpus nec loquēdi istrumēta.
 Ideo vocaliter nō loquūtur / nisi fortassis in corpibus assump-
 tis / In qbus nō est p̄pe locutio vitalis z vocalis: sed aliqd̄ simi-
 le locutioni humane formant: quod etiā sine corporibus assump-
 ptis in aere facere possent / formando sonos similes vocibus ho-
 minū. De hoc vide beatū Thomam p̄ma pte. q. li. articu. iij.
 Item a mutis deus interdum sola mente laudatur z oratur. Et
 non solum a mutis: ymmo etiam. beneficiū loquele habentes /
 interdum sola mente deum laudant z orant. Ut de Anna legit
 p̄mi. R. i. q̄ loq̄bat in corde suo nec labia eius mouebātur Et d̄
 moysē cui vocaliter tacēti dixit dñs / Quid clamas ad me: Exo.
 xiiy. ¶ Dixi notanter saltem. loquēdo de orōne singulari z pu-
 ta. Nā sū bññ Tho. in q̄rto sc̄pti. dis. xv. z i scōa scōe. q. lxxxiij)
 Duplex est orō. scz cōis z singularis Cōis est q̄ p̄ multos ecclē
 in p̄soā totius populi fidelis dō publice offert Et hec debet esse

vocalis / vt pplō inotescat p q̄ offerē. Et iō rōnābiliter institutuz ē
vt mīstri ecclē h̄mōi orōnes / etiā alta voce pnūciēt vt ad noticiā
oīm puēire possent. z vt suā itētiōem cōtinuēt orātibus. z econ
tra. Sed singularis orō q̄ fit a quacūq; psona puata / siue pro se si
ue p alio / nō req̄rit de necessitate q̄ cū voce pferatur. Potest enī
fieri sine voce vel vocaliter fm affectū orātis. qm̄ non est ad hoc
ex suo statu vel alias astrictus. Nō dico ppt̄ eos q̄ ad horas cāo
nicas vel alia suffragia obligātur. que vocaliter dicende sunt.
Adiūgimus at̄ rōnābiliter vocē laudi vel orōni etiā puate. q̄tu/
or de causis fm bt̄m Tho. sc̄da sc̄de. q. p̄allegata. ar. xy. Dico ad
attētiōem vel intētiōem maiorem excitādā vel cōseruādā.
Per vocem enī iterdū intentio orātis vel laudātis magis p̄ser
uat ne euaget̄ z mēs magis tenet̄ ad vnū si v̄ba orātis affectū
cōiūgātur. ¶ Sc̄do ad maiore feruore vel deuotiōem. z vt mēs
magis eleuet̄ z inardescat in deū. qz p̄ exteriora signa siue vocū
siue alioz factorū mouet̄ mēs hōis fm apphēsiōem z p̄ oīs fm
affectiōem / dicēte bt̄o Anḡ. ad pbaz. qz v̄bis z alyis signis ad au
gēdum desiderii sc̄m̄ nosip̄sos acrius excitemus ¶ Tertio fit h̄
additio vocis ex q̄dam redūdantia ab aīa in corpus z ex vehe
mēti affectiōe seu vehemētia deuotiōis in orāte. ex qua fit vox
vt seq̄tur. qz motus supioz viriū si fit fortis naturaliter / ad infe
riores redūdāt. Sicut p̄tz in Dauid cū dixit Letatū est cor meū.
z exultauit lingua mea. Silf̄ z in br̄a v̄gie. cū p̄re gaudio cātan/
do Magnificat aīa mea dñm. Addidit. Et exultauit spūs me.
id ē extra saltauit. Sic ergo cū mēs orātis vel cōtēplātis accēdi
tur. in fletus. voces. z iubilos. etiam inconsiderate oculi z lingua
sepe p̄iūpūt. ¶ Quarto fit hec additio vt de lingua deo satisfaci
amus debitū iusticie eidē reddēdo: cui nō solū corde z corpe sed
ōnibus membris seruiēdum est. qz totū qd̄ habet homo habet a
deo. z sic d̄s ip̄e magis honoret̄. qd̄ fit dū corde z ore psallim̄
¶ Offeramus ergo p̄ xp̄m hostiā laudis. i. fructū labioz nr̄oz.
Ad hebre. xy. Et sic Dzee vltimo reddemus vitulos labioz no
stroz. q̄ vituli nichil aliud sunt q̄ motus labioz cū voce laudis.
z pausa / vel cum ascensu z descensu vocis sicut fit in cantu. vt d̄t
dñs Albertus in libro de officio misse
¶ His itaq; de causis z similibus ad p̄positum redeundo p̄aci
pue vt cum maiori attētiōe deuotione vel affectione z honore
z gr̄arū actione septem v̄gis dolores contemlemur. hui⁹ fra
ternitatis institutores huic cōtemplatiōi certas orōnes (puta sep
tem Pater noster z septem Aue maria / vt singulis dolorib⁹ vnū
Pater noster z vnum Aue maria coaptetur: Absq; tamen q̄cū
q; pena seu obligatione) rite addiderunt. Dico sine obligatione.

vel pena. quia si quis etiam de hac fraternitate solo corde vgis dolores contemplaretur. sine quacumq; orone vel voce no peccaret. Similiter nec q plures orones supadderet.

¶ Quare aut hmoi orones / scz Pater postet z Ave maria / plus assumuntur qz alie / causa adest in pimptu. Tum qz sunt ceteris breuiiores / z p cosequens faciliores atqz comuniores. vt ab onibus facilliter sciatur aut addiscatur. quemadmodum z bec fraternitas est onibus cois. Tum qz sunt ceteris fecudiores In his em deus z bra vgo maxime laudantur. ymmo quicquid laudis est i alyis hic implicite continetur. z oia tam in hac vita qz in alia. ta spua qz corpalia nobis necessaria petuntur z reqruntur. Tum qz sut ceteris excellentiores. Nam oro dnica (scz Pater noster) excellit alias in auctoritate doctoris. qz a solo deo dictata. a christoqz ppellata. os em dni locutu est. Nam christus est os patris. quod (spu sco dictate) vba que in ea continetur pmo ptulit. vt ptz Luce xi. A nouoqz sermōis genere / singulari ve dilcōnis noie / laudita atiqz laude / tātā inchoat orōnem cum dt Pater noster. Sup q Augustinus Multa dicta sunt in laudem dei in scriptura sacra. nusqz tñ inuenitur pceptum populo israhelitico vt diceret pater noster. aut oraret prm deū. Et breuiter tanta est secunditas diuinoz misterioz in hac orōne dnica. vt sacerdos stans in altari non audeat sine licētia dicere Pater noster. ymmo pmit tit dicēs. pceptis salutaribus (id ē ecclasticis vel apostolicis) moniti. z diuina (id ē xpi) institutiōe formati. audemus dicere. Pat noster. qñ dicat populo. nō auderē ad tantoz misterioz enarratioem os meū aperire ex me vocādo prm deū. nisi ex pcepto ecclēsie vel xpi institutiōe Dec de recōmēdatiōe orōnis dnice breuiter dicta sint. **¶** Restat de laude salutatiōis angelice aliquid disserēdum. Hec em mirabilem vgis z filij laudem cōprehendit vtpote q (fm Bernardum) a tota trinitate in cōsistorio eiusdem est dictata. digito dei scripta. z vni de fortissimis palaty ad defēdēdum vginī delegata. quā q deuote repetit / tenet locū gabrielis z qdā singulari mō (id ē spuali ipius vgis osculo) itez generat i ea dei filij / aut saltē i seipo p vgis salute auxiliū qz fm Bern. ad eā loquētē Est tibi qñ osculū o vgo brā salutatio āgelica. qñ tñ em salutaris rociēs oscularis. Quid plura? Dū eā deuote dicit: celū rider. āgeli letāf. ipaqz vgo adeo delectaf / q ad cātādū preleticia atqz nos resultandum prouocatur. In cuius signum post salutationem angeli moy elizabeth resultare voluit. et pze gaudio cecinit. Magnificat anima mea dñm Et. zc. Qui plura de laude vtriusqz seu expositiōe scz Pz nr z aue ma. habere cupit. requirat alibi. **¶** Nō ē tñ hic silētio ptereūdum. q i ecclesijs in

quib⁹ hoc insignē cōfraternitatē de septē beate v̄ginis dolorib⁹
exordiū sumpsit ⁊ in dies continuas / certa alia suffragia (p̄cipue
misse ⁊ anniuersaria) hys supaddūf. Nā sabbato añ dñicam in
ramis palmarū sit hui⁹ frañnitatis (ymmo potius dolorum seu
cōpassionis beatissime v̄ginis) solēpne festū. missaq; solēpnis de
cantaf. cuius officiū tā misse q; horaz pulcrū ⁊ deuotū post finē
huius opis inseret. Verū est tñ / q; si festū annūciatiōis dñice in
eodē sabbato palmaruz aut feria sexta p̄cedēte occurreret: tūc h̄
festū certa feria post octauas pasce trāsseret. Duo deniq; anniuer
saria solēpnia singulis ānis. vnū post festū purificationis. aliud
post assumptiōis pro defunctis fratrib⁹ inchoata sūt. Det de⁹ vt
cōtinuentur ⁊ multiplicentur ad laudē dei ⁊ virginis Amen.
¶ Et tantū de hac secūda p̄positione huius secūdi ordinis.

¶ Tertia p̄positio seu cōclusio hui⁹ secūdi ordinis ⁊ p̄ oīs
totius nri quodlibeti ad p̄ncipale quesitū responsiua.

Uicūq; igit in h̄ extremo tpe in quo dies mali sunt de sep
tē v̄ginis doloribus nouā inchoarunt frañnitātē vel accep
tabūt: nō sunt sinistre diiudicādi s; potius cōmendandi. nō quā
quoq; mercedē. reportabunt.

Ec cōclusio tria supponit ⁊ tria dicit / q̄ singillatim et eo
b ordine quo tāgun^t sunt declarāda. Supponit enīz p̄mo q;
iam sumus i extremo tpe. Pro q̄ nota q; tēpus p̄prie loquēdo /
secūdū q; ē mēsurā motus p̄mi mobilis ⁊ oīm tēporalū (cō quo
p̄hs loquit q̄rto p̄hicoz) habuit p̄ncipiū i mūdi initio / cū p̄mū
mobile moueri cepit. habebitq; finē i resurrectionē ⁊ añ iudiciū
qñ motus celi cessabit. Tempus ergo illud quod imediate p̄ce
det hūc finē dī extremū / seu vltima etas hui⁹ vite / secūdū qd̄ mū
dus in sex etates diuidit. Prima fuit ab Adam vsq; ad Noe.
Scda a noe vsq; ad abrahā. Tercia ab Abrahā vsq; ad Dauid.
Quarta a Dauid vsq; ad trāsmiḡtionē babilōis Quinta a trāsmi
ḡtiōe babilōis vsq; ad xp̄z. Sexta a xp̄o vsq; ad finē mūdi. Est
aut vna alia vtpote septia q̄ hys nō ānumerat. p̄ eo q; non nisi
post finē mundi incipiet ⁊ durabit inefnū. Itaq; cū huius sexte
etatis et vltime p̄ hac vita mille quadringēti nonagita t̄quor
āni p̄trāserit. cū etiā dudū dixerit Ap̄ls p̄ma ad Corin̄th. x. Nos
sumus in q̄s fines seculorum deuenerūt. Et beatus Iohannes
quinto capit. sue p̄me canōice. nouissima hora est / id est nouissi
ma etas : Nulli mirum esse debet / si in extremo tempore nos
iā esse referamus Hoc p̄cipue attēto q; mūdus iste iā totalit̄ stat
in quadā progiatiōe ḡriosa ⁊ cōditionali obtēta p̄ beatā virginē
s; spe correctionis ⁊ cōuersionis hoīm p̄ beatos patriarchas duoz
ordinū / scz dñicum ⁊ franciscū / ac eoz fratres / qñ Xps ante du

centos nonaginta annos vel circit̄ visus ē in aera cuz tribus lā
ceis ignitis velle destruere mūdū ppter habūdantiā iniquitatū.
Sed p pces yḡinis m̄ris duos p̄fatos p̄es offerētis ⁊ allegātis
q̄ p eoz vitā ⁊ p̄dicationē mūdus cōuertet̄. Quit placatus et
mutauit sententiā / sed nō cōsiliū. Dicens q̄ nisi p istos duos or
dines mūdus cōuersus aut correctus fuerit: tandez peribit / nec
parcet amplius. Cū ergo mūdi cōuersio aut correctio ab illo tpe
pua fuerit / aut saltē transierit: plurimisq; ac ḡuisimis peccatis
iā mūdus habūdet. ⁊ (quod dolent̄ referendū ē) ordines p̄fati: q̄
vniuersū orbē doctrina sana ⁊ exemplis bonis illustrare. ⁊ q̄si
aureū efficere deberēt: p maiori pte in deformationē lapsi / pax
p̄ficiūt. ymno potius scādalizāt / adulterātes verbū dei / q̄stozes
⁊ bullatores potius q̄ p̄dicatores effecti. de q̄bus magis est lu
gēdū q̄ aliud dicendū. sequit̄ clare (ōnibus istis attētis ⁊ mult
alys signis de fine mūdi in scripturis p̄nūciatis) illud precipue
q̄ dixit x̄ps Mathei. xxiiij. q̄ in fine mūdi habūdabit iniqtas
⁊ refrigescet caritas multoz / q̄ tēpus in q̄ sumus pōt dici extre
mū. Nichil igit̄ hic aliud restat / nisi soluere argumēta q̄ militāt
in oppositū ⁊ que in p̄ncipio tituli tacta sūt p̄ primū p̄suppositū
CAd primū ergo dicendū / q̄ tēpus pp̄rie dictū / put ē mensura
motus p̄imi mobilis / nō erit eternū. sed habebit finē cū motus
celi cessabit / sicut ⁊ mūdus vt dictū ē. In verbo aut̄ psalmiste di
centis de dampnatis q̄ erit tēpus eoz in secula. ibi capif tēpus
large p̄ q̄cūq; duratiōe. in q̄ ē alternatio / quēadmodū erit ī dāp
natis / qui transibūt ab aquis niniū ad calozē niniū. vt patz Job
xxiiij. Et d̄ illud tēpus discretū nō cōtinuū. Secus ē de beatis
in gloria. vbi ē stabilitas ⁊ permanētia / statuzq; ōniū bonoz ag
gregatiōe p̄fectus. ⁊ ita eoz gloria nec tēpore discreto nec conti
nuo sed eternitate mēsurat̄. Et similit̄ capif tēpus large in alia
aucte que habet Baruth. iij. vbi dicit̄ de deo q̄ p̄fecit terram ī
eterno tempore. quia terra a parte post durabit ineternū. sicut
⁊ alie mūdi ptes principales / Iuxta illud Ecclesiastes p̄mo Ter
ra ineternū stat. q̄ intelligēdū ē quoad suā substantiā / sec̄ q̄ad
eius qualitates secundū quas d̄. Mathei. xxiiij. q̄ celū ⁊ terra
transibunt. scz in mūdi renouatiōe. qz secundū qualitates reno
uabunt ⁊ meliorabunt. **C**Ad sc̄dm cōcedo totū aīs cū suis p /
batiōibus videlz q̄ tēpus defminatū / puta ānus vel dies finis
mūdi ī singulari ē incert⁹ ⁊ a nobis icognit⁹ / ⁊ q̄ de die ⁊ hora
defminare nemo scit / neq; angeli in celo neq; filius / sane intelli
gēdo vtpote qz nō scit a se. vel qz nō scit a nobis reuelādū. Cum
q̄ t̄n̄ stat in veritate q̄ istud tēpus in q̄ sumus est extremū prout
declaratū ē. q̄uis q̄diu adhuc durabit. aut q̄n̄ anti x̄ps vēturus.

E. i.

fit/nec p rationē nālem/nec p scripturā sacrā/nec p certa signa
hoc tēpus determinātia scire valeam⁹/ymmo audeo dicere q̄
nec p reuelationē certā adhuc habuimus (put aliqñ Colonie in
p̄motione cuiusdā doctoris in qua de anti xp̄o agebatur)latius
deklarauī. vt patet ex quodā tractatulo seu quodlibeto desup cō
fecto/quod dudū imp̄ssuz ⁊ multis cōicatu extitit. Et q̄uis qdā
religiosus (cui⁹ nomē ⁊ religionē ppter caritatē ⁊ reuerentiā sui
ordinis s̄bticeo) p̄tracta dicta mea postmodū impugnauerit. tem
pusq; determinatū anti xp̄i p̄dixerit/atq; eū iā fore natū asseruit:
tū q; cōem sc̄ole theologicē doctrinā relinquēs /dicta sua nō in
scriptura sacra. s; partim in astrologia (quē multos fantasticos
effecit)partim in reuelationib⁹ incertis ⁊ min⁹ bñ pbatis/q; sepe
numero multos deceperūt)pro maiori pte fundat/q; deniq; de
certis ⁊ mirabilibus signis in breui vti asserit (v̄tūris mētione
fac. que qd v̄tatis habeāt/rei pbabit enētus. Dinc ab el⁹ ipug
natiōe seu vltiori replica hic susp̄sedeo totum relinquēs dñō dō
i cuius manu sunt tēpora nostra.

¶ Ad sc̄iū dico q; fili⁹ dei in medio ānoz dī icarnat⁹ non q̄dem
accipiēdo mediū sc̄ōz eq̄litate t̄pis p̄cedētis ⁊ s̄bsequētis: s; solū
p̄ interpositionēz/ sic̄ index dī esse in medio manus. q; nō est in
principio nec in fine. Et sic xp̄s dī resurrex̄isse in media nocte
Et similī natus i medio ānoz mundi/q; nō in principio nec in
fine/ s; in aliq tpe in medio/ licet nō fm eq̄litate vt dictum ē:
¶ Ad q̄rtū dico/ q; v̄x ē sc̄pturā sacrā de q̄busdā nouissimis dī
ebus piclōsis mētione facere. Sed q; illi dies n̄ris succedēt seu
cōtinuabūt. q; deniq; in eadē etate in q̄ sumus (puta sexta ⁊ vl
tima hui⁹ mūdi erūt/ ⁊ cū s̄ tribulatiōes quedā seu picula/ pro p
te iā inc̄oarūt/ q; quis ignorem⁹ quātū durabunt. vel in quanta
q̄ntitate seu q̄uitate s̄ient. Dinc tā tēp⁹ illud q; n̄m dī extremū
qd̄ aut dī Mathei. xxiiij. q; nisi breuiati fuissent dies illi ⁊ c. nō
ē intelligēdū q̄si dies sint breuiiores tūc (sc; tpe anti xp̄i) q; mō/
q; quantitas diei cātur ex motu solis qui ē vniformis/ sed dies
accipiūtur ibi p tpe/ q; tēpus illius tribulatiōis erit breue nec
durabit. vltra tres ānos cū dimidiō. vt habet Danielis. xij. vbi
dī q; durabit p tēpus ⁊ tēpora ⁊ dimidiū tēporis. intelligēdo de
tēpore p̄secutiōis anti xp̄i dūtaxat/ secus de alijs tribulationibus.
¶ Causa aut huius breuitatis s̄bdif/ cū dī/ Nō fieret salua ōnis
caro. Vbi caro accipit p hoīe. sicut ibi verbū caro factū ē. quāsi
diceret. nullus hō fieret saluus / si eēt longū p̄dicte tribulatiōis
tēpus. Negatio enī postposita huic signo vniuersali ōis fac̄ ipm
ēd̄pollere signo vli negatiuo/ q; ōis nō/ tū valēt sic̄ nullus. Cū
s̄bdif/ q; p̄t electos breuiabunt dies illi/ ne ex tribulatiōis ma

gnitudine a veritate decidant. Nec de pmo p̄supposito hui⁹ con-
clusionis scilicet de extremo tempore.

¶ Sequit̄ sc̄dm̄ p̄suppositū sc̄z q̄ iā dies mali sunt. Qd̄ v̄bum
p̄t̄ trip̄t̄ exponi. Nā in sacra scriptura dies trib⁹ de causis mali
vocant̄. Primo mō loquēdo de malitia culpe. Et secūdm̄ hoc
dixit Daniel vni seni pessimo/eiusdē. xij. Inueterate dierū ma-
lor. Sc̄dm̄ quā acceptionē/haud dubiū quin tēp⁹ n̄rm seu dies
iā mali sint. vt iā verificet̄ illud p̄ma Io. v. Totus mūdus i mā-
ligno positus ē. Jā tāta ē aquarū (id ē p̄ccōrū inundātia) vt iam
diluuiū sp̄uale h̄re videamur. Juxta illd̄. Verūt̄ in diluuiō aq̄-
rū multaz. Lor nēpe impy (vt scribit̄ Ysaie. l. viij) ē q̄si mare fer-
nēs qd̄ d̄scere nō p̄t̄. Olim iste aq̄ p̄ccōz amarissime duas ri-
pas vel diccas seu aggeres h̄re solebāt. p̄p̄ q̄s hoīēs a pctis rē-
hebāt nec t̄m̄ iundabāt. sc̄z timorē dei. q̄ (teste salomōe) declinat
ois hō a malo. p̄verbioz. xv. Et pudorē mūdi seu vilitatis p̄cc̄i
De q̄ diē gētilis Seneca. Si scire deos ignoscituros: etiā peccār-
erubescerē. Sz p̄chdolor h̄mōi vite ripe vident̄ totalit̄ dissipate
z dirupte. Jā enī nō ē timor dei añ oculos hoīm. Jā (teste Ber.)
Pudet abluī z non pudet inq̄nari. Jā inq̄ de multis verificat̄
illud Jere. 3. Gr̄s mulieris meretricis facta ē tibi/noluisti eru-
bescere. Quid plura: certe hodie impletū eernimus illud Dzee
iiij. Nō ē veritas. nō ē m̄ia/nō ē scia dei in t̄ra. maledictū mēda-
ciū/homicidiū/surtū/z adulteriū inundauerūt. Ecce diluuium.
Sequit̄ ibidē Et sanguis sanguinē tetigit. qd̄ fit q̄si p̄cc̄a peccat̄.
hoīēs supaddunt. Libera (inquit psalmista) me de sanguinibus.
Sicut enī p̄ sanguinē vestis inquinat̄: ita aīa p̄ peccata. Et (qd̄
peius est) iā mutatus ē color optimus. iordanis cōuersus est re-
trosum. vt virtutes tanq̄ vitia cōdēpnētur. reprobant̄ irrideā-
tur. vbi ecōtra vitia pro virtutibus reputant̄: z laudat̄ peccatoz
in desiderys anime sue. Sed de hys magis cū Jeremia gemat̄
mus q̄ amplius loquamur.

¶ Secūdo modo exponi potest illud dies mali sunt. de malitia
pene seu miserie. Et secūdm̄ h̄ scribit̄ p̄verbioz. xv. Omnes
dies paupis mali. Itē Ecclesiastici. xi. Malitia vni⁹ hore obliu-
onē fac̄ luxurie m̄ste. Similit̄ cū pharao q̄reret a iacob q̄ sunt
dies annoz vite tue: r̄ndit/dies pegrinationis vite mee centum
trigita ānoz sūt parui z mali: z nō puenerūt vsq̄ ad dies patri-
meoz. vt patet Gen. l. viij. vbi dies suos vocat̄ p̄mo dies pegri-
natiōis. Tū qz pro maiori pte vite sue fuerat pegrinatus. sc̄z in
mesopotamia. egypto z terra chanaā. r̄c. tū qz tota vita p̄ns nō
est nisi quedā peregrinatio/respectu celestis patrie. Nō enī habe-
m⁹ h̄ manētē ciuitatē sz futurā inquirim⁹. Debre. xij. cōfite-
tes

qz pegrini ⁊ hospites sumus sup terrā/eiusdē. xi. Scdo dō dies
suos puos vel respectiue. qz q̄uis eēt cētū triginta ānoꝝ: tñ ad di
es patꝝ suoz nō puenerat/ maxie Abrahe q̄ vixit cētū septuagin
taqñq̄ ānis. ⁊ ysaac qui vixit. clxxx. Nec patent Genesis. xxv.
Vel ex humilitate dō dies suos puos/ pp negligētiā i eis com
missas. pp q̄s tps ⁊ dies pdim⁹/nec eos ꝑputare deberem⁹/cum
de ānis nostris est questio. Secus est de illis in q̄bus nrām salu
tē opati sum⁹/sed illi sunt rari vel pauci. ¶ Ad h̄ ppositū refert
holkot sup libro sapie de q̄dam a q̄ cū q̄reret quātū vixisset. rñ
dixit vixit Et cū replicaret ei q̄ questio nō erat an vixisset/sz quātū
Subiūxit metricē. Dū vixi dixi quātū vixi tibi dixi. Dās intelli
gere in hac dictiōe vixi (fm Algotismū) q̄ decem ⁊ septē annis
vixisset. Et q̄uis ānosus foret/illos tñ duntaxat in q̄b⁹ vixerat
⁊ penitētiā egerat/nō alios quos in vanitatibus ⁊ voluptatibus
ꝑsumpserat: cōputabat. qz viuere in peccatis fm Bern. nō est vi
uere sed vitam cōfundere ⁊ appropinquare vsq; ad portas mor
tis. ¶ Dicit 3.º Jacob ⁊ magis ad ppositū q̄ dies eius fuerūt ma
li. ⁊ h̄ ppf malū penalitatis/q̄ in vita sua passus fuerat. Primo
in psecutiōe fratris sui Esau. Scdo. ex lōga fuitute apud laban
Tertio ex violatiōe Dyne filie sue. Quarto ex transgressiōe Ru
ben pmogeniti sui q̄ fedauit stratū eius. Quinto ex venditione
Ioseph seu amissione eius/de qua fuit incōsolabilē turbatus.
Sexto ex sterilitate terre chanaan. Nec ōnia in diuersis caplis
libri geneleos patent. ¶ Tertio pōt expōi h̄ v̄bū nō de malicia
culpe vel pene (p̄pe loquēdo de pena) sed de impedimētis certis
ad bene agendum q̄bus in hac vita sepenumero inuoluimur. ⁊
que respectiue (qz videlz impediūt nos/vel retrahūt a bono) ma
la dñr. Et h̄ mō loquēdi vtif apls ad ephe. v. cū dō. Redimētes tē
pus/sz bōis opibus iustēdo. /habita optunitate tēpis. qm̄ dies
mali sunt. i. qz frequēter ex iproniso impedimēta supueniūt. Et
ita exponūt cōiter doctores. Scdm̄ hoc etiam pōt intelligi illud
Mathei. vi. Sufficit diei malicia sua. Christus em̄ in illo caplo
modicū añ phibuit sollicitudiēm supflūā t̄paliū/vtpote diuitiaz
vestimētoꝝ deliciaꝝ cibi ⁊ potus. ⁊c. Et ad reuocādū homies ab
hmōi sollicitudine (que multū impedit pfectū spūalem) multa
allegat/ dicens inter cetera. Primum querite regnum dei ⁊ ius
ticiam eius ⁊c. Et post addit. Nolite ergo solliciti esse in crasti /
num. id est in futurum/loquendo de sollicitudine supflua seu i
ordinata. Crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi. Id est tem
pus futurum habebit sollicitudinem sibi congruam ⁊ debitam.
quia ex variatione temporis occurrunt varia fienda / de q̄bus
homines debent tunc sollicitari. Et propterea cōcludit finaliter

sufficit diei malicia sua. i. cuilibz tēpori sollicitudo sua. que dicit
 malitia qz ē boni impeditiua. quīs etiā sit aliqñ culpabilis vel
 penalis secūdu q magis vel min⁹ ē estuās z inordinata. Nec ī
 statu innocētie quismō fuisset. ¶ Patet g̃/ quō hys tribus mōis
 dies nri mali senseāt. qz videlicet aut pccis aut miserys z pēas
 aut. inordinatis tēporaliū sollicitudinib⁹/pleni sunt. ¶ Taceo h̃
 de die nouissimo de quo horrēda ī scripturis dicūt. puta qz erit
 dies ire. dies calamitatis z miserie. dies vltionis z vindicte. et
 breuē dies mala z amara valde. Lōtra hāc debem⁹ nos arma
 re (scdm qd̃ scribit Ephe. vi) Induite vos armaturā dei vt possi
 tis resistere in die malo/ z in ōnibus pfecti stare. Armatura dei
 sunt vtutes z bona opa. p̃cipue misericordie. ps. Jocūdu hō q̃
 miseret z cōmodat. disponit sermōes suos in iudicio. ¶ Et hec
 sufficiāt de dieb⁹ malis/ dūmō argumētis in p̃ncipio tituli facti
 cōtra h̃ secūdu p̃suppoim̃ satisfiat. ¶ Ad p̃mū igit̃ dicēdu qz oēs
 dies secūdu se z in sua natura sunt boni/ nō mali. Luz q̃ tñ stat/
 qz qdā fuit in eis mala ab hys q̃ tēpori (saltē in pte) subdunt/ pu
 ta ab hominib⁹/ dico in pte/ p̃p̃ liberū arbitriū. Et p̃ h̃ faciliē
 2⁹. argumētū soluit. Nō enī peccata s̃biectant̃ p̃pe in tpe. nec
 inquināt ip̃m intrinsece: s̃z ē denoiatio ab extrinseco/puta a ma
 litia q̃ fit z est in hys qui tēpori subdunt. ¶ Ad terciū qd̃ funda
 tur in illa aucte Ecclesiastes. vii. Ne dicas qd̃ putas cause est qz
 p̃iora tempora meliora fuere q̃ nunc. Dicendum scdm Lyraz
 qz prius z posterius in tēpore p̃nt accipi dupliciē. vnomō scdm
 diuersa tēpora. quozū vnū ē posterius altero/ sicut tēpus nature
 lapsē fuit prius tēpore legis date. Et tēp⁹ legis date tēpore legis
 gr̃e. Et sic tēpus legis date melius fuit p̃cedenti tēpore. qz tunc
 data fuit lex diuina z multa alia beneficia/ ad hoc qz homines
 magis promouerentur in dei cognitionez z amorem. Et adhuc
 multo plura z maiora exhibita sunt tempore gratie. Ideo q̃reze
 quare p̃iora tempora fuerunt meliora q̃ sequentia/ est stultim
 quia talis questio supponit manifeste falsum/ scilicet qz p̃iora
 tempora fuerunt sequentibus meliora. ¶ Alio modo accipitur
 prius z posterius in eodem tēpore secūdu diuersas sui partes.
 Et sic prima pars temporis nature lapsē fuit melior. postea vero
 tēpore Noe ceperunt mala multiplicari in terra. Similit̃ p̃ma
 pars tēporis legis date. viuēte enī Moyse Aaron et Josue/ et
 alijs senib⁹ qui viderant mirabilia dei in deserto/ populus isra
 el (de quo p̃ncipaliter loquitur Salomon) stetit in cultu diuino.
 sed post eorum mortem declinauit ad ydolatriam. vt patet in li
 bris Iudicū z regum. Et vltimo negauerunt christum. Et simili
 ter dicendum est de tempore gratie. quia in primitiua ecclesia

fuerunt plura miracula et dei beneficia et homines meliores quam modo
et adhuc peiorabuntur circa antixpi aduentum. secundum quod predixit
xps. Math. xxiij. Et secundum hoc priora tempore meliora fuere quam
sequentia comparando partes prioras trium temporum ad posteriores. In
eisdem tamen temporibus. Sed Salomon (hoc non obstante) prohibet
inquire causam huius vitatis. quia quidam propria malitia et incostan-
tia seu impatientia in deum (qui est actor temporum) retorquere volebat.
quod erat blasphemia. Dec. ex. Lxx. ¶ Ex cuiusdictis potest solui
quartum argumentum. Nam accipiendo prius et posterius secundum diuer-
sa tempora (scilicet comparando tempus legis gratie ad tempus legis date vel
nature) fateor quod aliqui fuerunt dies peiores quam nunc tam intensue
quam extensue/etiam loquendo de malitia tamen culpe quam pene. Sed com-
parando tempus in quo sumus huius ultime etatis ad primam partem vel me-
diam eiusdem temporis secus est. saltem quoad certas circustantias que
aggravant peccata/quia ex certa scientia vel malitia magis peccamus
et audacius atque in peccatis magis inardescimus et inueteramur
et ea supra modum multiplicamus. Posset etiam hic dici quod non
loquimur comparative/cum dicimus quod dies iam mali sunt. scilicet positive. vti
declaratum est/ propter illam triplicem malitiam que in eis iam apparet.
sed vtrum maior vel minor precesserit subtericemus. ¶ Tertio princi-
paliter presupponebat nostra conclusio ultima. nouam fraternitatem et
septem virginum doloribus inchoata. de qua non incogitue et sub bre-
uibus quatuor tagenda sunt. scilicet persone inchoates: tempus/locus/et mo-
dus. De personis hoc dicitur dicam/ quod principalis huius fraternitatis
institutor est spiritus sanctus/ a quo est omne bonum/ immo omnis bona
cogitatio. quia secundum apostolum. scilicet ad Corinthios. tertio) Non sumus suffi-
cientes cogitare aliquid a nobis quam ex nobis/ sed sufficientia nostra
ex deo est. ipse quippe est qui (ad honorem sue matris et pro nostra
salute) quibusdam deuotis personis adhuc ut puto viuentibus/ quorum
nomina vtrina in libro vite scripta sunt/ huiusmodi fraternitatem et de-
uotionem inspirauit. Et in nomine Illustrissimi Austrie et Burgundie
Archiducis Philippi in sue iuuentutis flore insigniri voluit/ ipso
tamen nondum sue etatis quatuordecimum attingisset annum/ ubi iam com-
pleuit sextodecimum huiusmodi fraternitatem benignissime acceptate
et in eadem perseverate. Qua ex re et mirari numen in iuvene simul
et amare possumus. vtpote adolescentem precipem hys saluber-
rimis principibus elucere. Sperantes quod auxilio virginis. per quaz
(ut in nostro patuit prologo) reges regnant et principes iusta de-
cernunt: quod erit illius imitator. De quo scribitur Ysaie. ix. Uoca-
bitur nomen eius admirabilis consiliarius. deus fortis. pater
futuri seculi princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium et
pacis non erit finis. Super solium dauid et super regnum eius

sedebit/yt confirmet illud ⁊ corroboret ī iudicio ⁊ iusticia/ am/
modo ⁊ vsq; in sempiternū. ¶ Et hec de psonis.

¶ De secundo (scilicet de tempore) sciendum q̄ hec fraternitas
noua est. ⁊ ante triennū vel circiter instituta: Et congrue ī hoc
extremo tempore in quo dies mali sunt/ ⁊ peiores fortassis erūt
yt et doloribus nostris dolores virginis sociemus/ ⁊ exemplo
eius patientiam habeamus. ⁊ yt per auxiliū eius diluuiū pecca
torū ⁊ tribulationum) temporaliumq; sollicitudinē inordinatam
(tanq̄ per archam Noe) deuitemus/ ⁊ sic per eā cōsolemur/ spe
rantes q̄ si fuerimus socj tribulationum/ erim⁹ ⁊ cōsolationū
⁊ si cōpatimur: ⁊ cōregnabimus.

¶ Venio ad tertiū scilicet locū de quo breuiter me expediendo
nota/ q̄ prout a fidedignis audiuisse me recolo/ hec fraternitas
septem dolorum virginis in quodam opido comitatus zelādie
quod Reymerswale dī/ inuitiuz habuit. Deinde vsq; ad insigne
flandrie opidū quod Brugis dicitur/ in ecclesia parrochiali san
cti saluatoris pullulauit.

Postmodum in ecclesia collegiata de Abbenbrouck Comitatus
Dollandie ybi per inuocationem ipsius beatissime virginis. et
meditationē septem dolorū eiusdem clarissima ⁊ euidentissima
miracula ob illoz pluralitatē h̄ obmittēda iā claruerūt ⁊ ī dies
maiora clarēt ⁊ iaudita demonstrāt. h̄ nū tria luce clariora ī deā
ecclesia Abbēbrouck nouissimē p nos visa palpata ⁊ euidentissime
demonstrata per loci ordinariū recollecta ⁊ euidentissimis exigen
tibus signis ⁊ approbationibus approbata obmittere non uale
mus contenta ⁊ descripta in ipsius ordinarij litteris auctētis.
quarum tenores tales sunt.

Provisor et decanus xpianitatis domini de voerne
Traiecten diocesis. Notum facimus p pre
sentes. q̄ puidi ⁊ circūspecti viri Rectores cōfraternitatis me
ditationū septē dolorum beate Marie virginis ī Abbēbrouck
dicte diocesis nobis humiliter supplicarunt quaten⁹ in honore
ōnipotentis dei ac ad laudē ⁊ gloriā eius intemerate mris Ma
rie/ ac etiam yt xpifidelium deuotio amplius excitet eos de nō
nullis miraculis h̄ inferi⁹ annotatis certiores redderem⁹ Nos
igif humilib⁹ supplicationib⁹ dictorū intercessorū Inclinati/ at/
tendētes q̄ ipa gloriosa virgo Maria sit peritissima aduocata
⁊ singulare refugium omnium miserorū ad ipām cōfugiētū. ppē
dētēsq; minime silentio s̄bticēdū. ymmo talium diuulgatio nedū
ad virginis decozem gloriā ⁊ honore cōducere creditur. vep
etiam ad totius orthodoxe fidei nō mediocre incrementū. Quia
propter yt relatione nedum laicorum. verum etiam honorabi

liū bonoz ⁊ spūaliū viroz testimonys pcepim⁹. Infrascripta mi
racula notificāda ⁊ certificanda duximus. videlicet. Quā cū nuper
quāda Cornelius filius Dugōis in Abbēbrouck plem quāda ex
sua cōborali reliq̄sset/cui nō magis ternis suis p̄mis ānis vidē
di vis imminebat. q̄ his quibus cristallinus globus ocularis
neruis obticis nexus Instar talpe pellicula aut alio simili nec
natura curabili obstaculo tegetet/Decq̄ ples vix ymbzā p̄cipet
clarissimo visu facta est. Cum dicta plis mater nocte quādam som
nolente se ad q̄etē cōuertisset nocturna visioe se ppulsam sen
tyt q̄ si brām v̄giēm de septē doloribus in Abbenbrouck tribus
cereis luminaribus honoraret cōsolaret. Dāc̄q̄ latentē noctur
nam motiōem h̄mōi trina nocte sustinuit. nec p̄mam sedazue
extimauit q̄ leue tantum fantasma accidisse crederet. Lūq̄ fili
am suam oculoz dolorem in dies magis ac magis accrescere p̄
cipet/ ⁊ ipsam p̄e magna egritudine oculoz dolore in lecto labo
rantem relinquēs brām v̄giēm sepeditam de doloribus in deā
ecclesia de Abbenbrouck post terciam in sompno pceptam mo
nitioem adyt ac tria luminaria cum p̄cibus ⁊ ozōnibus ⁊ cāde
lis cereis accēs ⁊ ibidem ante ymagiēm v̄gis dimissis domuz
rediens/filiam suam p̄us cecam egritudine lassatam iam in do
mo sua clarissime illuminatam nec quauis passione laborantez
comperit. Ex hocq̄ v̄gini indulgentissime ingentes pro sua fa
cultate gratias egit: Quod cum sic euenisset eadem mulier ter e
tiam nocturno spū pulsa/Curatum loci adire/eumq̄ de hoc mi
raculo certiozem facere iussa est/que sua tarditate id differens
cū lōge ab ecclesia moraret. in ppinquum celebre festum eidem
suo pastori nūciare p̄posuit. Vex minas terne monitiouem ex/
pauescēs/vtpote si nō ad reuelatioem p̄paret disfortuniū ḡuius
p̄pter hoc incurreret. p̄fate monitioni acq̄euit. Idq̄ pro maiori
roboze a diuersis publice in ambone diuulgari ⁊ sermocinari fe
cit. Interim accidit q̄ quādam mulier moram tenēs in Lorēdyck
dicte dyocesis q̄ multo tpe ḡuissimos sustinuit dolores in vno
oculo tāde quāda nocte dum mēbra sua sopori redderet nec ple
ne dormiēs neq̄ onino vigilās venit in mētem q̄tenus illumi
naret ⁊ cereū oclm offerret ymagini b̄tē Marie v̄gis de septēz
doloribus in p̄dicta ecclesia de Abbenbrouck/q̄ dissimulās suū
sompnū adimplere/dolor oculi in dies magis ac magis augmē
tabat/ tādem recordata poris sompny ad ecclām āndictā cōsu
git cādelam ⁊ oculum cereū offerēs. quod cum fecisset statim do
lor oculi recessit/ ⁊ se sanatam de dicto dolore sentiebat. Que
postq̄ egressa fuit de dicta ecclesia venit ad quoddam hospiciūz
in dicta ylla de Abbenbrouck Ubi dum hospita ab ea inq̄reret

ad quid venisset. predicta q̄ sibi cōtigerāt ⁊ quomō de sanatione
ocli enarravit. quod cum ipsa hospita p̄cipet que quandam filiā
habuit trium annorum a Natiuitate claudicantem cogitauit in
tra se q̄ ad honorem v̄ginis Marie dictam ymagiēm de dolo/
ribus illuminaret cum candela cerea dimidie libze. Quod cum
fecisset dicta ples que p̄us claudicabat recto tramite ambulabat
p̄t de p̄nti onibus patet.

¶ In fidem ⁊ testimoniū oim ⁊ singulor̄ p̄missor̄ sigillum no
strū ad causas q̄ v̄timur duximus apponendū. ⁊ p̄ Notarium
nostrū iuratū s̄scribi. Anno dñi Millefimoquadringentesimo
nonagesimoquarto die nona mēsis Augusti.
Sic subscriptum. Martinus Petri Notarius vt
premittitur f̄t.

¶ In multis deniq; alyis locis (vt in opido insigni Ant
werpiēsi. Darlamenti ⁊ sic de alyis) hec nostra fraternitas pullu
lasse iam fertur/spaturq; q̄ suas alas a mari vsq; ad mare ex/
tendet: ⁊ dilatabitur ab occidente in orientem. quia de diuersis
mūdi p̄tibus/vtpote de Anglia. Almania Hallia ⁊c. plurimi ad
eam anhelant/informari cupiētes/ ⁊ hoc quodlibetum p̄ ampli
ozi informatiōe prestolantes. vt sic tandem illud euangelicuz re
rificetur eulogiū. Math. viij. cōscriptum. q̄ multi ab oriēte ⁊ oc
cidēte veniēt ⁊ recūbent cū Abraham ⁊ ysaac ⁊ iacob in regno
celoz. Abraham interpretatur pater multitudinis. ysaac rilus
vel gaudium. Jacob luctator vel. supplātor. Regnū vero celo
rum eccliam designat militātem. Quid est ḡ fm̄ hunc sensum re
cūbere cū Abraham ⁊ ysaac ⁊ iacob in regno celoz. nisi i ecclā
militāte cū gaudiosa multitudie hui⁹ fraternitatis cōicare mili
tare ⁊ eis ānumerari. **¶** Ex q̄ p̄t q̄ lōge ab intētiōe hui⁹ fra
ternitatis recedūt. q̄ eam in vna duntaxat ecclā religiōe vel ca
pella/aut in vno solo loco/limitare vel artare volūt/populi con
cursum/aut fortassis tpale lucrum seu mūdi gloriā querētes.
Tales enī receperūt mercedē suam. ⁊ ab hac fraternitate procul
sunt expellēdi. Lum enī (diuino teste dyonissio) bonū q̄to cōmuni
tis tāto diuinius: multo melius est q̄ ipa v̄go cū suis doloribus
multis in locis colat ⁊ veneret. ⁊ q̄ hec fraternitas sit onib⁹ cō
munis/q̄ ve illimitata q̄ ad locū ⁊ statū p̄seueret. Nec obstat q̄
aliq̄ ecclēsie adeo paupes sunt/vt ymaginē nouā fraternitatis
huius (vtpote v̄gis gloriose) ad instar illius quam bt̄us Lucas
depixisse fertur/h̄e neq̄āt. Nā hec ymago nō req̄rit de necessita
te s̄z solū de b̄n̄ esse. Nullaq; est ecclā q̄tūcūq; paup̄ vel pua/q̄ a
liquā v̄gis ymaginē nō habeat. Qui ḡ ymaginē v̄gis similē illi
quā lucas depixit n̄ h̄nt ⁊ huic fraternitati annumerari cupiūt:

apud se & absq; ymagine dolores v̄gis meditēf & orēt. aut ad ali
am v̄gis ymagiēm se diuertāt. qm̄ p̄inde est/cū laus seu bonoz
q̄ fit ymagibus nō ad ymaginez s; ad p̄tbotipuz (fm̄ Damasce
nū). i. ad p̄ncipale figuratū referat

C Postremo de q̄rto & vltimo qd̄ erat h̄ p̄supponendum /sc; de mō institutionis huius fraternitatis / & qualiter eam ingredi cupientes se habere debeant. Sciēdum q; q̄cūq; huius fraternitatis deuotus cultor esse curauerit. & eius modū scire ac bñ p̄acticare voluerit / vt fraternitatē de Rosario seu capelleto v̄gis at tēdat & modum eius inq̄rat necesse est. qm̄ ad instar illius hec o nino fundata est. Nulla eī in ea est obligatio / nec in ingressu / nec in p̄gressū vel egressū. nec ad dādum aliqd̄ tempale commo dū / nec ad aliqd̄ orādū quinymino si q̄ (qd̄ absit) p̄ eam vellēt ex torq̄re pecuniā aut facere eam q̄stuariā tāq; p̄fendo p̄p̄he vitādi forēt. & a tāta fraternitate excludēdi. Atq; fortassis ab ip̄a v̄gine glōsa puniēdi. vtpote q̄ sue fratn̄itatis puritatē & sp̄ualitatē infu ciētes & maculātes ḡuissime peccāt. & tāq; sacrilegi iudicādi sūt. sed ip̄a in h̄ p̄cise cōstitit / q; q̄ semel vel bis ī ebdomada vel me lius singulis diebus septē p̄fatos v̄gis dolores meditari volue rit / cui libet vñ p̄ n̄r & vñ aue maria. p̄ se & p̄ oībus d̄ fraterni tate adiūgēdo / & oīs cōfrēs v̄gini cōmēdādo: oīm bonoz frat n̄itatis q̄ p̄ illam ebdomadā vbiq; loco; fient p̄ticeps erit. Qui vero hoc obmiserit / nec qd̄ dictū ē fecerit: nō peccabit q̄dez nec mortaliter nec venialiter / sed bñficys dicte fraternitatis p̄ illa ebdomada carebit. **C** Ad tollēdū autē a scrupulosis omnem cōsciētie remorsum aut scrupulū nouerint ymuerſi q; p̄ hmōi cō templatiōe nō req̄rīt determinatus locus vel situs. ymmo nec dies & hora. Sed pōt fieri in oīni loco siue ambulādo / siue seden do / siue geniculando / siue iacendo / & in q̄cūq; die vel hora / dum modo ante finem ebdomade in q̄ q̄s cupit sic honorare v̄ginez & sue fraternitatis p̄ticeps fieri / compleat̄. Silt̄ nec req̄rūtur de terminata v̄ba nec determinatus ordo dolorum in cōtēplādo. sed sufficit q; vnusq;sq; p̄vt nouit / & qualicūq; ordine voluerit / illos dolores (etiā absq; q̄buscūq; v̄bis) v̄tūq; cōtemplet̄. Quod dixerim p̄pter simplices vel scrupulosos h̄ntes de hmōi dolori bus certos libellos. q̄ fortassis ordine cōgruo aut p̄fecte eos nu merare seu cōtemplari nō nouerūt / aut nō putant se satiffecisse / donec singula verba suis in libellis cōscripta p̄legerint / qd̄ falsū est. Nō est insup̄ hic necessaria qualiscūq; noīm inscriptio / aut cu iuscūq; signi vel memorialis delatio / nisi fortassis de bñ esse vt patuit. & eo fine vt in libro vite inscribamur. & vt tātam deuotio nem memorie commendemus. dicētes v̄gini cū psalmista. **Sac**

meum signum in bonum, quoniam nullo modo unusquisque inter deum et virginem ac seipsum id poterit exercitium assumere et per seipsum eiusdem fraternitatis confratribus annumerari. Quid plura? profecto hec fraternitas adeo facilis et communis est ut nemo sit (etiam mutus) qui se de impossibilitate aut alio quocumque colore excusare valeat. Nemo inquam est qui se abscondere a calore eius debeat. Neminem enim respicit: sed omnes cuiuscumque status conditionis aut fortune vel sexus recipit. utpote pauperes et divites iuvenes et senes/religiosos vel seculares/sanos vel infirmos/ymmo etiam mortuos dummodo assistit qui pro eis hominibus dolores contempletur.

C Ex quo patet quod in hac fraternitate quilibet confrater potest alium sibi amicum unum vel plures vivum vel mortuum (etiam absque scitu eius) eidem fraternitati incorporare et beneficiorum eius participem efficere. dummodo. vii. viginti dolores (cuiuslibet adiungendo unum) Deum noster et Ave maria. semel in ebdomada pro eo meditetur alium subiugare. Sicut patet quod negligentia aut occupatio aliis prepeditis in loco eius qui hec faciat. Sed refert valde inter illum qui quicquid hanc fraternitatem pro se acceptavit et profatos dolores cum illis Deum noster et Ave maria. pro seipsum meditat' est. Et cum vivum vel mortuum qui dixerat pro alio/facietur hec pro eo/huic fraternitati est incorporatus. Quoniam pro in eternum et post mortem suam mater patris fraternitatis. nec opus aliquem alium amplius hec facere pro eo. Sed secus putat ille qui nunquam pro se acceptavit. sed solum alius pro eo non manet princeps. nec in vita nec post mortem. nisi quod in exercitiis huius fraternitatis (modo qui dictum est) perseveret pro eo

C His sic presuppositis et utcumque declaratis/venio ad principale quod in predicta conclusione tangebatur quod etiam in tres partes subdividitur. Prima dicitur quod huius fraternitatis cultores non sunt sinistre diiudicandi. Secunda quod veniunt comedandi. Tercia quod non parva mercedem reportabunt. Prima et secunda unica et brevis ratione sumpta ex prius dictis sic pariter seu declarari possunt. Quicunque faciunt opus bonum virtuosum seu religiosum et bene circumstantiatum/ad dei et virginis gloriosae honorem et laudem atque multorum salutem ordinatum: non sunt sinistre diiudicandi/qua potius comedandi veniunt. Sed sic est de cultoribus seu institutoribus huius fraternitatis. Igitur etc. Minor satis patet ex supradictis Sicut et maior. qui tamen adhuc sic potest declarari. Et primo quod tales non sunt sinistre diiudicandi. quia si de indifferentibus (id est de his qui bene et male fieri possunt) non licet nobis sinistre diiudicare sed ea in meliorem partem interpretari debent. Iuxta illud Matthei. vii. Nolite iudicare et non iudicabimini. ubi dicitur glo. quod si licet dubia interpretari in peius sed bene in melius. inkomagis opera bona et virtuosa atque ad gloriam dei ordinata/sinistre diiudicare prohibemur. Sed heu vide quod obmissio alio diiudicandi modo nobis obmissio ad modum necario nutur i veterum

Dedit nēpe deus nobis auctoritatē ymmo p̄ceptū nosmetip̄os
(nō alios) diiudicādi / l̄ras hui⁹ delegatiōis ⁊ auctoritatis / per
nūtiū suū apl̄m p̄ma ad Corinth. xi. nobis dirigēs ⁊ dicens. q̄
si nosmetip̄os diiudicarem⁹: nō vtiq̄ iudicarem̄ur. ymmo p̄ se
ip̄m phibēs ne alios iudicemus. Et tñ hmōi pp̄ie diiudicatiōis
causam nobis cōmissam negligē ⁊ dāpnabilit̄ postponimus /
aliā iurisdictionē phibitā (⁊ q̄ ad nos nō ptinet) vsurpātes / Dinc
iuste ap̄s in epl̄a ad Romāos acrit̄ nos rēphēdit dicēs. Eiusdē
xiiij. tu quis es qui iudicas alienū seruū: Et eiusdē 2. in q̄ eniz
aliū iudicas: teip̄sum cōdēpnas.

¶ Secūdo declarat illa maior q̄ad secūndā sui ptē / videlicet q̄
tales sint potius cōmēdādi vel honorādi. tū q̄ honor (s̄m pl̄m)
est p̄miū v̄tutis / seu opis v̄tuosi. tū q̄ seruire deo regnare ē. Est
enī opus honorificū ⁊ maxime nobilitatis ⁊ recōmēdatiōis. In
cui⁹ signū bt̄is Tho. in p̄ma pte sue sūme questioē. Cvy. articlo
vi. in solutiōe ad p̄mū argumētū dicit. q̄ ordines angeloz quozū
noīa sumū ex cōversioē ad deū vel ei⁹ fuitio (sicut sunt ordines
sup̄me ierarchie: scz seraphin: cherubin ⁊ thronoz) p̄cellūt alios
ordines / q̄rū noīa a p̄latiōe sumū / sicut sunt ordies sc̄de ierar
chie / v̄tpote dñatiōes v̄tutes ⁊ p̄ates. vel etiā p̄ncipatus. quia ī
angelis potius ē deo subici q̄ inferioribus p̄esse. Nec ex beato
Tho. Et ita ad p̄positū. seruire deo vel v̄gini debite in ope v̄tuo
so ⁊ ad cultum diuinuz ptinente (sicut fit in hac fraternitate) est
nobilissim⁹ actus ⁊ oī in honore dignissim⁹. Si enī dñoz tēpaliū
serui domini vel domicelli iā dicant / nulliq̄ vel pauci serui vo
citantur. v̄bi gratia ⁊ gallice mōsgieur le cuisinier. mōsgieur le
pallefrenier. mōsgieur lescuir / mōsgieur le tripier. et sic d̄ alyz
multo magis regis regū ⁊ regine celozū ministri domini vocā
di sunt. ⁊ veniūt supra modū cōmēdādi. Addidi aut̄ notanter ī
dicta maiore: ⁊ bene circūstātionatū. q̄ bonū (teste p̄bo) est ex in
tegra causa. malum autē ex singulis circūstantijs.

¶ Tertia pars ⁊ vltima n̄re cōclusiōis q̄ videlz tales nō parū
mercedē reportabūt / ex p̄dictis satis nota videt̄. q̄ q̄ op⁹ bonuz
⁊ laudabile ac v̄tuosum ad honorē dei vel v̄gis faciūt: merent̄
⁊ mercedē reportabūt. Lū de⁹ sit adeo liberalis / iustus ⁊ pius vt
nullū bonū irremuneratū (sicut nec nullū malū sp̄nitū relinq̄t
Possēt etiā hec pars multis auctoritatibus corroborari. Pri
mo p̄ id qd̄ scribit sap̄ie 3. q̄ bonoz laborū (cuiusmōi ē iste) glō
sus ē fr̄cis. Itē eiusdē x. Reddidit deus iustis mercedē laboruz
suoz. Itē scribit luce x. q̄ dign⁹ ē opari⁹ mercede sua. Un̄ ⁊ ipsā
glōsa v̄go dicit illud Ecclesiastici. xiiij. q̄ elucidat me vitā etnā
bebūt. Quid enī ē eā elucidare. nisi eā ī cordib⁹ boiz reddere cla

45

riorem. et seipm ad alios ad ampliore vgis deuotione excitare:
Dixi at notat: no pua mercede. tu qz ihs filius syrach Eccl. li. de
se refert dices. Modicu laboraui / et inueni mihi multa redem
Tum qz si illi qz ita laborat (vt dictu e) mercede reportabunt Vgif
qui magis laborabunt / maiorem / qz maxime maximam / p regulam
thopicam Reputo at h opus ichoatium hac fraternitatem vel
cultoz eius no puu. ymmo maximu / tam exte huc qz intes huc Ex
tes huc qdem ppter multitudinē cōfratrū et bonoz spūaliū / vtpo
te cōtēplationū orōnū et deuotionū qz inde sequitur. et in dies a
plius multiptcabitur. tu qz noua placet. tu qz dolores et gestus
vgis adeo dulces sunt et py: qz fidelium corda faciliter alliciunt.
Iuxta illa Laticoz. i. Trabe me post te. currem in odore vngue
toz tuoz. Et ex h sequitur / qz istud opus ites huc no e nimu sz maxi
mu / saltē in genere suo. Tum qz opus est vite cōtemplatiue que
actiuā excellit. tu ex pte materie / qz est de ipa vgie et eius dolori
bus ac gestibus pyssimis / qz a nullo illustriū vincit. et qz sup oēs
āgeloz choroz exaltata est. Itaqz vt vbis sapiētis vtar qz Eccl. li.
scribunt: Opamini oēs opus istud et dabit vobis dñs mercedem
vram in tpe suo. Gaudete vos qz hac fraternitatē ichoastis aut ac
ceperatis / qm merces vza copiosa est in celis. Math. v. Vobis ei
qz cū pietate et lachrymis / vgis dolores recolitis ipa dt id qd Je
remie. xxxi. scptu est. Quiescat vox tua a ploratu et oculi tui a la
chrymis. qz est merces opi tuo. Quiescat inquā / vt no incōsolabi
liter defleas. sed gaudiū tuū dolori imisceas / lb spe ptece merce
dis. aut de dolore et lachrymis gaudēdo. aut adinstar Thobie et
eius vxoris te hūdo / qz (vt supra patuit) suo recuperato filio ceperit
fere pte gaudio. Leticia nempe seu gaudiū mēis (fm btū tho
mā. scda scde. q. lxxv. ar. iij.) est effectus deuotiōis Iuxta illud
quod in qdam collecta catar qz ieiunia votiua castigāt. ipa duo
tio scā letificet. qz tū lachrymas no excludit qz iterdū ipē lachry
me pūpūt / no solā ex tristitia: sed etiā ex qdā affectus teneritu
dine / pcpue cū considerat aliqd delectabile cū admixtiōe alicui
tristabilis sicut est in pposito. Nam cōtemplatio deuota hui⁹ fra
ternitatis aliqd delectabile) puta dulcediem et pietatem ipius v
gis / ceterasqz vtutes qz i suis clarnerūt doloribus / ctinet cuz ad
mixtiōe alicuius tristabilis / scz dolor et lachrymaz eius. Quare
no mix si vtrūqz (scz dolor seu lachryme / et gaudiū) hic cōcurrāt
Sz qd lōgius moroz: Lerte vt finē huic imponā pti / et more gal
licano bonū os faciā: hui⁹ fratnitatis cultozes / no solū in alio se
culo: sz etiā in pnti mercede reportabūt / suā hic cū btissima vgie
ichoates padisum / grā em dei qz ipa plēa fuit e sicut padisus i bñ
ocōnib⁹ vt ptz Eccl. xl.

¶ Superest finaliter vt argumēta cōtra principale q̄situs in nostri quodlibeti p̄ncipio tacta soluantur.

¶ Ad p̄mū itaq; cū arguit q̄ ei q̄ est in gaudio p̄fecto nō ē luctus p̄teritus ad mēoriā reducēdus. Possem negare illud assumptum et allegare in oppositū id qd̄ scribit eccl̄. xi. In die bonorū ne in memor sis malorū. Sz p̄ āpliori veritatis elucidatiōe possum di- cere q̄ illud est vez p̄ modū iurie et exprobratiōis. secus est si si at p̄ modū cōtūlatiōis et recōmēdatiōis. Cōmēdādo videlz talē p̄ eo q̄ in aduersitate v̄tuose se habuerit. et cōtūlādo sibi q̄ d̄ mīseria ad felicitatem trāserit. qz sicut (teste Boetio) Infelicissimū infortunij genus est fuisse felicem. sic de maxio dolore vel miseria ad gloriā p̄uenisse felicissimū est. Et ita fit in hac v̄gis frater nitate q̄ dolores eius p̄ modū cuiusdā deuote compassiōis p̄mō recolit. et per modū cōtūlatiōis ac cōmēdatiōis. vt cognosca mus q̄ v̄tuose in his se habuerit. et de tanta gloria post tātos do- lores eidē cōtūlemur. Auctoritas deniq; illa musica i luctu im- portuna narratio/nō ē sic intelligēda q̄si p̄sona lugēs q̄busdā bo- nis medys etiam solatiōis (sanis debitis circūstātijs) nō veniat cōsolāda. qz scribit Eccl̄. vii. Ne desis plorātibus i cōsolatiōe. sed p̄pterea d̄i musica in luctu. (i. melodia q̄cūq; iportuna narratio est. i. nō ē cōueniēs lugētibus. qz nō sunt dispositi ad h. nec expel- dit coram eis / sine moderamine q̄buscūq; solatijs v̄ti. oia ei tps h̄nt Eccl̄. iij. Et seq̄t tps flendi / tps ridendi.

¶ Ad sc̄d̄m dico q̄ si de christi doloribus fraternitas b̄n̄ regu- lata aliq̄n fuerit instituta aut in futurū institueret nullo mō veni- ret reprobāda / sed multis alijs p̄acceptāda. qz (vti allegat) dolo- res xpi fuerūt ḡuissimi et nobis v̄tilissimi. de eis q̄z necnō et de eius vulneribus sacra sc̄ptura exp̄sse testatur. Sed p̄pterea alie n̄ veniūt reprobāde. Nec precipue que vtrosq; dolores (scz tam filij q̄ matris) complectitur.

¶ Ad tertiuū dico p̄mō. q̄ adiuētio seu p̄sumptio nouitātū (q̄ fili- a inanis gl̄e p̄oif / et ad supbiā p̄tinere dinoscit) in h̄ cōsistit / q̄ a- liq̄s in actibus exteriorib; aliqd̄ icōsuetū facit / sine rōnabili cā / et ad ostētationē et ad laudē cōsequēdā. Sed h̄ p̄cul sunt ab hac no- stra fraternitate. Nam cū dolores v̄gis cōtemplamur / et orōnem d̄nicā et salutatiōem āgelicā s̄b sacro septenario numero (s̄b q̄ co- tidie deū colimus) replicamus: nichil incōsuetū agimus. nec sit h̄ etiā absq; rōnabili cā vt patuit. Nec ad ostētatiōem vel laudē cuiuscūq; nisi christi et v̄gis a q̄z laude absit vt cessemus.

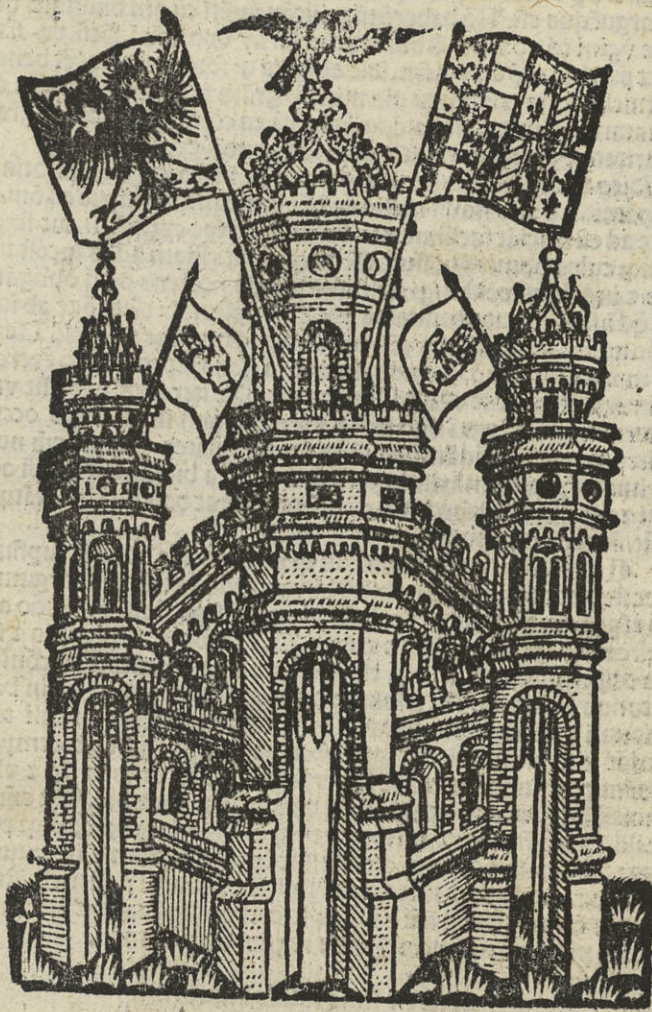
¶ Dico sc̄d̄o q̄ velle ānumerari cōfratrib; huius fraternitatis / n̄ q̄dem vt beata v̄go fit soror nostra sed mater / nos v̄o in hac duo- tione cōueniētes eis filij et iter nos cōfrēs simus: non est velle e

quari ipsi virgini nec pari passu cum ea ambulare sed magis eam honorare. et propter hoc non est presumptuosum. nec talia facies de presumptione arguedus est. Non habere tamen pro inconvenienti cum omni humilitate dicere virgini id quod dixit Abraham ad saray uxorem suam. Gen. xv. Et esset pulchra ordo ad virginem. Dic obsecro quod soror mea sis / ut bene sit michi propter te. et vivat anima mea ob gratiam tuam. Soror enim nostra est pro natura. gratiam et charitate. in quibus cum ea coicamus. licet in gratia charitate et gloria ac multis alijs longe nos excellat.

¶ Dico tercio quod quia hec fraternitas in nullo est obligatoria / ut patuit. et propter hoc non est melioris boni impeditiva / precipue cum omnia que ad eam spectant facillime et in brevissimo tempore expediri / aut sine quocumque culpa obmitti possint. Si autem (quod absit) quidam adeo incostantes et indiscreti existant / quod obmissis magis necessarijs ad quam obligantur ex quodam singularitate novitates diligant et amplectantur: tales longe ab intentione nostre fraternitatis consistunt. et ab eadem sunt reiciendi. Uerum quia in necessarijs non semper occupamur. et ea quibus sepe numero exercitiamur vsu vilescunt et fastidius generant. Sic iterdum expedit uti alternatiõibus. iam in vno spuali exercitio iam in alio / nos occupantes / et appetitum quodammodo acuetes seu renouantes. In his enim nullum iminet periculum. maxime quoniam in scriptura sacra bene fundatur / et quoniam dei et virginis honorem spectant / et cum discretionem ac debitis circumstantijs fuerit / sicut est in proposito.

¶ Ad quartum et vltimum dicendum quod hec novitas non est superflua nec suspitiosa / ut satis patuit. Nam valet ad illa tria que in argumento tanguntur. scilicet primo ad dei et virginis gloriam / uti sepe tactum est. Secundo ad refrenationem concupiscentiarum carnis. Tercio ex labore contemplationis et furga oculi. tum pro auxiliium virginis. que est virgo virginum et mater pulchre dilectionis. et totius castitatis. Nam si solus eius aspectus corporalis dum in hac mortali vita degeret (bono teste ibero) eam intuens a carnali temptatione liberaretur: multo magis aspectus spualis / que fit per contemplationem et deuotionem in hac fraternitate. Valet ergo tercio et vltimo ad hoc quod mens in deum eleuetur per deuotionem et amorem. Quia enim per scalam Jacob fuit figurata Gen. xxviii: attingens vsque ad celum. quia per eam mens nostra sursum ascendit / hic in presentia pro gratiam et in futuro pro gloria. quam nobis concedere dignetur ipse saluator noster christus virginis filius / merito sue passionis et septem dolorum practorum sue miserie que cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus Amen.

Et sic est finis totius huius quodlibetice decisionis.

¶ Sequitur officium de doloribus seu compassione beatissime virginis marie. cuius festum celebrabitur sabbato ante dominicam palmarum. nisi festum annuntiationis dominice illo die vel feria sexta precedente occurrerit. quia tunc anticipabitur vel post dominicam quasi modo tenebitur.

In primis vespis Antiphona.

Uiam ipsius animam ait tymeon ad mariam per transibit gladius ut reuelentur ex multis cor-

dibus cogitationes. psalmi de omnia nostra. a. Egressus est a filia syon dominus decorem eius. a. Nolite me considerare quia fusca sum. quia decolorauit me sol. a. Fasciculus mirre dilectus meus mihi in vbera mea commorabitur. a. Sulcite me floribus stipate me malis quia a more laqueo.

Capitulum. Lapsus in effretus rex in accubitu suo. nardus mea dedit odorem suum. Deo gratias. Ymnus. Ave maris stella. v. Pone me ut signaculum super cor tuum. Ut signaculum super brachium tuum.

Ad magister. antiphona. Adiuro vos filie iherusalem si inueneritis dilectum meum ut annuncietis ei quia amore laqueo. psalmus. Magister. Collecta.

Domine ihesu christe qui sacramentissimam virginem mariam in matrem dignissimam elegisti: cuius benedictam animam in vita et in morte tua doloris gladius pertransiuit: per passionem tuam amarissimam ac eiusdem matris tue dilectissimam me dolores et angustias nos quasi in vita et in morte misericordi-

ter tueri digneris: quatenus a cunctis cruciatibus et doloribus post mortem liberi resurrectionis tue gloria perfruemur: Qui vitis et regnas cum deo patre etc. Tempore paschali si placet sit ista Collecta.

Profit nobis quoniam spiritus operis patris et precipue inter hec paschalia filii tui sollempnia continuata dei genitricis et virginis marie memoria: que et assistit vulnerata caritate in cruce pendenti: et nunc astat a dextris regina in celo regnanti. Per eundem. Ad matrem. In dolores gloriose uita. recolentes uirgines. Dominum pro nobis passum uenite adoremus. psalmus. Venite exultemus. Ymnus. Domine terra poterit etc. In per noctem quiescit quem diligit anima mea. psalmus. Domine dominus noster. Leua eius super capite meo et dextera illius amplectetur me. psalmus. Celi enarrant. En dilectus meus loquitur mihi super gressum prope amica mea. psalmus. Domini est terra. Domine anima te domine desiderium meum. Et gemitus meus a te non est absconditum. **¶** Leones de septem marie doloribus ex scriptis plurimorum doctorum. Et sit mentio de primis quinque doloribus. Sexta vero lectio sextum et septimum dolores coprehendit. **¶** Lectio. Origenes. Iymeon ait Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Nulla docet historia beatam mariam ex hac vita gladium occisione migrasse. perferunt cum non anima sed corpus ferro soleat inferri

ci. Vñ restat intelligi gladium
illud de quo dicitur: Et gladius in la-
bys eorum. Hoc est dolor et diuice
passionis animam eius pertransisse.
Que et si christum utpote dei fili-
um sponte propria morti. mortem/
que ipsam non dubitaret esse de-
uicturum. ex sua tamen carne prece-
tum non sine doloris affectu po-
tuit videre crucifigi. Bernar-
dus. Intelligendum est de gla-
dio spiritus sanctus uerbo christi dum
dixit in cruce Mulier ecce fili-
us tuus. Hieronimus. Quia
in parte impassibili passa est. plus
quam martyr fuit. Tu autem
B. Egressus est a filia syon omnis
decor eius Deposita est uehel-
menter non habens consolati-
onem. v. Ne uocetis me noe-
my. i. pulchram sed uocetis me
mara. i. amaram. quia ualde me
amaritudine repleuit omnipotens.
Deposita. Lco. ij.

Anselmus

sed et tenella hec christe tu
a infantia a persecutorum gla-
dijs tuta non fuit. Ad huc enim in-
ter dulcia matris uerba sugens
depedebas. quasi apparuit ange-
lus in somnis ioseph dicens.
Surge et accipe puerum et matrem
eius et fuge in egiptum. Aug.
Putabat infelix tyrannus per
aduentum saluatoris se a re-
gali folio detrudendum. sed non
erat ita. Non enim ad hoc uenit
christus ut alienam gloriam
quereret. sed ut suam donaret.
Non uenerat ut regnum terre-
stre acciperet sed ut celeste com-
municaret. Non uenerat ad po-

testates et dignitates rapiendas
sed contumelias et iniurias profer-
endas. non uenerat ut faceret illud ca-
put dyademate gemato corda-
ret. sed ut coronam spinicam porta-
ret. non uenerat ut constitueretur
super sceptrum magnificus. sed ut cru-
cifigeretur illusus. Hieronimus
Quoniam igitur ioseph tollit puerum et
matrem eius ut in egiptum transiret/
at. nocte tollit in tenebris. Cri-
sostomus. Dies persecutionis agni-
tia nox est. refrigerium autem dies.
Idem. Uide autem statim ipso na-
to tyrannum insanire. et quod mater
cum puero ad extraneam effugam
regionem. ut si tu incipiens alicui
spirituali rei deseruire uideam/
ris tribulari. non turberis. sed
omnia uiriliter feras habens
exemplum. Symon de cassia. Jam
incipiebat cudi gladius doloris.
cum tenera ples cogere. re-
gum timore egiptiacas puicias
incolere. Uadit peregre ange-
lorum domina. originali relicta patria
querit extraneum incolatum
Ecce regina mundi egiptiacas
ingreditur ciuitates. nulla iu-
uencula. nulla pedisequa nec
famulorum copia legitur con-
comitata. non curribus autem
quis subuecta. sed ut paupcu-
la incedebat. Tu autem.

U. B. Torcular calcavit do-
minus uirgini filie iuda. Idem
circo ego plorans et oculus me-
us deducens aquas. versus.
Longe factus est a me consolator
conuertens animam meam
Idcirco: Lectio. ij.

Ambrosius.

Post triduum reperit ihesus
 in templo. vt eet indicio.
 quia post triduum triuphalis
 passiois in sede celesti. et hono
 re diuino fidei nse se oñdere
 resurgens. qui mortu' credebat
Grecus. Miranda vero dei
 genitrix magnis affecta visce/
 rib'. qñ cū lamētis inq̄sitionē
 dolorosa oñdit. et oñia sic mat'
 et fidacialit' et humilit' et affec
 tuose exprimit dicēs. Fili qd
 fecisti nobis sic. ecce p̄ tuus et
 ego dolētes querebamus te.
Origenes. Lur autez dolētes
 eū querebāt an ex eo q' p̄iret
 puer an errauerit. Abñt. Nū/
 quid enī fieri poterat. vt pdi/
 tū formidarēt infantē. quē do
 minū esse cognouerant? Sed
 quomodo. tu si qñ scripturas
 legis q̄ris in eis sensum. cum
 dolore. nō q' scripturas erras/
 se arbitreris. sed veritatē quā
 intrinsecus hēt queris inuenir.
 ita illi q̄rebāt ihesum. ne forte
 relinquēs eos reuersus eēt ad
 celos. cū illi placuisset iterum
 descensurus. Oportet ergo eū
 qui querit ihm nō negligēter
 et dissolute transire. sicut multi
 querūt et nō inueniūt. sed cuz
 labore et dolore. **S**ymon de
 cassia. Anxia erat mater de fi/
 lio. sed cum repperit eum alta
 agentē in tēplo in doctorū me
 dio sedentē. stupebat et exulta
 bat. Tu aut. **R.** O vos oñes
 qui trāstis p̄ viā. Attendite et
 videte si ē dolor sic dolor me'.
V. Miserere mei dñe misere
 re mei qz multuz repleta sum

despectione Attendite. Gloria
 Attendite In 2º nocº An.
 Botrus cypri dilectus meus
 mihi in vineis engaddi. ps.
 Eructauit. a. Sicut malus
 inf ligna siluaz sic dilect' me'
 inter filios. ps. De' nř refu.
 An. Sub ymbra illius quem
 desiderabā sedi et fructus eius
 dulcis gutturi meo. ps. Sun
 damēta. vº. Lor meū contur
 batū ē dereliquit me vt' mea.
 Et lumē oculoꝝ meoꝝ.
 Lectio quarta.

Ancelmus.
 o dñā quos fontes dicam
 erupisse de pudicissimis
 oculis tuis cū attēderes vnicū
 filiū tuū inocentē coram te fla
 gellari. ligari mactari. et carnē
 de carne tua ab ipys crudelit'
 dissecari. **A**ugº. Seq̄bar et
 ego eū mestissima m̄ eius cū
 mulierib' q̄ sequute fuerēt eū
 a galilea ministrantes ei. A q̄
 b' velut mortua ego tenebar
 et sustētabar. qusqz puētū ē ad
 locū. vbi crucifixērūt eū ante
 me. **B**ernardus. Ponunt
 crncem super humerū eius de
 licatissimum. vt portet ipsam
O domina credo q' tu libēter
 portares eam si posses. et quā
 uis non posses tamen libēter
 accepisses. **O** q̄ tristes et dolē
 tes et clamantes ibant sancte
 mulieres sustentantes domi/
 nam meam matrez eius. que
 non valebat se sustinere.
 Ludolphus carthusiensis.

Quia vero mesta mater et
 meroze confecta propter
 & u

multitudinē ppli appropinq̄re
ei nō poterat nec eum vidēre
iuit celerit̄ p̄ aliā viā breuiorē
z cōpēdiōsam cū sociab⁹ suis
et iohāne. vt alios p̄cedēs va/
leret ei approp̄imare. Lū autē
eēt portā ciuitatis in concūrsu
viaz eū obuiū haberet. cernēs
eū sic oneratū ligno tā grandi
qđ aī nō viderat. semimortua
facta ē. et pene exanimata pre
angustia. nec ei verbuz dicere
poterat nec dñs sibi. accelerat⁹
ab hys qui eū ducebāt. Ansel
mus. Hac voce vt reoz seq̄bat
dicēs. Uadis ppiciator solus
ad immolanduz p̄ ōnibus qui
me castā cōseruasti filius me⁹.
et deus me⁹. Lu. R. Audite
obsecro vniuersi ppli. Et vide/
te dolozē meuz. v⁹. Subuer
sum ē cor meū in memetipsa.
qñ amaritudine plena suz. Et
videte. Crisostom⁹. Lcō v.
i. Ntuef te dñe in cruce po
sitū illa bñdicta i mulieri
bus. et fixis in te oculis vulne
ra materna pietate cōsiderat.
Et licet non ignozet qđ boni
passio tua mūdo cōferat. tñ af/
fectu parētis cōmorit̄. et pect⁹
maternum imanitate doloris
artat. Suspirat intrinsecus. et
erūpenes reuocat lacrimas.
et eo amplius intumescit anxi
etas quo pbibet̄ egredi. z per
luctus lamētazq; dissolui. Bo
nanētura. Misericordissima
domina aspice illā dilecti filij
tui sacratissimam vestez. de ca
stissimis membris tuis spirit⁹
sancti artificiositate. cōtextaz.

et vna cum ip̄o cōfugientibus
nobis ad te veniā postula. Ut
digni habeamur fugere ab ira
ventura. Bernardus. O bōe
ibesu magnā pateris exterius
sed maiora interius compassi
one matris tecum participan
tis. Ubiq; tormentaybiq; an
gustie. Sentiri p̄it. narrari nō
p̄it. Idem. Dñs amātissim⁹
z ōni graciositate acceptissim⁹
appropinquans morti incipit
deprimere oculos z pallefcere
et incipit inclinare caput vsus
matrē suam. qñ dās ei vltimū
aue. scz aue doloris et omnis
desolatiōis. qđ nō poterat ore
vel vbo expinere. p̄ nimia cō/
passiōe z iestimabili dolore et
qñ cōmēdans ei corpus suum
tam crudelit̄ fossim et dissipa
tū. Quo facto cōclūsit vltimuz
vbum z septimū. p̄ in manus
tuas cōmendo spiritū meum.
Et h̄ dicēs expirauit. Idem.
Uere tuā o beata maria aiām
gladius ptrāsiuit: qñ crudelis
lancea filio tam mortuo latus
aperuit. Ip̄ius nimirū aia ibi
nō erat. sed tua plane auelli ne
q̄bat. vt plusq; martirez te nō
imerito p̄dicem⁹: in q̄ nimirū
sensū corpore passiōis excessit
affectu cōpassiōis Tu aut. R.
Defecerūt p̄ lacrimis oculi mei
Lōturbata sūt viscera mea. v.
Repleuit me amaritudinibus
iebrāuit me ablintheo. Lonf.
Lectio sexta. Aug⁹.
f. Tabat ad caput sui extin
cti filij mī lacrimis rigās
faciē eius z p̄ diuersa torq̄bat

suspiria amarissime plāgēs et dicēs *O mater mesta O fili dilectissime* qre te iudei crucifixi erunt. In gremio eñi meo te mortuū teneo tristissima matua Bernardus. Suscipiūt corpus dñi et ponūt in terrā. Domina suscepit caput in gremio magdalēa vō pedes Aly circū stāt. et oēs eū plāgūt qñ vnigenitū. Lū nox et tps cōpletory appropiāret. rogat ioseph do/minā vt pmittat eū inuolui lintheamib⁹ et sepeliri. Ipa vō cōtendebat dicēs. Nolite tā cito frēs mei mihi filiū meū auferre. vel me secū sepelire. *Glebāt at lachrymis irremediabilib⁹ aspiciēdo vulneratū corp⁹ ei⁹. Aug⁹. Accessit etiā ad sepulch⁹ Iohānes. cui eā dñs omēdauit. sēs et lugens. et leuauit inde ipām plorātem. nā cruciata gemitibus. fatigata doloribus. afflicta ploratib⁹. stare pedibus neqbat.* Bernardus Sepulto dño mī benedixit et amplexat eū. et stat sup dilecto suo Eleuātes at eū posuerunt magnū lapidē ad ostiū monumētī. Nocte adueniēte domia surgit. et genuflectēs ad sepulchruū āplexat et dicit. *Fili mi nō possum āplius stare tecuz. ego recōmēdo te patri tuo. Et subleuatis oculis ad celū cū lacrimis ait cū magno affectu. Pater eterne recōmēdo tibi filiū meū Et exinde recedebāt ad ciuitatem. Intrātib⁹ at illis ciuitatem concurrunt vndiq; yirginēs et bone matrone et af*

fociantur ei. et consolātur per viam et vndiq; fit plāctus magnus. *R. Quō obscuratū est aurum. mutatus est color optimus Defecit gaudium cordis nostri versus est in luctuz chorus noster. V. Angustie michi sunt vndiq; et dolores vt ptulrientis. quia vulnerata charitate ego sum. Defecit.*
¶ In 3° noct. ā. Vox turturis audita est in terra nostra si cus ptulit grossos suos. ps. Lātate. i. ā. Dilectus meus michi et ego illi q pascit in terra lilia do nec aspiret dies et inclinēt ymbre. ps. Dñs regnauit exultet. ā. *Alia mea liqfacta ē vt dilēs locus ē. ps. Lātate. y. V. A voce gemit⁹ mei Adhērit os meū carni mee.*
¶ Lcō sci euāgely fm Iohā. i. *N illo tpe Stabāt iuxta crucem Ihesu Maria mater eius. et soror matris eius. maria cleophe et maria magdalene. Et reliq Omelia btī Augusti. epi. Lcō septia*
b *Ec nimirū est illa hora de qua ihs aquā uersurus in vinū dixit matri. Quid mihi et tibi est mulier. nōdum venit hora mea. Hāc vtiq; horam pdixerat. q tūc nōduz venerat. in qua deberet agnosca a matre moritur⁹ de q fuerat mortaliter natus. Tunc ergo diuina factur⁹. nō diuinitat sed infirmitatis matrem velut incognitam repellebat. Nunc autem humana iam patiens. ex qua fuerat factus ho*
 § iij

mo affectu cōmēdabat huma
no. Tunc em̄ qui mariam cre
auerat innotescebat virtute.
nūc vero qđ maria pepererat
pēdebat in cruce. Moral̄is h̄
insinuatur locus. facit quod
faciendum admonet. z exem
plo suo suos instruit p̄ceptor bo
nus. vt a filijs p̄s impēdatur
cura parentibus. tanq̄ lignuz
illud crucis vbi erant fixa mē
bra morientis. etiaz cathedra
fuerit magistri docētis Tu.

R. Planxit maria sup filium
suum vnigenitum quem con
fixerūt impij. Nō erat ei spēs
neq̄ decor. v̄. Quis mihi det
vt ego moriar tecū fili mi. Nō
e x hac doctri Lcō. viij.

na sua sane didicerat apo
stolus paulus qđ docebat. qñ
dicebat. Si q̄s at suis z maxie
domesticis nō puidet fidem
negauit. z est infideli deterioz
Quid at cuiq̄ tam domesticū
q̄ parentes filijs. aut parenti
bus filij. Duius itaq̄ saluber
rimi p̄cepti ip̄e magister bon̄
suis de seipso cōstituebat exem
plum. quādo nō vt famule de
us quā creauerat z regebat. s̄
vt matri hō de q̄ creat̄ fuerat
z quā relinq̄bat. aliter qđam
modo p se filiū puiderebat. Nā
cur h̄ fecerit qđ seq̄r indicat.
Ait em̄ euāgelista. Et illa ho
ra accepit eam discipulus i su
a. de seipso dicens. Tu at.

R. Doleo super te ihesu fili
mi. amabilis super amorē mu
lierum Sicut mater vnicū
amat filium ita te diligebam.

v̄sus. Fasciculus mirre dilect̄
meus michi inter vbera mea
commorabitur. Sicut.

Lectio nona

Ic quippe cōmemorare
se solet q̄ eum diligebat ih̄s
qui vtiq̄ omnes. sed ipsuz pre
ceteris z familiari⁹ diligebat.
ita vt eum in conuiuio illo vl
timo super pectus suum discu
bere faceret. z vt credo h̄ ideo
vt videlicet istius euāgelij qđ
per eum dominus fuerat pre
dicaturus diuinam excellenti
am hoc modo altius commē
daret. Sed in que sua iohānes
matrem dñi accepit. Neq̄ em̄
nō ex eis erat qui dixerunt ei.
Ecce nos dimisimus om̄ia z se
cuti sumus te. sed ibi q̄q̄ audi
erat. quicūq̄ ista dimiserit pro
pter me. accipiet in hoc seculo
centies tantum. Dabebat er
go ille discipulus cētupliciter
plura q̄ dimiserat. in que ei⁹
matrem acciperet qui hec illi
donauerat. Tu at.

R. Quā sero deditus q̄ cito
me deseris. N̄ digne genitus
q̄ abiecte moreris. v̄sus. A
planta pedis vsq̄ ad verticem
non est in te sanitas. N̄.

R. Beatissime virginis Ma
rie dolores z angustias deuo
tissime recolamus Ut ipsa pro
nobis intercedat dñm ihesum
christum. v̄. Dignum namq̄
est vt ei summa cum deuotio
ne famulemur que filio patie
ti commorians in fide stabilis
persistebat. Vt ipsa.

C. R. tempore paschali.

Eya mater fons amoris . fac nos sentire tui vim doloris vt tecum lugeamus. Et dñice passionis fructū sentiam⁹ alla. v. Et sicut filius tuus ihesus pro nobis mortuus est ⁊ resurrexit ita nos sibi comoriamur ⁊ feliciter resurgamus. Et dñice. Gloria. Et dñice.

¶ Ad la. ⁊ p hōs. ā.
v Adam ad montem mirre ⁊ ad collem thuris. ps

Dñs regnavit. cū alys. ā. Dilectus meus candidus ⁊ rubicundus electus ex milib⁹ ā. Quo abyt dilectus tuus o pulcher rima mulierū quo declinavit dilectus tuus. añ. Ego dilectō meo ⁊ ad me cōversio eius. ā. Fuge dilecte mi assimilare ca pree hinnuloq; ceruorū super mōtes aromatum. Capitulum

p Lorans ploravit i nocte et lachryme eius in maxillis eius. deo gratias. ymn⁹. O gloriosa dña. v. Anxiatus est sup me spūs meus. In me turbatū ē cor meum. Ad bene dictus añ. Lum vidisset ihs matrem stantem iuxta crucez et discipulum quem diligebat dicit matri sue Mulier ecce filius tuus. deinde dicit discipulo ecce mater tua. psalm⁹. Benedictus. Collecta

o Omne ihesu christe qui sacratissimam virginem mariam in matrē dignissimā eligisti ⁊c. vt supra. Ad tertiāz capitulum.

e grediemini. filie syon et videte regem salomonē

in dyademate quo coronavit eum mater sua. Responsoriuz Domine ante te omne desiderium meum. v. Et gemitus meus a te non est abscondit⁹ Omne. Gloria patri. Domine v. Cor meum conturbatum est dereliquit me virtus mea. Et lumen oculorum meorum Ad sextam capitulum.

i Ndica mihi quez diligit anima mea vbi pascas. vbi cubes in meridie. B. Cor meum conturbatum est. Dereliquit me virtus mea. versus. Et lumen oculorum meorum Dereliquit. Gloria patri. Cor meum. v. A voce gemitus mei. Adhesit os meum carni mee. Ad nonam Capitulum.

p One me vt signaculum super cor tuum. vt signaculum super brachium tuum. quia fortis est vt mors dilectō Responsoriuz. A voce semitatus mei. v. Adhesit os meū carni mee. Gemitus mei Gloria patri v. Anxiatus est sup me spiritus meus. In me turbatum est cor meum.

In secundis vesperis añe de laudibus. psalmi de domia Capitulum.

o Efecerunt pre lachrimis oculi mei. turbata sunt viscera mea. Deo gratias. Ymnus. Ave maris stella dei mater alma. v. Donec me vt signaculum vrsupra. Ad mgt. ā. Aspexit maria ad filium suum vnigenitū quē cōfixerūt impy. ⁊ plāxit sup euz.

quid sunt plage iste in medio
manuū tuarū. fera pessima de
uorauit filiū meū.

Circa premissa sciendum qd
in supra scripto officio qd scdz
modū officioꝝ que romana te
net ecclesia ordiatū ē. nōnulla
cū ritu aliarū ecclesiarū nō cō
cordant. que idcirco mutanda
erūt. uidelicet qd pponendus
erit ymnus caplo in vespis et
matut. Et erit vsicu. añ laud.
Anxiat^o ē vts ad nonā. Itē ad
dendū erit R. vtrisq; vespis.
scz in primis vespis tertiu R.
O vos oēs. vtsupra in primo
nocurno. Et in scōis vespis
dicat vñū de rñsoris suprapo
sitis post nonā lectionē.

Itē si tpe pascali seruet hoc
festū tūc dicet alla in fine anti
phonarū in vtrisq; vespis et i
laudib^o. nec nō ad vsiculos p
ōnes horas ac rñforia in pñis
horis. **I**tez in ecclesijs vbi
plures admittūt collecte pote
rit dici in primis vel secundis
vespis sequens Collecta.

Interueniat p nobis q̄s
dñe ihu xpe nūc z i hora
mortis nre apud tuā clemētiā
beatissima z glōsa vgo maria
mater tua. cui^o sacratissimam
aiām in hora bñdicte passiois
z amare mort^o tue doloris gla
dius p̄rāsuit. Qui viuīs z re
gnas zc. Vel ista collecta

O Domine ihu xpe fili sacra
tissime marie vginis qui
p nobis passus mortēz i cruce
tolerasti. fac nobis misericordiā
tuā. z da cūct^o passionē eiusdē

tue mris deuote colētibus. ei^o
amore gratiā in pñti z gloriā
i futuro. Qui viuīs z regnas.

Missa de septē dolorib^o seu
cōpassioē btē marie. Introit^o.

U Eni in altitudinē maris
et tēpestas dimerit me:
desecerūt oculi mei dū spero i
deuz meū. ps. Saluū me fac
de^o qm̄ intrauerunt aque. vsq;
ad animā meā. Glā. Lollcā.

O Domine ihu xpe q̄ sacra
tissimā vginem mariam
in matrem dignissimaz elegi
sti: cuius benedictam animaz
in vita z in morte tua doloris
gladius pertransiuit: p passio
nem tuā amarissimā ac eiusdē
mris tue dilectissime dolores
et angustias nos quesumus i
vita z in morte misericorditer
tueri digneris: quaten^o a cūct^o
cruciatibus et doloribus post
mortem liberi. resurrectionis
tue gloria perfrnamur. Qui vi
uis z regnas cum deo p̄re zc.
Tempore pascali Collecta.

Profit nobis quesumus
semper omnipotens p̄s
et precipue inter hec paschalia
fily tui solēnia. continuata dei
genitricis z vginis marie me
moriz: que z assistit vulnerata
caritate in cruce pendenti: et
nunc astat a dextris regina in
celo regnanti. Per eundem.

Lectio libri sapientie.

Cym eēt rex i accubitu suo
nard^o mea dedit odorem

suū Fasciculus myrre dilect⁹
 meus mihi iter ybera mea cō
 morabit. Botrus cipri dilect⁹
 meus mihi in vineis engaddi
 Sicut malus iter ligna siluaz
 sic dilectus meus inter filios.
 Sub ymbra illi⁹ quē desidera
 bā sedi. ⁊ fruct⁹ eius dulcis gut
 turi meo. Sulcite me floribus
 stipate me malis. qz amore lā/
 gueo Dilect⁹ meus mihi ⁊ ego
 illi q̄ pascit inter lilia. donec a
 spiret dies ⁊ iclinent ymbre.
 Egredimini filie syō ⁊ videte
 regē salomonē in dyademate
 q̄ coronauit eū mater sua. Va
 dam ad mōtē murre ⁊ collem
 thuris. Ego dilecto meo. ⁊ ad
 me cōuersio eius. Leua ei⁹ s̄
 capite meo. ⁊ dextera illi⁹ am
 plexabit me. Pone me vt fig
 naculū sup cor tuū. vt signacu
 lū sup brachiū tuū. Quia for̄
 est vt mors dilectio. dura sicut
 infernus emulatio. Lāpades
 eius lāpades ignis atq; flāma
 rū aq̄ multe nō potuerūt exti
 guere charitatē. Suge dilecte
 mi assimulare capree hinulog
 ceruoz: sup mōtes aromātū
 p lorās plorauit in Hꝝ
 nocte ⁊ lachryme eius in max
 illis eius. v̄. Nō est q̄ cōsolef
 eā ex dibus charis eius. alfa.
 v̄. Vox turturis audita est in
 terra nostra: ficus ptulit grof
 sos suos. alfa. v̄. Dilectus me⁹
 cādīdus ⁊ rubicūdus electus
 ex milibus Sequētia.
 f alue v̄go generosa ⁊ regi
 na gloriosa celestis mili
 cie Pre electa yernās rosa m̄

quōdam dolorosa in valle tri/
 sticie. Ferit gladi⁹ doloris ple
 nū diui cor amoris senis vati
 cinio. Cōplectētis scām plem
 hinc sensisti v̄bi molem pecto
 ris in scrinio. Ast herode seui
 ente dulcem natū tu repente v̄
 go m̄ tenera. In egiptū ptuli
 sti p desertū. ⁊ nutriti q̄ crea
 uit ethera. Inde q̄sisti filiū flo
 rētem sicut liliū doctoz in me
 dio. Anno eius duodeno ple
 nū dogmate sereno iā amissuz
 triduo. Captū cesum coronatū
 morti sciēs iudicatū vides in
 āgustys Ligno crucis oneratū
 se dū gradif oblatū p nostris
 flagitys. Ades cruci redimen
 tis ihu stentis moriētis. trāssi
 ra carne pura. Dolores quos
 pturiēs euasisti. iam sustinens
 extortos cum vsura. Doza tan
 dem vesptina mūdi clara me
 dicina iam extincta redditur.
 Tibi matri deplāgenti corpus
 fossū intueti duz in sinu vol
 uif. In sepulchro collocatur.
 cor maternū anxiatur cū illic
 abigeris. Suscipe nos cōmen
 datos. dulci filio fac gratos. ⁊
 cōiūge supis. Amen
 ¶ Post septuagesimam Trac
 tus de brā v̄gine ¶ Scdm̄ Jo.
 i Nil. Stabāt iuxta crucē
 ibesu mater eius. ⁊ soroz
 matris eius maria cleophe ⁊
 maria magdalene Lū vidisset
 ergo ibesus matrē ⁊ discipulū
 stantez quē diligebat dicit ma
 tri sue. Mulier ecce filius tu⁹
 Deinde dicit disciplo Ecce m̄
 tua. Et ex illa hora accepit eā

discipulus in sua.
Credo dicitur Offertoriū
Doleo super te Ihesu fili mi
amabilis super amorem muli
erum. sicut mater unicum a /
mat filium ita te diligebam.

Secreta.

p Refens oblatio fiat dñe
populo tuo salutaris. p
quo in presentia dolorose gei /
tricis tue dignatus es patri tu
o te uiuentem hostiam immo
lare Qui cum eodem rē.

¶ Alia tempore Paschali.

p Propiciare nobis domi /
ne quesum⁹ illius agni
paschalis oblatiōe acceptistiā:
cū bñe dei geitricis Marie pia
interuentione. quem ipsa ge /
nuit cum ppetua uirginitate.
Qui tecum.

Com. Audite obsecro uniuersa
si populi et uidete dolorem me
um. Complenda

c Dipore tuo sacro et san /
ctiue precioso faciatu sup
plices te domine deprecamur
vt sicut ex mortuis resurgēdo
charissime matris tue merore

in gaudium et planctum in in
bilium commutasti: sic et nos te
p nobis tpaliter mortuum cū
ea lugere facias: vt in eternuz
uiuentem leti uidere merea /
mur. Qui vi.

Tempe paschali. Com.
Epulari et gaudere oportet qz
filius meus ihesus mortuus
erat et reuixit. perierat et inuē
tus est. alla.

Compla :

p Er hec sacramēta pascha
lia nos tibi clementissimē
deus beate marie semp ugis
oratio conciliet: que nobis pa
nem angeloz et celestem alimo
niam generauit. Dñm nñm.

¶ Impressum antyherpie p
me Theodricū martini.

